анонс
НОМЕРА

Наукові форуми
2-5,14-16 ст.

День вишиванки
13 ст.

У нашій пам'яті....
22 ст.

30 червня 2021 року, № 7-12 (343-348)

ЗАМОК

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

В ОНОВЛЕНОМУ ФОРМАТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Афанасій Ломакович, ректор академії, професор

Сьогодення ставить перед навчальними закладами нові виклики, які супроводжуються серйозними ускладнюючими факторами і насамперед тим, що у зв'язку із пандемією Covid-19 зазнав істотних змін формат освітнього процесу. Зокрема, запроваджені дистанційні форми взаємодії зі здобувачами вищої освіти, освітній процес організовано з використанням систем Zoom, Google Meet та інших, а зміст освітніх компонентів наповнюється на платформі Moodle. Відповідно, це вимагало оновлення технічного та інформаційного забезпечення, формування нових навичок як у здобувачів вищої освіти, так і в науково-педагогічних та педагогічних працівників. На реалізацію зазначеного розроблено відповідні положення та видано накази, які регламентують освітній процес із використанням дистанційних технологій, а відтак і звернення до дистанційної, очної або змішаної форм навчання.

Навчальним закладом вжито протиепідемічні заходи, які убезпечували б життєдіяльність працівників та студентів, однак значній кількості працівників не вдалось уникнути «удару» епідемії, що також відчутно ускладнювало освітній процес.

Важливе досягнення цього складного періоду: із використанням дистанційних технологій успішно пройшли акредитаційну експертизу за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності «Дошкільна освіта», «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Трудове навчання та технології», «Українська мова і література», «Біологія» і за другим (магістерським) рівнем вищої освіти – «Біологія та здоров'я людини».

Прогнозуючи та детально продумуючи можливі альтернативні шляхи розвитку академії, маємо враховувати тенденції розвитку вищої освіти в Україні. А для цього необхідно виконати цілий комплекс завдань. Одне із них – зміцнення кадрового потенціалу – ми реалізовуємо досить успішно. Так, із 122 науково-педагогічних працівників майже 79% мають наукові ступені та/ або вчені звання. А на кафедрах української мови та літератури і методики їх навчання, історії та методики її навчання, теорії та методики дошкільної та початкової освіти цей показник досягнув 100%, на кафедрі іноземних мов і методики їх навчання – 94,4%, на кафедрі біології екології та методики їх навчання – 92,3%.

Захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук Марія Шмир та Ірина Онищук. Отримала вчене звання професора доктор історичних наук Ірина Скакальська. Сім викладачів – Тетяна Бешок, Роман Дубровський, Інна Клак, Олександр Омельчук, Іванна Саланда, Віталій Цісарук, Наталія Яценюк – стали власниками атестату доцента.

Надзвичайно важливе завдання – збереження та розширення контингенту студентів. Під час вступної кампанії 2020 року до навчального закладу зараховано 506 осіб, з них: за регіональним замовленням – 288, за кошти фізичних осіб – 218. В магістратуру прийшли 168 чоловік. В академії навчається 1126 здобувачів вищої освіти: денна форма – 747 осіб, заочна форма – 379 осіб; у коледжі – 379 осіб. В загальному, за регіональним замовленням навчається 37% студентів, за кошти фізичних осіб – 63%.

Безсумнівно, що збільшення контингенту студентів, виконання ліцензованого обсягу, максимальне використання можливостей профорієнтаційної роботи, виконання регіонального замовлення та розширення набору здобувачів вищої освіти за контрактною формою навчання – важливі та необхідні заходи для зміцнення позицій нашого навчального закладу на сучасному ринку освітніх послуг.

Принципово важливим і визначальним напрямом діяльності вищого закладу освіти є наукова робота, як теоретична і методологічна основа науково-педагогічного процесу. Останнім часом нами підписано шість нових угод про співробітництво та наукове партнерство в Україні та за рубежем, серед яких – із Вищою школою бізнесу і підприємництва в Островцу Швентокшискім (Республіка Польща), Криворізьким державним університетом, Тернопільським національним медичним університетом

імені І.Я. Горбачевського, Рівненським державним гуманітарним університетом, Луцьким педагогічним коледжем, Українським інститутом науково-технічної експертизи та інформації.

Працюємо над новим проєктом з метою відкриття на базі нашого навчального закладу «Освітнього центру польської мови та культури». Проєкт «Підтримка Науково-навчального центру польської мови та культури при Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії імені Тараса Шевченка» успішно пройшов перший етап відбору та включений до пропозиції під назвою «Підтримка відділів польської мови в Литві та Україні».

За останній період група науково-педагогічних працівників пройшли підвищення кваліфікації та сертифіковане стажування: Оксана Швець – в Університеті Марії Кюрі-Склодовської (Республіка Польща), Вікторія Павелко і Тетяна Фасолько – в Рівненському державному гуманітарному університеті, Іван Білосевич – в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Оксана Галаган і Оксана Гур-ська – в Національному природному парку «Кременецькі гори». Дев'ять науково-педагогічних працівників: доктор педагогічних наук Микола Курач, кандидати наук Олександр Омельчук, Оксана Швець, Віталій Цісарук, Вікторія Легін, Марія Олексюк, Олена Тригуба, Ігор Галаган,, доцент кафедри Тетяна Балбус – отримали сертифікати відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти.

Серед персональних міжнародних здобутків – досягнення доцента Оксани Галаган, яка стала учасником навчально-практичного курсу підготовки фахівців з управління відходами для представників муніципалітетів та об'єднаних територіальних громад (за сприяння посольства Фінляндії в Україні). Її проєкт увійшов у четвірку переможців та передбачає створення Регіонального еколого-просвітницького центру на базі нашої академії.

Оприлюднено триста дев'яносто одну працю, зокрема.13 монографій, 6 навчально-методичних посібників, 49 зарубіжних і 42 фахові публікації. Підготовлено 85 робочих навчальних програм, 18 методичних рекомендацій, 60 тез і 116 інших публікацій. Маємо позитивну динаміку міжнародної публікаційної активності викладачів академії у збірниках наукових праць, внесених до міжнародних наукометричних баз даних: на нашому науковому рахунку – 24 праці.

Карантинні умови внесли певні корективи в організацію та проведення виховних і культурно-масових заходів, насамперед культурно-мистецьких дійств (концертів, мистецьких конкурсів, художніх виставок, спортивних змагань тощо.

У періоди, коли освітній процес здійснювався в очній або змішаній формах із дотриманням санітарно-епідемічних заходів, удалось провести урочистості з нагоди 206-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка, святковий концерт «Молюсь за тебе, Україно…»; вечір пам'яті Героїв Небесної Сотні «Герої не вмирають»; вечір пам'яті героїв АТО, серед яких – випускник академії Микола Мельник; організувати тематичну фотовиставку науково-педагогічних працівників академії на Сході України, присвячену Дню захисника України та українського козацтва.

З використанням дистанційних технологій вдалось підготувати вітання до Дня працівника освіти, Новорічних та Різдвяних свят. Ансамбль сопілкарів під орудою Мар'яни Томашівської зайняв І місце у дистанційному міжнародному багатожанровому Інтернет фестивалі–конкурсі «Самоцвіти – країна безмежних можливостей». Упродовж грудня-січня на радіо FM звучали колядки, щедрівки у виконанні творчих колективів та окремих виконавців закладу вищої освіти. Підготовлено відеоролик «Пишаюсь, що був учнем Кременця!» за участю випускників академії різних років.

Науково-педагогічний колектив академії та коледжу активно працював на всіх напрямках і рівнях підготовки фахівців для системи національної освіти. Оновлено систему внутрішнього забезпечення якості освіти: систематичними були опитування здобувачів та науково-педагогічних працівників; оновлювались освітні програми; навчальні плани; робочі програми навчальних дисциплін; зміст освітніх компонентів; основні показники відображені у рейтингу викладачів.

В освітніх програмах збільшено обсяг практичної підготовки, психолого-педагогічних та методичних дисциплін, розширено каталог вибіркових дисциплін, доповнено освітніми компонентами психолого-педагогічного спрямування. Активізовано роботу щодо впровадження процедури академічної доброчесності, зокрема через програму Unicheck.

Продовжується робота над впровадженням в освітній процес елементів неформальної та дуальної освіти, над активізацією міжнародної мобільності викладачів і здобувачів. Нових форм набула співпраця з роботодавцями та випускниками освітніх програм, зокрема розпочато роботу щодо створення Асоціації випускників.

Незважаючи на складність соціально-економічної ситуації, були віднайдені можливості для зміцнення і розширення навчально-матеріальної бази, зокрема, шляхом придбання інноваційних засобів технічного забезпечення науково-педагогічного процесу.

За рахунок коштів загального та спеціального фондів закуплено необхідне обладнання для навчальних цілей, в тому числі, інтерактивну дошку, проектори, принтери, ноутбуки, сканери, вебкамери, настінні екрани, системні блоки, фортепіано.

Для забезпечення санітарно-епідемічних норм придбано рамку для дезінфекції, лампи для квартування. Покращилась матеріально-технічна база студентських гуртожитків. Закуплено нову побутову техніку: електроплити, праски, прасувальні дошки, відкрито побутову кімнату з відповідною технікою та обладнанням.

В загальному, науково-педагогічний колектив, адміністративно-технічний персонал нашого навчального закладу продемонстрували свою здатність забезпечити оновлений формат освітнього процесу.

ВЕКТОР НАУКОВОГО ДИСКУРСУ.

Валентина БЕНЕРА, проректор з наукової роботи, професор

Міжнародний проєкт «Інновації у вищій школі: тенденції та перспективи розвитку», ініційований науковою спільнотою нашої академії спільно з представниками закладів вищої освіти та наукових інституцій зарубіжних країн, став традиційним. Хронологічними віхами його реалізації стали 2004, 2007, 2013, 2017 і нинішній 2021 роки. Цьогоріч – п'ята зустріч учасників Міжнародного проєкту, до якого на даному етапі долучилися науковці 11 країн Європи, Азії та Америки: Польщу представляли 8 наукових і освітніх установ, Узбекистан – 4, Бельгію, Білорусь, Болгарію, Великобританію, Німеччину, США, Фінляндію та Францію – по 1, Україну – 22. Науковий дискурс проходив у форматі науково-практичної інтернет-конференції на платформі ZOOM.

Співорганізаторами наукового форуму виступили Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Криворізький державний педагогічний університет, Тернопільська обласна рада, Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації та Кременецька гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка; з польської сторони – Польська академія наук, Представництво Польщі в Києві, Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, Люблінська політехніка. Особливістю п'ятої традиційної зустрічі науковців – фахівців педагогічної сфери – став не тільки онлайн-формат їх роботи, а й акцент на необхідність запровадження перспективних нооінновацій в освітньо-науковий простір в постпандемічну нооепоху, причім науковці, характеризуючи трансформації інновацій та нооінновацій, виокремлювали їх європейський та глобальний виміри.

Суб'єктами онлайн-дискурсу в науковому Інтернет-просторі стали науковці Інституту «Схід–Захід» (Брюссель, Бельгія), Могильовський держуніверситет (Білорусь), Софійський технічний університет (Болгарія), Інститут досліджень ісмаїлізму (Лондон, Великобританія), Трентський університет (Італія), Міжнародна науково-освітня асоціація L*Association 1901 «SEPIKE» (Маннхайм, Німеччина), Польська академія наук, Представництва Польщі в Києві, Наукове товариство м. Остролєнка, Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, Люблінська політехніка, Університет природничих і гуманітарних наук та Богословський інститут в Сєдлєці, Вища Школа Міжнародного і Регіонального Співробітництва імені З. Гльогера, Поморська академія в Слупську (всі – Польща), Міжнародна академія якості (Мілуоккі, США), Науково-технічне товариство радіотехніки, електроніки і зв'язку Узбекистану, Ташкентський університет інформаційних технологій і Ташкентський державний педагогічний університет, Університет імені Нізамі (всі – Ташкент, Узбекистан), Міжнародна академія якості (Гельсінкі, Фінляндія), Міжнародна науково-освітня асоціація L*Association 1901 «SEPIKE» (Пуатьє, Франція).

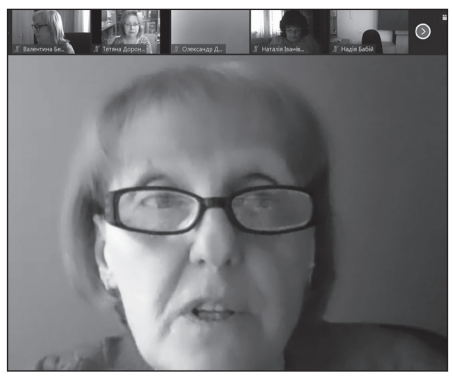

Україну в Міжнародному проєкті «Інновації у вищій школі: тенденції та перспективи розвитку» представляли НАПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова, НУ імені Тараса Шевченка, Київський НЕУ імені Вадима Гетьмана, Київський медичний університет, Вінницький ДПУ імені Михайла Коцюбинського, Криворізький ДПУ, Волинський НУ імені Лесі Українки, Глухівський НПУ імені Олександра Довженка, НТУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київський НАУ, Київський НМУ імені О.О.Богомольця, Полтавський НПУ імені В.Г. Короленка, Рівненський МЕГУ імені академіка Степана Дем'янчука, Рівненський ДГУ, Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Хмельницький НУ, а також Дніпровська академія неперервної освіти (м. Дніпро), Рівненський ОІППО, Київський технікум електронних приладів і навіть заклади середньої освіти: Славутська ЗОШ І–ІІІ ступенів (Хмельницька область), Петропавлівська-Борщагівська ЗОШ І–ІІІ ступенів (Київська область).

До Організаційного комітету науково-практичної конференції Міжнародного проєкту увійшли академік НАПН України, ректор НПУ імені М.П. Драгоманова, професор Віктор Андрущенко, почесний академік Академії вищої школи України, ректор Кременецької гуманітірно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, професор Афанасій Ломакович, ректор Криворізького ДПУ, професор Ярослав Шрамко, професор Люблінської політехніки і нашої академії Михайло Пашечко, професор Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині та нашої академії Генріх Стронський. Науковий комітет конференції склали проректор з наукової роботи Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, професор Валентина Бенера, проректор з навчально-методичної роботи НПУ імені М.П. Драгоманова, професор Роман Вернидуб, проректор з наукової роботи Криворізького ДПУ, професор Віта Гаманюк, завідувачка кафедри педагогіки і психології вищої школи НПУ імені М.П.Драгоманова, професор Наталія Дем'яненко, завідувачка кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, професор кафедри методики і техніки навчання Люблінської політехніки Галина Рарот.

Учасників науково-практичної конференції «Інновації у вищій школі: тенденції та перспективи розвитку» привітали очільники вищих закладів освіти – співорганізаторів цього міжнародного наукового форуму: почесний академік Академії вищої школи України, професор Афанасій Ломакович, академік НАПН України, професор Віктор Андрущенко, ректор Крифорізького ДПУ, професор Ярослав Шрамко. Функції модераторів конференції виконували професор Валентина Бенера (Кременецька ОГПА імені Тараса Шевченка), професор Наталія Дем'яненко (НПУ імені М.П. Драгоманова), професор Тетяна Дороніна (Криворізький ДПУ).

Науковий форум проходив у форматі наукових і студійних засідань. «Трансформація освітньо-наукового простору вищої школи у викликах сьогодення», «Професійна підготовка фахівців у контексті інтернаціональних освітніх систем», «Розвиток відкритого освітньо-виховного середовища вищої школи» та «Компетентнісний підхід у проектуванні та впровадженні інноваційних освітніх технологій» – такою була проблематика наукових засідань. У форматі студійних засідань науковці аналізували такі актуальні питання, як «Інноваційні виклики сучасної вищої освіти», «Концепція освіти впродовж життя: тенденції та орієнтири», «Інтенсифікація освітнього процесу у професійній підготовці фахівців», «Освітньо-виховне середовище закладу вищої освіти як чинник професійного розвитку педагога» та «Компетентнісний підхід в освітньому процесі вищої школи». Окрім цього, учасникам Проєкту була запропонована культурно-інформаційна програма, яка включала віртуальну екскурсію в Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії імені Тараса Шевченка та відеотрансляцію святкового концерту з нагоди відзначення 200-річчя становлення вищої освіти у Кременці.

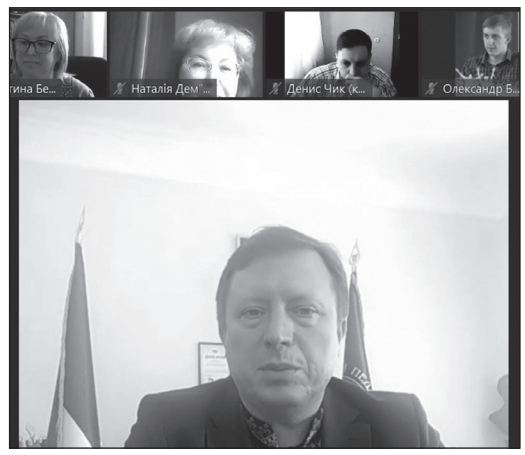

На першому науковому засіданні «Трансформація освітньо-наукового простору вищої школи у викликах сьогодення» свої презентаційні доповіді оприлюднили професор Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка Олександр Дем'янчук («Феномен трансформації в освітньо-науковому просторі вищої школи»), професор НПУ імені М.П.Драгоманова Наталія Дем'яненко («Герогогіка як складова концепції освіти упродовж життя»), доцент Хмельницького НУ Ганна Красильникова («Реалізація освітнього процесу в умовах пандемії на базі комп'ютерних і цифрових технологій»), професор Люблінської політехніки Михайло Пашечко («Академічний капіталізм: інтеграція освіти, науки і бізнесу»).

«Професійна підготовка фахівців у контексті інтернаціональних освітніх систем» стала предметом дискурсу фахівців на другому науковому засіданні. Учасники дискусії висловилися з приводу важливих науково-педагогічних проблем теоретичного і практичного характеру: «Категорія «ідея університету» в предметному полі педагогіки вищої школи» (Володимир Мокляк, доцент Полтавського НПУ імені В.Г. Короленка), «Дидактичні інновації у вищій школі» (Алла Василюк, доцент Вінницького НПУ імені Михайла Коцюбинського), «Формування психолого-освітніх компетентностей магістрів-педагогів» (Анатолій Булда, професор НПУ імені М.П.Драгоманова), «Формування базових компетентностей майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти засобами інноваційних технологій» (Ірина Кузава, доцент Волинського НУ імені Лесі Українки), «Перспективні нооінновації у розвитку освітньо-наукової сфери України в постпандемічну нооепоху» (Костятин Корсак, професор Київського медичного університету), «Процес акредитаційної експертизи освітніх програм: виклики та випробування» (Тетяна Дороніна, професор Криворізького ДПУ).

Над проблемою «Розвиток відкритого освітньо-виховного середовища вищої школи» працювали учасники третього наукового засідання. Свої аналітичні міркування з приводу анонсованої тематики оприлюднили професор Рівненського ДГУ Ілона Дичковська («Інноваційні наукові проекти як засіб формування готовності майбутніх вихователів дошкільної освіти до інноваційної діяльності»), професор Ташкентського ДПУ імені Нізамі (Узбекистан) Уткир Толіпов («Основні якісні показники професійної компетентності педагога»), професор Глухівського НПУ імені Олександра Довженка Любоє Артемова («Принцип природовідповідності у сучасному розвитку немовлят»), професор Вармінсько-Мазурського університету Генріх Стронський («Трансформації інновацій: європейський вимір»), доцент Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка Ірина Онищук («Психолого-педагогічні аспекти проблеми розвитку самовираження майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти»), аспірантка Криворізького ДПУ Марина Микитенко («Глобалізація світу та освіти»).

Фахово-дослідницький інтерес науковців, які працювали в рамках четвертого наукового засідання, спрямувався на «Компетентнісний підхід у проєктуванні та впровадженні інноваційних освітніх технологій». Анонсовану тематичну проблематику науковці вирішували через висвітлення конкретних питань: «Соціальні аспекти дидактики автоматизації і кібернетики» (Галина Рарот, професор Люблінської політехніки), «Проблеми і перспективи підготовки майбутніх учителів технологій у закладах вищої освіти України» (Микола Курач, доцент Кременецкої ОГПА імені Тараса Шевченка), «Комунікація викладача та здобувача як засіб ефективної передачі інформації в умовах дистанційного навчання» (Ірина Скакальська, професор Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка), «Обдарованість у психолого-педагогічних дослідженнях» (Олександр Безносюк, професор Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка).

На першому студійному засіданні за темою «Інноваційні виклики сучасної вищої освіти» дискусію науковців вели модератори, доценти Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка Неля Цицюра та Вікторія Павелко. Своє бачення проблематики засідання висвітлили професор, член-кореспондент НАПН України Алла Бойко («Партнерська педагогіка у вищій школі»), доцент Полтавського НПУ імені В.Г. Короленка Алла Хоменко («Науково-педагогічне знання як основа професійної підготовки та інноваційної практики»), доцент НТУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Наталія Духаніна і доцент Національного авіаційного університету Ганна Лесик («Інформаційно-освітнє середовище як засіб підвищення ефективності навчального процесу»); представники Криворізького ДПУ – доцент Анжеліка Король («Дистанційне навчання як одна з форм інновацій у сучасній освіті»), аспірантка Яна Приступа («Актуальні тенденції розвитку природничої освіти»), начальник відділу міжнародних зв'язків Людмила Кругленко («Відображення проблем полікультурної освіти у вітчизняному дисертаційному дискурсі»), доцент Вікторія Іванова («Формування інноваційної компетенції майбутніх педагогів в умовах інноваційного освітнього середовищ закладів вищої освіти»), аспірантки Ольга Поляковська («Дистанційна інтернаціоналізація як компонент стратегії сучасного університету»), Ольга Большаніна («Творчий доробок і педагогічна практика І. Падалка та Р. Лісовського в мистецькій освіті початку ХХ століття») та Вікторія Плотнікова («Подорож як вид інформальної освіти в українських народних казках»), а також наші науковці – доценти Ольга Дух, Оксана Галаган і Неля Цицюра («Упровадження концепції Zero waste в освітніх закладах») та Вікторія Павелко («Особливості використання інтеграції в освітньому просторі ХХ століття»).

Модераторами студійного засідання за проблемою «Концепція освіти впродовж життя: тенденції і орієнтири» виступили доценти нашої академії Марія Боднар і Степан Шабага. Тут прозвучали презентаційні виступи з комплексу важливих питань: «Освіта впродовж життя: пріоритетні напрями розвитку Дніпровської академії неперервної освіти» (Любов Пасічних, вчений секретар Дніпровської академії неперервної освіти), «До проблеми освіти дорослих як складової освіти впродовж життя» (Ірина Макаренко, доцент Криворізького ДПУ), «Наукові орієнтири створення структурно-функціональної моделі неперервної підготовки вчителів початкової школи до професійної діяльності» (Таміла Джаман, доцент Рівненського ОІППО), «Вплив етнічної ідентифікації на шляхи життєздійснення особистості» (Марія Боднар, доцент Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка), «Підготовка вчителя до професійної діяльності: роль і значення стійких мотивів» (Олена Ільченко, доцент Полтавського НПУ імені В.Г. Короленка), «Протидія насильству: гендерні аспекти сучасної освіти» (Ірина Никитюк, магістрантка Криворізького ДПУ), «Аналіз дитячих малюнків як метод дослідження дитячої психіки» (Людмила Мишаківська і Наталія Сербай, викладачі Фахового коледжу Кременецької ОГПА ім.Тараса Шевченка), «Гендерна освіта: стан проблеми у науково-педагогічному дискурсі» (Дарія Шумська, аспірантка Криворізького ДПУ), «Технічна творчість, винахідництво і раціоналізаторство у виробничій діяльності» (Ростислав Гарматюк і Степан Шабага – доценти, Михайло Панчук, аспірант Кременецької ОГПА ім.Тараса Шевченка).

ВІД ІННОВАЦІЙ – ДО НООІННОВАЦІЙ

Модератори третьої студії, науково-педагогічні працівники Кременецької ОГПА, доцент Микола Швидків і старший викладач Інна Ратинська, спрямовували аналітичні зусилля учасників дискусії на висвітлення методологічної проблеми «Інтенсифікація освітнього процесу у професійній підготовці фахівців». Власне бачення проблематики показали доцент Глухівського

НПУ імені Олександра Довженка Світлана Тітаренко («Використання мікронавчання у процесі фахової підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта»»), доцент Криворізького ДПУ Світлана Щербина («Використання сучасних інноваційних методів у професійній підготовці майбутніх педагогів в умовах магістратури»); аспіранти Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка Алла Фурсик («Особливості професійної підготовки вчителів образотворчого мистецтва у країнах Європи»), Оксана Галан («Сучасний стан підготовки майбутніх соціальних працівників до соціалізації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у закладах вищої освіти України») і Наталія Колодійчук («Фахова підготовка майбутніх учителів англійської мови у вищих навчальних закладах західних областей України у другій половині XX – початку XXI століття»); доцент Дніпровської академії неперервної освіти Тетяна Мотуз («До питання професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах реформування загальної середньої освіти»); аспіранти Криворізького ДПУ Тетяна Ховряко-

ва («Етика і психологія сімейного життя» як навчальна дисципліна: гендерний аспект»), Валерія Івченко («Аксіологічний підхід в інтерпретаційній підготовці майбутніх дизайнерів»), Руслан Калугін(«Онлайн-курс як елемент змішаного навчання у підготовці магістрів»); доцент Інституту мистецтв Рівненського ДГУ Галина Швидків, доцент Кременецької ОГПА імені Тараса Шевченка Микола Швидків («Інноваційні форми проведення індивідуальних занять із постановки голосу на ранніх етапах становлення співаків»); викладач Рівненського МЕГУ імені академіка Степана Дем'янчука Ірина Мисько («Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до художньо-естетичного виховання засобами технологій контекстного навчання»), науковці нашої академії, доценти Інна Волянюк і Роман Дубровський («Формування соціальних навичок у студентів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням»), старші викладачі Василь Райчук та Інна Ратинська («Культурно-освітній потенціал інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в освітньому процесі закладів вищої освіти»), а також учителька англійської мови Славутської ЗОШ №1 Хмельницької області Людмила Свідніцька («Семантизація лексичних одиниць на уроці іноземної мови»).

Важливу в теоретичному і практичному аспектах науково-педагогічну проблему «Освітньо-виховне середовище закладу вищої освіти як чинник професійного розвитку педагога» вирішували учасники четвертої студії. Засідання вели наші науковці, професор Микола Ільєнко і доцент кафедри Оксана Швець. Професор Валентина Бенера презентувала тему «Інформальна освіта як ресурс професійного розвитку педагога». До цієї ж проблематики звернулася і доцент кафедри Оксана Швець, яка висвітлювала «Українські освітні платформи та ресурси для професійного зростання педагогів». Вагомий внесок у розкриття анонсованої проблематики здійснили й інші наші науковці: доцент Любов Кравець («Виховне середовище в закладах освіти в умовах дистанційного навчання»), доцент Володимир Банах («Комп'ютерні технології в системі фізичного виховання закладів вищої освіти»), аспірантка Анастасія Жданкіна («Патріотичне виховання молоді як педагогічна проблема сучасності»), професор Микола Ільєнко

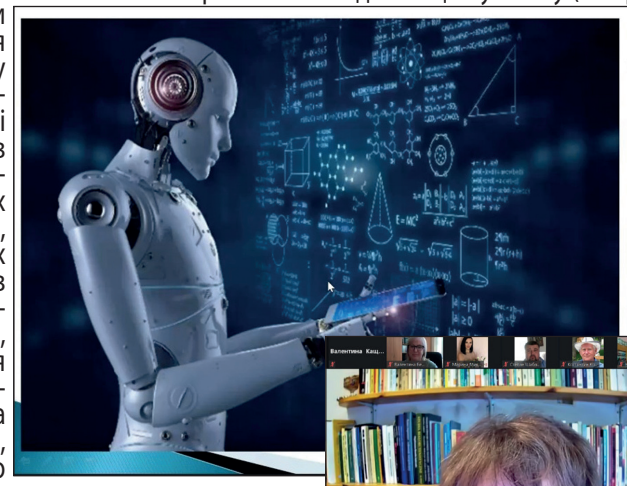

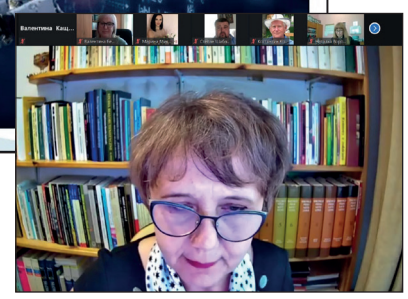

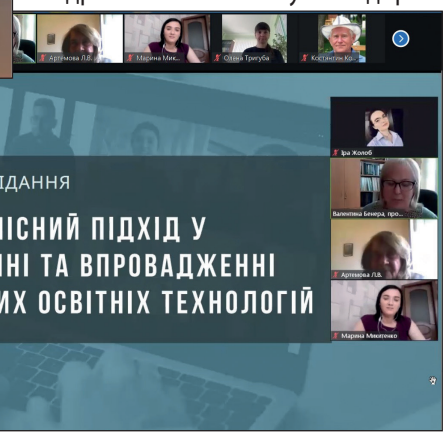

(«Інформаційні засоби реалізації маніпуляціями кінцівкою у тварин і людини»), старший викладач Оксана Гурська й аспірантка Антоніна Гура («Особливості навчання біології з використанням ІКТ в Новій Українській Школі»), професор Олександр Безносюк і заступник директора Петропавлівсько-Борщагівської ЗОШ Київської області Наталія Тодавчич («Обдарованість у психолого-педагогічних дослідженнях»); науковці Криворізького ДПУ, доцент Наталія Зеленкова («Роль авторитету викладача у формуванні особистості студента»), аспірантка Юля Ланецька («Формування гендерної культури молодших школярів»), доценти Вікторія Іванова і Олег Потапенко («Креативне освітнє середовище як фактор професійної підготовки майбутнього вчителя»), старший викладач Дніпровської академії неперервної освіти Тетяна Побоча («Поняття «підвищення кваліфікації» педагогічних працівників: історико-педагогічний та сучасний аспекти»), викладач Національного медичного університету імені О.О. Богомольця Тетяна Коломієць («Досвід впровадження ІКТ в дистанційну освіту (на прикладі НМУ імені О.О. Богомольця»), доцент Уманського ДПУ імені Павла Тичини Наталія Коломієць («До проблеми професійного росту науково-педагогічних працівників»).

На п'ятому студійному засіданні фахівці аналізували «Компетентнісний підхід в освітньому процесі вищої школи». Модераторами студійної роботи виступили наші науково-педагогічні працівники, професор Василь Василюк і доцент Людмила Врочинська. Дискусію науковців розпочала старший викладач Криворізького ДПУ Ілона Волощук доповіддю «Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього фахівця під час дистанційного навчання» і цим передала «естафету» наукового дискурсу представникам нашої академії. Доцент Людмила Врочинська у співавторстві зі старшим викладачем Оксаною Доманюк представили актуальне і в практичному аспекті важливе методологічне дослідження «Воркшоп і проблемна лекція як інтерактивні методи формування фахових компетентностей у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в процесі вивчення «Педагогіки дошкільної»». Професор Василь Василюк презентував тему «Здоров'язбережувальна компетентність – важлива складова професійної компетентності сучасного педагога». Доцент Володимир Терпелюк спільно зі своєю колегою, доцентом Волинського НУ імені Лесі Українки Іриною Кузавою, продовжили аналіз проблематики студійного засідання висвітленням процесу «Формування базових компетентностей майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти засобами інноваційних технологій». Молодий науковець-музикознавець Ольга Пуцик характеризувала «Сучасні методи розвитку вокальних компетенцій студентів мистецьких факультетів на прикладі вітчизняного та зарубіжного досвідів». Аспіранти Олександр Зіза та Павло Яловський також звернулися до музикознавчої проблематики: вони висвітлювали «Особливості реалізації компетентнісного підходу в умовах формування мисленнєвої діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва» та «Освітнє середовище закладу вищої освіти як чинник формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва».

Робота V Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації у вищій школі: тенденції та перспективи» завершилася заключним науковим засіданням, на якому були підведені підсумки та прийнята відповідна резолюція. За матеріалами міжнародного форуму буде опубліковано Збірник наукових праць.

НАУКОВА РОБОТА – КАТЕГОРІЯ АКАДЕМІЧНА

Валентина БЕНЕРА, проректор з наукової роботи, професор

Активна участь науково-педагогічних працівників Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка в XVII звітній науково-практичній інтернет-конференції професорсько-викладацького складу за 2020 рік переконливо продемонструвала, що науково-дослідницька робота, авторська наукова творчість наших фахівців та їх академічна співпраця з науковцями України та зарубіжжя здійснюються в повноцінному обсязі та за всіма формами і напрямами наукової діяльності.

Згідно з програмою першого наукового засідання до учасників інтернет-конференції звернулися ректор академії, про-

фесор Афанасій Ломакович і голова первинної профспілкової організації працівників навчального закладу Василь Трифонюк.

З нагоди Дня науки в Україні відзначено науковців навчального закладу. В номінації «Автор року» переможцями стали науково-педагогічні працівники – автори монографій та навчальних посібників: професор кафедри теорії та методики трудового навчання і технологій Михайло Пашечко, професор кафедри історії та методики навчання Генріх Стронський і доцент цієї ж кафедри Володимир Собчук, професори кафедри іноземних мов і методик їх навчання Олександр Глотов і Анатолій Янков.

У номінації «Науковець року» кращими визнані Марія Шмир – доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання; Любов Кравець – доцент кафедри педагогіки та психології; Ірина Скакальська – професор, завідувач кафедри історії та методики навчання; Микола Курач – професор кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій, декан гуманітарно-технологічного факультету; Тетяна Новак (Бешок) – доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти; Роман Дубровський – доцент, завідувач кафедри української мови і літератури та методик їх навчання; Інна Клак – доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання; Олександр Омельчук – доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій; Іванна Саланда – доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій; Віталій Цісарук – доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій; Наталія Яценюк – доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання; Микола Божик – доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання; ОленаТригуба – доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання; Олександра Панфілова – доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання; Володимир Терпелюк – доцент, завідувач кафедри педагогіки та психології.

За успішний науковий супровід студентської науки номінації «Науковий керівник року» удостоєні Тетяна Фасолько – завідувач кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти; Неля Цицюра – завідувач кафедри біології, екології та методик їх навчання; Ірина Онищук, Наталія Приймас, Оксана Швець – доценти кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти; Оксана Гурська – старший викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання; Олесандр Безносюк – професор кафедри педагогіки та психології; Ольга Пуцик – асистент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання. За активну й успішну роботу з редагування студентських наукових збірників у номінації «Науковий редактор» переможцями названі Лариса Соляр – доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання; Інна Ратинська – старший викладач кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання; Тетяна Семегин – доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання; Тетяна Новак – доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти.

Наші науковці працювали на десяти наукових платформах, які забезпечили широкий науково-теоретичий і фахово-методичний простір для дискусії: «Пріоритетні напрямки розвитку сучасної дошкільної та початкової освіти», «Психолого-педагогічні засади сучасного освітнього про-цесу та соціальної роботи», «Музично-педагогічні та музикознавчі аспекти розвитку вокально-інструментального мистецтва в Україні», «Шляхи вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя біології та екології», «Шляхи оптимізації професійної підготовки спеціалістів з фізичного виховання», «Сучасні аспекти наукових досліджень у вищій школі з фізичного виховання», «Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутнього вчителя технологій та інформатики», «Пріоритетні шляхи формування професійної компетенції вчителя іноземних мов», «Мовно-літературні процеси на Волині та Галичині упродовж століть», «Соціально-економічні процеси на Волині та Галичині упродовж століть».

Робота інтернет-конференції розпочалася оприлюдненням презентаційних доповідей, з якими виступили різнопрофільні науковці-фахівці академії. Кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання Олександр Бондар охарактеризував «Типологічне різноманіття соснових лісів на водозборах Ворскли», а кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання, доцент Віктор Голуб висвітлив «Пошук здібних волейболістів за показниками суглобної гнучкості, рухливості та пластичності м'язів верхнього плечового поясу».

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Оксана Швець доповіла про «Українські освітні платформи та ресурси для професійного зростання педагогів» Доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання, заслужений майстер народної творчості України Тетяна Балбус характеризувала «Орнаментальні та сюжетні розписи українських скринь». «Білоруська сторінка в житті та творчості Б. Харчука» – такою була тема доповіді кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови і літератури та методик їх навчання Олега Василишина. Про «Організацію охорони та збереження природних комплексів та об'єктів на території Білокриницького ПНДВ Національного природного парку «Кременецькі гори» доповідав кандидат економічних наук, викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання, виконувач обв'язків директора Національного природного парку «Кременецькі гори» Микола Штогрин. Професор кафедри педагогіки та психології Олександр Безносюк темою свого наукового дослідження обрав «Здоров'язбережувальні технології в освіті».

Десять наукових студій інтернет-конференції працювали на тематичних наукових платформах для обговорення, що відповідали профілю та науковій проблематиці науковців – учасників студійної дискусії.

Першою науковою платформою для обговорення стали «Пріоритетні напрямки розвитку сучасної дошкільної та початкової освіти». Функції модератора виконувала доцент Тетяна Фасолько, яка інформувала про хід реалізації колективної наукової теми «Пріоритетні напрямки розвитку сучасної дошкільної та початкової освіти». Були оприлюднені доповіді за індивідуальними науковими темами: «До проблеми особистісно-професійного становлення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» (доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Ірина Онищук і старший викладач цієї ж кафедри Юлія Тимош); «Суспільствознавчий аспект змісту початкової освіти НУШ» (доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Наталія Приймас); «Ефективні шляхи підготовки майбутніх вихователів до формування особистості дітей старшого дошкільного віку» (старший викладач кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Оксана Доманюк); «Порівняльний аспект методологічних підходів і наукових підвалин авторської технології М. М. Єфименка і традиційної технології Е. С. Вільчковського» (аспірантка кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти О.В.Солтис). Тут же прозвучали Повідомлення за індивідуальними науковими темами: «Особливості підготовки магістрів у контексті основних аспектів стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта» (доцент Людмила Врочинська); «Роль математичних знань у розвитку молодших школярів» (доцент Вікторія Павелко); «Корекція агресивної поведінки дітей молодшого шкільного віку методами арт-терапії» (доцент Тетяна Новак); «Дидактичні умови формування рефлексивних умінь навчальної діяльності молодших школярів» (доцент кафедри Вікторія Легін).

На другій науковій платформі йшло обговорення теми «Психолого-педагогічні засади сучасного освітнього процесу та соціальної роботи». Модератор платформи, доцент Володимир Терпелюк доповів про роботу над згаданою науковою темою. Він же у співавторстві з доцентом Волинського національного університету імені Лесі Українки І.Б.Кузавою виступом «Особистісна адаптація віктимних підлітків – учнів із вадами зору в умовах інклюзивного навчання» розпочали заслуховування доповідей за індивідуальними науковими темами. Про «Здоров'язбережувальні технології в освіті» говорили професор Олександр Безносюк і тренер національної збірної України з більярду, здобувач кафедри педагогіки та психології О.Є.Сінякевич. «Функції життєвих криз в особистісному зростанні студентської молоді» характеризувала доцент Марія Боднар, а «Поняття «Релігійність особистості в науковій рецепції» – старший викладач Маріанна Ярощук. Учасники платформи заслухали й інші повідомлення за індивідуальними науковими темами: «Формування піклувального мислення у здобувачів вищої освіти» (доцент Любов Кравець); «Підвищення професійної майстерності педагога» (доцент кафедри Наталія Фіголь); «Вплив стресу на життєдіяльність сучасної особистості» (викладач Віталій Мартинюк); «Професійна діяльність працівників соціальної сфери в альтернативних інституційних формах державної опіки над дітьми» (викладач Андрій Заблоцький).

Учасники третьої наукової платформи аналізували проблему «Музично-педагогічні та музикознавчі аспекти розвитку вокально-інструментального мистецтва в Україні» разом з модераторами – професором Олександром Дем'янчуком і доцентом Оксанаою Легкун. Про реалізацію колективних наукових тем «Музично-педагогічні та музикознавчі аспекти розвитку вокально-інструментального мистецтва в Україні» та «Методичні основи компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва» інформували доценти Оксана Легкун і Олександра Панфілова. Науковці заслухали також доповіді за індивідуальними науковими темами: «Розвиток театрального мистецтва на Кременеччині в міжвоєнний період» (доцент Оксана Легкун); «Особливості використання елементів арт-терапії на уроках мистецтва у школі» (доцент Олександра Панфілова, асистент кафедри О.В. Павлович, викладач коледжу Б.О.Гуменюк); «Вплив педагогічної спадщини професора Валерія Висоцького на розвиток сучасної української вокальної школи» (заслужений артист України, доцент Микола Швидків); «Застосування етнохудожньої діяльності майбутніми вчителями музики в дитячому хоровому колективі засобами дидактичної гри» (старший викладач Алла Афанасенко і асистент О.А. Пуцик). Повідомлення за індивідуальними науковими темами були спрямовані на «Розвиток креативних якостей майбутніх учителів музичного мистецтва» (доцент кафедри Ліна Ільчук); «Музичне мистецтво у вихованні дошкільнят» (старший викладач Світлана Гуральна); «Поняття музично-ритмічного чуття: визначення дефініцій» (О.Д. Тарківська-Нагиналюк).

«Шляхи удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя біології та екології» – тема для обговорення на науковій платформі, де працювали науковці природознавчого профілю. Функції модераторів виконували доценти Неля Цицюра та Ольга Дух. Про реалізацію колективної наукової теми «Дослідження антропогенного впливу на стан довкілля біорізноманіття Північного Поділля» доповідала доцент Неля Цицюра. Прозвучав комплекс доповідей за індивідуальними науковими темами: «Колекція голонасінних рослин Кременецького ботанічного саду» (доценти Неля Цицюра, Ольга Дух, Оксана Галаган, завідувач відділу дендрології Кременецького ботанічного саду Р.С.Панасенко); «Способи корекції якості життя хворих на гастроезофагеальну рефлюксну хворобу» (професор Василь Василюк); «Інноваційні водоочисні технології як методи боротьби від надходження шкідливих елементів у водні об'єкти

Кременеччини» (старші викладачі Ольга Кратко і Людмила Головатюк); «Використання креативних технологій з метою формування здоров'язбережувальної компетентності школярів» (старший викладач Тетяна Бондаренко, студентка А.А. Мазур); «Організація охорони та збереження природних комплексів та об'єктів на території Білокриницького ПНДВ Національного природного парку «Кременецькі гори»» (викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання; виконувач обов'язків директора Національного природного парку «Кременецькі гори» М.О.Штогрин, асистент І.Я.Довганюк).

НАУКОВА РОБОТА – КАТЕГОРІЯ АКАДЕМІЧНА

Повідомлення за індивідуальними науковими темами розкривали «Інформаційні засоби реалізації маніпуляцій кінцівкою у тварин і людини» (професор Микола Ільєнко);

«Досвід навчання у Zero Wasbe Academy й очікувані результати» (доцент Оксана Галаган); «Використання екологічних ігор в освітньому процесі» (доцент Ольга Дух); «Вплив мікробіологічних препаратів на показники ростових процесів нуту звичайного» (доцент Олена Тригуба); «Вплив погодних і кліматичних умов на організм людини» (старший викладач Людмила Головатюк); «Методика фітоіндикації рівня забруднення атмосферного повітря» (старший викладач О.В. Гурська).

На п'ятій науковій платформі йшлося про ««Шляхи оптимізації професійної підготовки спеціалістів з фізичного виховання». Модератор платформи, професор Олена Довгань, висвітлила стан реалізації колективної наукової теми «Оптимізація фізичного виховання і спорту в системі освіти». Оприлюднені доповіді за індивідуальними науковими темами «Зміни остеокластичної резорбції кісткової тканини під впливом гіпокінезії» (професор Олена Довгань, доцент Тернопільського НМУ імені І.Я. Горбачевського Н.О.Давибіда, доценти Тетяна Кучер, Володимир Банах, старший викладач Любов Левандовська).

Фахівці, що працювали на шостій науковій платформі, вивчали «Сучасні аспекти наукових досліджень у вищій школі з фізичного виховання». Модератор платформи, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання, доцент Віктор Голуб інформував про роботу викладачів над комплексною науковою темою кафедри «Шляхи оптимізації професійної підготовки спеціалістів із фізичного виховання». З доповіддю за індивідуальними науковими темами виступили доценти Віктор Голуб і Володимир Прокопович, асистент Олександр Гурковський, які працювали над проблемою «Пошук здібних волейболістів за показниками суглобної гнучкості, рухливості та пластичності м'язів верхнього плечового поясу». Повідомлення за індивідуальними науковими темами зробили професор В.В.Чижик («Середовищні чинники профільної диференціації фізичного виховання учнів»), доцент В.Г.Папуша («Підбір дієвих методик викладання освітніх компонентів на кафедрі теорії та методики фізичного виховання»), доцент Микола Божик («Проблеми застосування загальнорозвиваючих вправ у закладах загальної середньої освіти»), доцент Тетяна Кучер («Сучасні культурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні»), старший викладач Анатолій Антонюк («Розвиток швидкісних здібностей футболістів на базовому етапі спортивної підготовки»), старший викладач Володимир Довгаль і асистент Галина Кедрич («Розвиток жіночого футболу в Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії імені Тараса Шевченка»»), старший викладач Василь Трифонюк («Особливості розвитку рухових здібностей у школярів молодших класів із вадами психічного розвитку»), асистенти Сергій Сиротюк («Організація та проведення туристичних походів зі студентами закладів вищої освіти») та Олександр Ястремський («Особливості відбору дітей для занять легкою атлетикою»).

Сьома наукова платформа обрала для обговорення тему «Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутнього вчителя технологій та інформатики». Роботу науковців модерувала завідувач кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій, доцент Надія Бабій, яка також інформувала про реалізацію колективної наукової теми «Зміст і методика фахової підготовки вчителів трудового навчання, технологій та інформатики» і першою зробила наукове повідомлення за індивідуальною науковою темою («Використання мультимедійної дошки при проведенні дистанційних занять із математики»). Про роботу над дослідженням «Проблеми та перспективи підготовки майбутніх учителів технологій у закладах вищої освіти України» повідомив професор кафедри Миколи Курач, а над темою «Застосування інформаційних технологій у проєктній діяльності студентів»– доцент Олена Фурман. Доцент Іван Білосевич працював над проблемою «Вивчення безпеки життєдіяльності при підготовці бакалаврів професійної та технологічної вищої освіти». Тему «Розвиток творчих здібностей учнів 5-9 класів» розробляв доцент Степан Шабага, а про «Використання ІКТ на заняттях із машинознавства» доповів викладач кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій Ростислав Гарматюк. Доцент Віталій Цісарук висвітлив питання «Методикаформування підприємницької компетентності у процесі підготовки студентами пре-зентацій творчих проєктів», а його колега, доцент Олександр Омельчук – тему «Особливості впровадження профільного навчання». Над проблемою «Роль самостійної роботи в підготовці майбутніх фахівців професійної та технологічної освіти у процесі вивчення дисциплін художньо-прикладної творчості» працювала доцент кафедри Марія Олексюк, а доцент Іванна Саланда – над питанням «Створення профілів для факультетів у Google академії». Науковці кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій Ірина Цісарук і Дмитро Клак розробляли теми «Використання сервісу LearningApps у професійній підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій» та «Використання сервісу Tinkercad як засіб ознайомлення здобувачів з основами 3D-моделювання».

«Пріоритетні шляхи формування професійної компетенції вчителя іноземних мов» – тема для обговорення на восьмій науковій платформі, де функції модератора виконувала доцент Наталія Воронцова, яка також інформувала про реалізацію колективної наукової теми «Сучасні тенденції у лінгводидактиці та дослідженні іншомовного дискурсу».

Прозвучали повідомлення за індивідуальними науковими темами: «Лінгвокоучинг як метод викладання іноземної мови» (доцент кафедри Тетяна Семегин), «Особливості застосування методики змішаного навчання в сучасному закладі вищої освіти» (доцент Ольга Чик), «Форми роботи на заняттях іноземної мови в закладах загальної середньої освіти»(доцент Наталія Яценюк), «Впровадження принципів «перевернутого навчання» в процес вивчення англійської мови у закладах вищої освіти» (викладач Наталія Янусь), «Відображення ґендерних параметрів у лексиконі сучасної англійської мови» (доцент Анатолій Янков), «Методи навчання української мови в гімназіях Галичини міжвоєнного періоду» (асистент Надія Данік), «До питань організації навчання іноземної мови в НУШ у контексті дистанційної освіти» (доцент Микола Сиротюк), «Використання інструментів діджиталізації під час формування іншомовної граматичної компетентності студентів» (доцент Наталія Воронцова), «Діяльнісний підхід у процесі підготовки вчителя іноземної мови» (доцент Марія Шмир), «Лексичні та стилістичні особливості перекладу Інтернет-конференцій» (доцент кафедри Василь Кучер), «Особливості викладання граматики німецької мови в умовах дистанційного навчання» (доцент Орися Марунько), «Формування іншомовної компетентності майбутніх учителів іноземної мови в умовах дистанційного навчання» (доцент Інна Клак), «Захер-Мазох – австрійська проза українського змісту» (професор Олександр Глотов), «Психологічні передумови вдосконалення перекладацької діяльності» (старший викладач Тетяна Долга).

Науковці-філологи працювали на науковій платформі «Мовно-літературні процеси на Волині та Галичині упродовж століть».

Модератор платформи, доцент Роман Дубровський зробив аналіз роботи викладачів кафедри української мови та літератури над колективною науковою темою «Мовно- літературні процеси на Волині та Галичині упродовж століть».

Доповіді за індивідуальною науковою темою «Білоруська сторінка в житті та творчості Б. Харчука» оприлюднили доценти Олег Василишин, Роман Дубровський, Інна Волянюк.

Повідомлення за індивідуальними науковими темами зробили доценти Олена Пасічник («Топос Кременця у творчості Галини Гордасевич і Дзвінки Торохтушко: компаративний аспект»), Ірина Комінярська «Національна ідентичність як категорія художнього мислення письменника на уроках української літератури в 9–10-х класах»).

Завідувач кафедри історії та методики її навчання, професор Ірина Скакальська виконувала функції модератора на науковій платформі, де йшло обговорення теми «Соціально-економічні процеси на Волині та Галичині упродовж століть», і проаналізувала хід виконання колективної наукової теми «Соціально-економічні процеси на Волині та Галичині упродовж століть», а також першою зробила повідомлення за індивідуальною науковою темою «Технології інфографіки на заняттях з історії України як засіб візуалізації навчального матеріалу». Аналогічні повідомлення оприлюднили доцент Л.К.Грицюк («Реалізація ідей компетентнісного підходу в навчанні історії в закладах загальної середньої освіти»), доцент Володимир Собчук («Латифундії князів Радивилів на Волині: формування, склад і доля (до середини XVIIст.)»), професор Генріх Стронський («Між намірами та реальністю: ідеї Великої Албанії, Сербії, Болгарії та Греції на сучасних Балканах»), викладач Галина Сеньківська («Закордонні фундації в організації поширення краєзнавчих знань»), старший викладач Віталій Галішевський («Участь збройних сил волинських магнатів на завершальному етапі Лівонської війни»).

За матеріалами XVII Звітної наукової інтернет-конференції професорсько-викладацького складу академії за 2020 рік буде опубліковано щорічний Збірник наукових праць.

ВІТАЄМО!

Атестаційна комісія МОН України присвоїла вчені звання групі науково-педагогічних працівників нашого навчального закладу:

КУРАЧ Микола Станіславович
доктор педагогічних наук, професор

БОЖИК Микола Володимирович
кандидат педагогічних наук, доцент

ПАНФІЛОВА Олександра Георгіївна
кандидат мистецтвознавства, доцент

ТЕРПЕЛЮК Володимир Володимирович
кандидат педагогічних наук, доцент

ТРИГУБА Олена Василівна
кандидат сільськогосподарських наук, доцент

САМОСТІЙНО – ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ

«Професійний розвиток майбутніх учителів трудового навчання та технологій у процесі самостійної роботи» – тема дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук авторства нашого молодого науковця Ірини Цісарук. Робота була підготовлена в Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії імені Тараса Шевченка під науковим керівництвом доктора педагогічних наук, проректора академії з наукової роботи, професора Валентини Бенери. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії. Нашому здобувачу наукового ступеня офіційно опонували доктор педагогічних наук, професор кафедри машинознавства і транспорту Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, професор Роман Горбатюк і кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри образотворчого, декоративного мистецтва, технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Ірина Шимкова.

Дисертантка наголошує, що сучасна освітня система України вимагає формування випереджувальної освітньої політики щодо забезпечення належного рівня професійного розвитку майбутніх учителів трудового навчання і технологій. Вона підкреслює: очікувані результати реалізації «Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 рр», Концепції «Нової Української Школи» та «Положення про Центр професійного розвитку педагогів» спрямовані на підготовку спеціалістів вищої кваліфікації, здатних до інноваційного безперервного особистісного і професійного зростання. В цьому контексті особливої гостроти та загальнонаціонального значення набуває проблема органічного поєднання професійної підготовки вчителів трудового навчання і технологій з їх професійним розвитком у процесі навчання у вищих закладах освіти.

Аналіз і узагальнення процесів реформування педагогічної освіти в Україні вказує на низку проблем, що вимагають відповідної уваги та вирішення. Насамперед, йдеться про необхідність створення умов для зростання престижу вчительської професії та стимулювання професійної творчості педагогів–інноваторів, про інтенсифікацію професійного розвитку вчителя трудового навчання і технологій у процесі самостійної роботи на засадах компетентнісного підходу, співробітництва та співтворчості педагогів в інноваційних умовах діяльності закладів вищої освіти.. Увага акцентується на професійній самореалізації сучасного вчителя, його здатності до самоосвіти, самовиховання та внутрішньо вмотивованої самореалізації особистості.

Такий підхід обумовив мету дисертаційного дослідження: обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність педагогічних умов і структурно-функціональної моделі професійного розвитку майбутнього вчителя трудового навчання і технологій у процесі самостійної роботи. Досягненню мети дисертаційної роботи сприяло виконання конкретних аналітичних завдань: попереднє вивчення стану дослідження проблематики; виокремлення та характеристика структури, критеріїв, показників і рівнів професійного розвитку вчителів трудового навчання і технологій, а також визначення і теоретичне обґрунтування педагогічних умов їх професійного становлення у процесі самостійної роботи. Особливе значення мали розробка й експериментальна перевірка дієвості структурно-функціональної моделі такого розвитку у визначених педагогічних умовах.

Виходячи з цього, об'єктом дисертаційного дослідження була обрана професійна підготовка вчителів трудового навчання і технологій у вищих закладах освіти, а предметом – педагогічні умови та структурно-функціональна модель забезпечення їх професійного розвитку у процесі самостійної роботи. Досягненню мети та вирішенню визначених завдань дисертаційної роботи сприяло застосування комплексу методів дослідження: аналіз та порівняння науково-педагогічних джерел із досліджуваної проблематики; моделювання (зокрема, в розробці структурно-функціональної моделі професійного розвитку вчителів трудового навчання і технологій), а також анкетування, тестування, педагогічний експеримент, математичні методи.

Внаслідок здійснення дисертаційного пошуку вперше визначено і теоретично обґрунтовано сукупність педагогічних умов забезпечення професійного розвитку вчителя трудового навчання і технологій у процесі самостійної роботи (вмотивоване навчання з врахуванням індивідуальної освітньої траєкторії, застосування сучасних практико-зорієнтованих технологій самостійної роботи з опорою на українські народні промисли та декоративно-ужиткове мистецтво, науково методичний супровід професійного розвитку вчителя на засадах гуманізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії, фасилітаційного спілкування та супервізорської допомоги, програмування персонального портфоліо особистісного та професійного розвитку для життєвої та професійної перспективи).

Дисертантка вмотивувала і розробила структурно-функціональну модель професійного розвитку вчителя трудового навчання і технологій з теоретико-методичним, процесуально-змістовим і діагностично-результативним блоками; вдосконалила методику використання традиційних й інноваційних технологій (веб-квести, тьюторські технології, інтерактивні методи кейс-технологій), а також сучасних технік художньої обробки матеріалів. В дисертації висвітлені критерії (мотиваційний, когнітивно-технологічний, операційно-діяльнісний, оцінно-рефлексивний), визначено структуру професійного розвитку вчителя трудового навчання і технологій за компонентним складом (професійно-ціннісним, когнітивно-діяльнісним, проектно-технологічним, регулятивно-рефлексивним), окрім цього, охарактеризовано високий, достатній, середній і початковий рівні прояву досліджуваного феномену на основі компетентнісного підходу. В роботі також уточнено змістове наповнення низки понять: «професійний розвиток», «професіогенез», «стратегії самостійної роботи», «самоосвітня компетентність», «персональне портфоліо» та інших.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в розробці та впровадженні у навчальний процес програми професійного розвитку вчителів трудового навчання і технологій, зокрема, спецкурсу «Сучасні технології самостійної роботи у професійному розвитку майбутнього вчителя» та рекомендацій щодо підготовки портфоліо з арсеналом стратегій самостійної роботи, системи різнорівневих креативних вправ і завдань; а також у підготовці навчально-методичного посібника «Самостійна робота: теорія і практика у професійній підготовці вчителя трудового навчання та технологій» і в розробці критерійно-діагностичного інструментарію для визначення рівнів професійної підготовки вчителів технологічних дисциплін.

Матеріали дисертаційної роботи використовуються здобувачами вищої освіти при вивченні відповідних навчальних дисциплін, в підготовці курсових і кваліфікаційних робіт, а науковцями і педагогами – в дослідженні актуальних проблем технологічної освіти, при укладанні підручників і навчально-методичних посібників профільного змісту. Результати дослідження впроваджено в освітній процес Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Криворізького державного педагогічного університету, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії та Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Важливо, що представлені в дисертації результати досліджень одержані автором самостійно, чим сформовано особистий внесок здобувача наукового ступеня в розробку досліджуваної проблематики. Зокрема, дисертантка окреслила напрямки удосконалення методики організації самостійної роботи студентів у процесі вивчення фахових дисциплін, охарактеризувала сучасні форми і методи самостійної роботи студентів для активізації їх навчально-пізнавальної діяльності, дослідила досвід професійного розвитку вчителів технологій у США та Великій Британії, розкрила основні організаційні аспекти самостійної роботи студентів за методикою «перевернутий клас».

Багатим і насиченим бачиться статистичний портрет дисертаційного дослідження: до підготовки його матеріалів причетні 244 здобувачі вищої освіти та 24 викладачі закладів вищої освіти, що були залучені до експериментальної роботи; дисертація включає 392 сторінки тексту; роботу ілюструють 47 рисунків, 21 таблиця, доповнюють 22 додатки; у списку використаних джерел – 373 найменування, з яких 55 – іноземними мовами.

В першому розділі дисертаційної роботи авторка розкриває «Теоретико-методологічні засади професійного розвитку майбутнього вчителя трудового навчання і технологій у процесі самостійної роботи», аналізує наукові джерела проблематики дослідження та обґрунтовує теоретичні засади досліджуваного феномену як психолого-педагогічної проблеми у вітчизняній теорії та практиці, характеризує базові поняття досліджуваної теми та провідні тенденції професійного розвитку фахівців у вищій школі зарубіжжя. Тут же визначено, що професійний розвиток майбутнього вчителя трудового навчання та технологій у процесі самостійної роботи – це цілеспрямований та безперервний процес зростання і становлення майбутнього вчителя у навчально-професійній діяльності, здобуття професійно значущих знань та умінь, компетентностей, особистісних якостей і педагогічних здібностей, соціальних навичок (soft skills) для творчої самореалізації у професійній сфері як індивіда, особистості і суб'єкта діяльності для досягнення професійного й особистісного успіху.

У другому розділі «Моделювання процесу професійного розвитку майбутніх учителів трудового навчання та технологій у процесі самостійної роботи» – представлено процедуру організації і методики дослідження; схарактеризовано педагогічні умови забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів у процесі самостійної роботи; теоретично обґрунтовано та змодельовано процес забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів трудового навчання та технологій у процесі самостійної роботи.

Дисертантка пропонує відповідну структурно-функціональну модель, яка базується на соціальному замовленні з опорою на очікувані результати реалізації педагогічних умов щодо безперервного професійного розвитку засобами самостійної роботи упродовж життя. Ефективність моделі професійного розвитку майбутніх учителів трудового навчання та технологій у процесі самостійної роботи є відображенням очікуваних результатів від її упровадження на трьох рівнях: суб'єктному (перехід з середнього рівня на достатній і високий в умовах практико-орієнтованої спрямованості освітньо-професійної діяльності); професійному (створення професійно орієнтованого освітнього середовища закладу вищої освіти із оволодінням необхідними стратегіями та технологіями саморозвитку та самовиховання); суспільному (зростання конкурентоспроможності та мобільності; підвищення якості технологічної освіти в Україні).

Розділ «Експериментальна перевірка ефективності забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів трудового навчання та технологій у процесі самостійної роботи» спрямований на розкриття основних етапів проведення дослідно-експериментальної роботи; тут представлено отримані результати перевірки дієвості визначених педагогічних умов та розробленої структурно-функціональної моделі; здійснено аналіз результатів дослідження. Зазначено, що експериментальне дослідження проводилося в декілька етапів.

На особистісно-мотиваційному етапі відбувалося ознайомлення майбутніх учителів трудового навчання та технологій із багатокомпонентною структурою професійного розвитку, різновидами стратегій самостійної роботи на основі оновлення тематики змісту й форм аудиторної та позааудиторної самостійної роботи та участі у культурно-мистецьких заходах; звернення до активних методів навчання («лекція з елементами бесіди», «проблемна лекція», «лекція з елементами пошукової діяльності», «лекція з елементами візуалізації») та інтерактивних технологій на практичних та лабораторних заняттях на засадах фасилітаційного спілкування і супервізорської допомоги у подоланні труднощів для досягнення успіху.

На інноваційно- збагачувальному та рефлексивно-діяльнісному етапах в освітній процес професійної підготовки було впроваджено спецкурс «Сучасні технології самостійної роботи у професійному розвитку майбутнього вчителя» для студентів спеціальності «Трудове навчання та технології» і організовано роботу студентського гуртка «Арт-майстерня» з опорою на українські народні промисли та декоративно-ужиткове мистецтво.

Результативно-діагностичний етап реалізації експериментальної програми професійного розвитку майбутніх учителів трудового навчання та технологій у процесі самостійної роботи був спрямований на: розробку та застосування персонального портфоліо зі спрямуванням у майбутню професію; моделювання стратегій самостійної роботи на практикумах, арт-студіях, майстер-класах з використанням інноваційних технологій. Виокремлено мотиваційні чинники, що сприяли професійному зростанню майбутніх учителів у процесі самостійної роботи й інтенсивності професійного розвитку майбутніх учителів до використання стратегій самостійної роботи у процесі освітньо-професійної діяльності (врахування регіонального аспекту за місцем проживання та майбутнього працевлаштування; наскрізна побудова індивідуальної освітньої траєкторії, спрямованої на культурологічне зростання майбутнього вчителя трудового навчання та технологій; індивідуальний і диференційований добір технологій самостійної роботи, завдань з огляду на тип вищої нервової діяльності, задатки та здібності студентів; активне залучення майбутніх учителів до сучасних форм і видів самостійної роботи за допомогою засобів Facebook, Viber, Instagram, Zoom.

Дисертантка зазначає, що здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми, а подальший науковий пошук доцільно спрямувати на визначення науково-методичного забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів трудового навчання та технологій в умовах змішаного навчання у вищій школі та розроблення педагогічного інструментарію для Центрів професійного розвитку в умовах інформальної освіти.

ФАХОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

Наш молодий науковець Олена Тарківська-Нагиналюк темою дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук обрала «Педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики у процесі фахової підготовки». Роботу було виконано в Київському національному університеті культури та мистецтв під науковим керівництвом доктора педагогічних наук, директора Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, професора Ярослава Сверлюка. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої Вченої ради у Національному педагогічному університеті

імені М.П.Драгоманова. Офіційні опоненти дисертаційного захисту – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва Мукачівського ДУ, доцент Наталія Попович і кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри музичного мистецтва та методики музичного виховання Центрально-українського ДПУ імені Володимира Винниченка Марина Назаренко.

Обгрунтовуючи актуальність роботи, дисертантка наголошує, що трансформаційні зрушення в національній освітній сфері обумовлюють нові вимоги до випускників закладів вищої освіти мистецького профілю. Насамперед це стосується фахової підготовки учителів музики та специфіки їх майбутньої діяльності, що пов'язана з реалізацією творчого потенціалу фахівців, які працюють в народно-інструментальних колективах. У такому контексті в підготовці студентів закладів мистецької освіти чільне місце належить колективному музикуванню та його ролі у розвитку музичних здібностей майбутніх учителів музики, зокрема їх метро-ритмічного чуття. Вирішальна роль у фаховій підготовці належить українському інструментальному ансамблевому мистецтву музикування, бо саме у колективних формах музикування розвивається метро-ритмічне чуття, яке складає основу музикальності та сприяє емоційному розкриттю музично-естетичного потенціалу виконавців.

Однак багато аспектів розвитку метро-ритмічного чуття майбутнього вчителя музики в ансамблі українських народних інструментів залишилися поза увагою дослідників. Зокрема, недостатньо розкрито його зміст і структуру, можливості діагностування, моделі розвитку, що негативно позначається на якості музично-педагогічної освіти. Проблеми, що виникають у процесі розвитку метро-ритмічного чуття студентів у їх фаховій підготовці, є відображенням суперечностей між сучасними вимогами суспільства до фахової підготовки майбутніх учителів музики та недостатнім навчально-методичним забезпеченням розвитку їх метро-ритмічного чуття в закладах вищої освіти; потребами суспільства у вчителях музики, спроможних здійснювати поліфункціональну творчу діяльність та репродуктивним змістом їхньої традиційної фахової підготовки; теоретичними досягненням мистецької педагогіки щодо технологій розвитку музичних здібностей та недостатньою розробленістю питань розвитку метро-ритмічного чуття в специфічних умовах народно-інструментального виконавства; зростаючим масивом науково-педагогічної інформації щодо методів розвитку музичних здібностей та недостатнім науково-методичним забезпеченням її використання.

Необхідність подолання зазначених суперечностей та приведення музично-педагогічної освіти у відповідність із сучасними потребами суспільства, зокрема підготовку майбутніх вчителів музики до поліфункціональної творчої діяльності, а також недостатня теоретична й практична розробленість проблеми зумовили вибір теми і мети дослідження: розробити, теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки. Це вимагало виконання низки завдань: проаналізувати стан дослідження проблеми розвитку метро-ритмічного чуття майбутнього вчителя музики у педагогічній, музикознавчій теорії та практиці; уточнити сутність і змістове наповнення поняття «метро-ритмічне чуття майбутніх учителів музики»; визначити критерії, показники та рівні розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики; розробити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики; експериментально апробувати модель розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики. З огляду на мету і завдання дисертаційної роботи її об'єктом став процес фахової підготовки майбутніх учителів музики, а предметом – педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття майбутнього вчителя музики (активізація особистісної зорієнтованості на суб'єкт-суб'єктну взаємодію викладача зі студентами; спонукання до свідомого ставлення студентів до змісту та завдань роботи ансамблевого колективу; необхідність використання новітніх форм і методів розвитку метро-ритмічного чуття, в тому числі, використання пропедевтичного методу в процесі творчої діяльності; уточнено сутність поняття «розвиток метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики» як динамічного процесу, що відбувається у колективній творчості; визначено компонентну структуру та критерії розвитку метро-ритмічного чуття учителів музики; розкрито специфіку організаційно-педагогічної роботи з ансамблем народних інструментів, яка уособлює поліфункціональну творчу діяльність з урахуванням структури, змісту, призначення та сучасних умов функціонування; удосконалено діагностичний інструментарій оцінювання результатів розвитку метро-ритмічного чуття як складника професійної підготовки учителів музики.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає у тому, що сформульовані в ньому теоретичні положення дозволили визначити педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики в народно-інструментальному колективі закладу вищої освіти. Педагогічні умови застосовано та експериментально перевірено в процесі викладання курсів «Методика роботи з інструментальним колективом», «Основи колективної творчості», «Оркестрово-ансамблевий клас», проведення спецсемінарів із проблеми вдосконалення форм і методів професійної підготовки майбутніх учителів музики. Розроблену автором модель було впроваджено для підвищення ефективності освітнього процесу під час занять зі студентами спеціальності «Музичне мистецтво» закладів вищої освіти.

Основні результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету, Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка, Кам'янець-Подільського коледжу культури і мистецтв.

Особистий внесок дисертанта полягає в актуалізації компетентнісного підходу до обґрунтування методичних принципів виховання музичного колективу та висвітлення музично-теоретичного поняття «Музичний ритм» та представлення особливостей виховання метро-ритмічного чуття в ансамблевому виконавстві, в тому числі, організації аматорського інструментального ансамблю з майбутніми вчителями музичного мистецтва з виокремленням пріоритетних наукових досліджень у сфері педагогіки та музикознавства, вивченні історичних аспектів розвитку метро-ритмічного чуття.

Основні теоретичні положення і практичні результати дослідження викладено в доповідях на наукових форумах різних рівнів: на міжнародних науково-практичних конференціях «Традиційне музикування українців у європейському просторі» (Київ, 2007), «Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні та за кордоном» (Івано-Франківськ – Горлівка, 2007), «Наукова дискусія: питання педагогіки та психології» (Київ, 2019); на всеукраїнських наукових форумах – науково-практичній конференції «Інструментальне мистецтво у вищій школі: проблеми і перспективи професійної підготовки» (Кам'янець-Подільський, 2009) і методичних семінарах:«Технологія колективного музикування» (Рівне, 2018), «Технологія колективного музикування як спосіб самовираження учнів у музичній діяльності» (Кременець, 2019), а також на щорічних звітних наукових конференціях професорсько-викладацького складу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

За результатами дослідження дисертантка опублікувала 11 одноосібних наукових праць: 5 – у фахових наукових виданнях України, одну статтю – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 4 наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації та одну роботу, що додатково відображає наукові результати дисертації.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, літератури до розділів, загальних висновків, 6 додатків. Повний обсяг дисертації становить 228 сторінок, основний текст викладено на 156 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел (287 найменування, із них 20 іноземними мовами).

У розділі «Теоретичні основи розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки» охарактеризовано основні дефініції, поняття та проблеми дослідження, проаналізовано психологічні основи процесу розвитку «метро-ритмічного чуття», наукові музично-теоретичні та музично-педагогічні системи, спрямовані на його розвиток; обґрунтовано структурні компоненти педагогічної системи розвитку метро-ритмічного чуття учителів музики в процесі фахової підготовки.

На основі понятійно-термінологічного аналізу фахову підготовку учителя музики визначено як процес набуття здобувачем вищої освіти комплексу компетентностей, які забезпечуватимуть успішність професійної діяльності учителя музики в закладах загальної середньої освіти на уроках музичного мистецтва та позаурочної музично-виконавської діяльності.

У ході дослідження філософської, психологічної, педагогічної, та музикознавчої літератури розкрито поняття ритму, яке використовується у різних галузях науки і знань в сфері мистецтва та має безпосередній або опосередкований вплив на розвиток музичного чуття метро-ритму людини та майбутнього фахівця як учителя музики.

Дисертантка довела, що основою розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх фахівців – учителів музики виступають розроблені методи роботи з музичним текстом на етапах читання нот з листа, розучування та успішності концертного виконання, в чому наголошує на важливій особливості: труднощі виконання метро-ритмічних побудов у ансамблі пов'язані з перебудовою індивідуального чуття виконавців до ансамблевого чуття темпо-ритму виконання музичного твору.

Науковець зазначила, що розвиток метро-ритмічного чуття вчителя музики в процесі фахової підготовки необхідно розглядати в єдності проявів діяльнісного і особистісного, оскільки набуття спеціальних знань відбувається постійно, а знання та навики вдосконалення фахових якостей набувають відповідного рівня завдяки постійній взаємодії студентів і керівника народно-ансамблевого колективу, який здійснює такий вплив. Структура розвитку метро-ритмічного чуття учителів музики в ансамблі українських народних інструментів розглядається як органічна цілісність процесуального, когнітивного і цільового її компонентів, котрі в системі фахової підготовки спрямовані не лише на засвоєння знань майбутніми вчителями музики, а й на практичну продуктивну діяльність з народно-інструментальним колективом в умовах загальноосвітньої школи. Основою ідеї фахової підготовки та розвитку метро-ритмічного чуття авторка дисертації називає відповідність методів до розуміння цього поняття. В дослідженні поняття «чуття ритму» сформульовано, як комплексний феномен музично-слухових, зорово-слухових відчуттів, які характеризуються якісним рівнем роботи психічних функцій: сенсорної, ретентивної, синтетичної, моторної, ідеативної у процесі переживання, відтворення і створення музично-ритмічних побудов.

(Закінчення на стор. 8)

ВІТАЄМО!

Успішно захистили дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня

ТАРКІВСЬКА-НАГИНАЛЮК Олена Дмитрівна, кандидат педагогічних наук

ЦІСАРУК Ірина Василівна, кандидат педагогічних наук

ПОГОНЕЦЬ Іванна кандидат педагогічних наук

ЗАБЛОЦЬКИЙ Андрій Русланович, кандидат педагогічних наук

ФАХОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

(Закінчення. Початок на стор. 7)

У другому розділі «Організаційно-методичні засади розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики» визначено педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття учителів музики в процесі фахової підготовки (в ансамблі українських народних інструментів); проведено діагностування сформованості метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики; розроблено критерії, показники та рівні досліджуваного феномена.

Дисертантка детально описала діагностування досліджуваного феномена під час констатувального експерименту, який базувався на відповідних теоретичних положеннях та на результатах науково-теоретичного аналізу досліджуваного явища. До констатувального зрізу було залучено 196 студентів (студенти різних курсів, які були учасниками ансамблів українських народних інструментів), 20 викладачів спеціальних дисциплін (баян, скрипка, сопілка, бандура), 10 викладачів музично-теоретичних дисциплін, 10 керівників оркестрів та ансамблів. Загалом – 236 респондентів.

У дисертаційному дослідженні виокремлено критерії оцінки розвитку метро-ритмічного чуття в ансамблі народних інструментів студентів закладів вищої педагогічної освіти: мотиваційно-рефлексивний (міра усвідомлення студентами навчальних завдань у ансамблі народних інструментів, розвитку ансамблево-виконавського метро-ритмічного чуття, ступінь володіння методами роботи з музичним текстом, ступінь розуміння значення виховання метро-ритмічного чуття для майбутніх учителів музики в умовах ансамблю народних інструментів); когнітивно-пізнавальний (володіння студентом знаннями стосовно метро-ритмічного чуття для ансамбліста-виконавця, оперування студентом спеціально ансамблевими поняттями (ритм, ритмічний рисунок, ритмічний акцент, ритмо-побудова; метр, метро-ритм, метричний акцент, метрична пульсація; темп, темпо-ритм, ритмо-агогіка)); володіння знаннями в галузі оркестрових функцій; організаційно-змістовий (рівень розвитку метро-ритмічного чуття студентів, міра набуття індивідуального музично-ритмічного чуття студента (чуття ритму, метру, темпу), розвиток метро-ритмічного чуття студента у таких формах роботи, як: читання нот з листа, засвоєння музичного матеріалу – розучування, концертне виконання, подолання труднощів виконання метро-ритмічних побудов в ансамблі). А також розроблено інструментарій педагогічного діагностування, що передбачає використання методів індивідуальної та індивідуально-ансамблевої діагностики метро-ритмічного чуття студента.

Встановлено та обґрунтовано рівні розвитку метро-ритмічного чуття студентів як майбутніх учителів музики в ансамблі народних інструментів: високий, середній, низький. Характеристика рівнів розвитку метро-ритмічного чуття відображає якісний показник майбутніх учителів музики під час діагностування. Низький рівень розвитку метро-ритмічного чуття в ансамблі українських народних інструментів продемонстрували – 50,6 % студентів, середній – 32,9 %, високий – 16,5 %. За такими даними обґрунтовано педагогічні умови розвитку метро-ритмічного чуття під час занять в ансамблевому колективі, до яких віднесено активізацію особистісної зорієнтованості на суб'єкт-суб'єктну взаємодію викладача зі студентами, спонукання свідомого ставлення студентів до змісту та завдань роботи ансамблевого колективу, активне використання новітніх форм і методів розвитку метро-ритмічного чуття, зокрема, пропедевтичного методу в творчої діяльності.

На підставі результатів теоретичного аналізу проблеми розвитку метро- ритмічного чуття, а також практики професійної підготовки майбутніх учителів музики в дослідженні розроблено модель процесу розвитку метро-ритмічного чуття майбутнього вчителя музики в ансамблі українських народних інструментів, у рамках якої комплекс підготовки майбутнього вчителя музики виконує основну функцію для розвитку його метро-ритмічного чуття.

У розділі «Дослідно-експериментальна перевірка процесу розвитку метро-ритмічного чуття майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки» висвітлено педагогічне діагностування рівнів розвитку метро-ритмічного чуття учителів музики в ансамблі українських народних інструментів; схарактеризовано етапи розвитку їх метро-ритмічного чуття, подано аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи. Зокрема, описано формувальний експеримент дослідження, що тривав упродовж 2015-2019 рр. на базі Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка та Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Метою педагогічного експерименту була верифікація моделі розвитку метро-ритмічного чуття майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки, яка ґрунтується на методиці роботи з нотним текстом під час занять з хоровим колективом.

До експерименту було залучено 82 студенти. Експериментальна група становила 40 осіб, контрольна 42 особи. Студенти експериментальної групи навчалися відповідно до організаційно-педагогічних умов розвитку метро- ритмічного чуття, обґрунтованих у дослідженні, студенти контрольної – за традиційною програмою. Освітній процес із реалізації моделі розвитку метро- ритмічного чуття в ансамблі українських народних інструментів майбутніх учителів музики охоплював групові й індивідуальні види занять. Формувальний експеримент відзначався спрямованістю на набуття студентами практичних елементів методичної системи роботи з музичним текстом під час ансамблевого музикування на етапах читання нот з листа, розучування та концертного виконання, а також музично-теоретичних знань понятійного апарату для майбутньої професійної діяльності, досвіду застосування різних форм ансамблевих занять.

Отримані в ході експериментального дослідження дані щодо якісних змін метро-ритмічного чуття студентів закладів вищої освіти в ансамблі українських народних інструментів засвідчили ефективність змодельованих педагогічних умов, що проявилося у підвищенні рівня розвитку чуття ритму, метру, темпу у процесі індивідуального та ансамблевого; сформованості понятійного апарату, що ґрунтується на ідеї «від практичного до теоретичного»; усвідомленні студентами-ансамблістами значущості опанування моделлю розвитку метро- ритмічного чуття в умовах ансамблю народних інструментів.

Проведене дослідження вказало на необхідність грунтовного вивчення питань використання механізмів пам'яті у процесі розвитку метро-ритмічного чуття саме в індивідуальному та ансамблевому виконанні. Перспективними можуть стати дослідження в музично-психологічній галузі в напрямку взаємозв'язку психічних, фізіологічних, інтелектуальних, емоціональних процесів, які впливають на розвиток музично-ритмічного чуття людини на етапах сприйняття музики, її переживання, осягнення та створення або відтворення. У загальному підсумку, нашим науковцем встановлено, що основою ефективної моделі розвитку метро-ритмічного чуття є новітні підходи до підготовки студентів музично-педагогічного спрямування, ефективне стимулювання професійної мотивації і врахування у освітньому процесі специфіки майбутньої діяльності вчителя музики.

ПРО АЛЬТЕРНАТИВИ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Відбулося засідання Разової спеціалізованої Вченої ради, створеної наказом МОН України з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації нашого науковця, викладача кафедри педагогіки та психології Андрія Заблоцького «Підготовка майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми» на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності «Професійна освіта». Успішний захист дисертації пройшов під головуванням доктора педагогічних наук, професора Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, члена-кореспондента НАПН України Володимира Кравця. Дисертаційне дослідження Андрія Заблоцького рецензували доктор педагогічних наук, професор ТНПУ імені Володимира Гнатюка Віра Поліщук і кандидат педагогічних наук, доцент ТНПУ імені Володимира Гнатюка Надія Горішна. Опонували нашому науковцю доктор педагогічних наук, професор Ужгородського національного університету Ірина Козубовська та кандидат педагогічних наук, доцент Хмельницького національного університету Алла Шеремет. Дисертаційними пошуками здобувача наукового ступеня керувала доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка Наталія Олексюк.

У дисертаційному дослідженні нашого науковця обґрунтовано актуальність деінституалізації державної системи опіки та трансформації послуг для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. На основі вивчення наукової літератури проаналізовано сутність понять «опіка», «альтернативні форми державної опіки» та уточнено означені поняття. Схарактеризовано альтернативні форми державної опіки над дітьми як соціальне явище. Зазначено, що головною метою перебування дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, в альтернативних формах державної опіки є розвиток у неї особистісних, соціальних, професійних навичок, які дадуть можливість їй у майбутньому стати повноправним членом суспільства: набути позитивного соціального статусу, оволодіти гідною професією, створити власну сім'ю, виховати дітей. Подальшого розвитку набула класифікація альтернативних форм державної опіки над дітьми (усиновлення, опіка (піклування), прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу, малий груповий будинок та сімейний патронат). Охарактеризовано особливості функціонування альтернативних форм сімейного виховання, визначено їх позитивні та негативні риси. З'ясовано, що розвиток системи соціальної допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, відбувається в Україні повільно через різні причини суспільно-політичного, соціально-економічного та психолого-педагогічного характеру.

Наш дисертант дослідив нормативно-правові засади, зміст та особливості роботи працівників соціальної сфери в альтернативних формах державної опіки, окреслив потенціал фахівця соціальної сфери у роботі в альтернативних формах опіки і піклування, визначив професійну готовність майбутнього працівника соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми як важливу інтегративну якість і стійку особистісну характеристику майбутнього фахівця, що виявляється в його здатності здійснювати ефективну професійну діяльність в альтернативних формах опіки над дітьми і є результатом його професійної підготовки до означеного виду діяльності в закладі вищої освіти, а також з'ясував, що процес професійної підготовки майбутнього фахівця передбачає поступове надбання ним професійно значущих характеристик, оволодіння професійними знаннями та вміннями, рольовими функціями.

В дисертаційній роботі визначено структуру професійної готовності майбутніх працівників соціальної сфери до означеного виду діяльності, яка включає особистісний (риси, властивості), теоретичний (знання) і практичний (уміння та навички) компоненти. Конкретизовано критерії (особистісний, знаннєвий, діяльнісний), їхні показники та рівні (репродуктивний (низький), продуктивний (середній) і творчий (високий)) готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми.

У дисертаційному дослідженні охарактеризовано вимоги до формування змісту професійної підготовки майбутніх фахівців до роботи в сімейних формах виховання; виокремлено специфічні принципи цієї підготовки (людиноцентризму, раціонального використання ресурсів, виважених рішень, індивідуальної та соціальної значущості); визначено її педагогічні умови (формування позитивної мотивації студентів до опанування професійно значимими знаннями, уміннями і навичками за обраним фахом; професійна спрямованість освітнього процесу; навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів).

Наш науковець обгрунтував зміст підготовки майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми; експериментально дослідив програму підготовки, розкрив особливості використання інтерактивних технологій (диференційованого та інтегрованого навчання), активних форм і методів (інтерактивних занять, індивідуальних практикумів, конференцій, круглих столів, лекцій-інформацій, проблемних лекцій, лекцій-візуалізацій, лекцій із запланованими помилками, практико-орієнтованих семінарів, дискусій, зустрічей з фахівцями, презентацій наукових проектів, конкурсів, ігротек, тематичних днів, тренінгів, консультування, фестивалів, благодійних акцій, проектів, відеолекторіїв, тематичних тижнів тощо) професійної підготовки майбутніх фахівців.

Здійснений дисертантом аналіз науково-педагогічних досліджень дав можливість окреслити актуальні вектори якісного оновлення підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери, зокрема соціальних працівників і соціальних педагогів, до яких належать: формування професійної готовності до роботи в альтернативних формах державної опіки, професійної компетентності й професіоналізму, здатності до безперервного особистісного та професійного самовдосконалення, готовності майбутнього фахівця до творчого практичного застосування фундаментальних знань; реалізація особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів у професійній освіті; оволодіння студентами інструментарієм соціальної (соціально-педагогічної) роботи в альтернативних формах опіки.

ПРО АЛЬТЕРНАТИВИ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Практичне значення дослідження полягає в розробці та апробації програми підготовки майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки та удосконаленні відповідного навчально-методичного забезпечення, яке включає низку методичних й інформаційних матеріалів: навчально-методичне забезпечення дисциплін «Соціальна педагогіка», «Теорія соціальної роботи», «Соціальний супровід», «Соціальна реабілітація»,«Соціальна реабілітація сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах», «Технології соціальної роботи», програма професійно-орієнтованої практики спеціальності «Соціальна робота», освітньо-професійна програма «Соціальна робота», орієнтовна тематика курсових, бакалаврських і магістерських робіт спеціальності «Соціальна робота», освітньо-професійна програма «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня та освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка» для другого (магістерського) рівеня. Також розроблено навчально-методичне забезпечення дисципліни «Соціально-педагогічна робота в альтернативних формах опіки і піклування», Портфоліо працівника соціальної сфери для роботи в альтернативних формах опіки. Завдяки цьому матеріали дослідження збагачують зміст професійно-орієнтованих дисциплін, а його основні положення й висновки можуть бути використані викладачами закладів вищої освіти у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери; студентами і магістрантами – під час навчання та виконання курсових, бакалаврських й магістерських робіт; соціальними працівниками і соціальними педагогами – у професійній діяльності.

В першому розділі дисертаційного дослідження «Підготовка майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми як соціальна та педагогічна проблема» дисертант характеризує альтернативні форми опіки над дітьми як соціальне явище, висвітлює нормативні засади та особливості роботи працівників соціальної сфери в різних формах сімейного виховання в Україні та за кордоном, розкриває структуру професійної готовності майбутніх працівників соціальної сфери до соціальної роботи в альтернативних формах державної опіки, критерії, показники та рівні її сформованості.

Оскільки однією з найвищих соціальних цінностей розвиненої держави є соціальний захист дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а оптимальним середовищем для життя та розвитку дитини є сім'я, в Україні набуває поширення сімейно орієнтований підхід до соціальної роботи, що знайшов відображення у процесі деінституалізації – заміни системи інституційного догляду дітей на систему, яка забезпечує їх виховання в сім'ї або умовах, максимально наближених до сімейних. Результатом деінституалізації є розвиток альтернативного догляду – неформального та формального догляду усіх дітей, які з будь-яких причин і за будь-яких обставин не перебувають під цілодобовою опікою принаймні одного із батьків. Розрізняють такі види альтернативного догляду (опіки): усиновлення; опіка (піклування); влаштування до прийомної сім'ї; дитячий будинок сімейного типу; сімейний патронат; малий груповий будинок.

Організація і функціонування усіх сімейних форм утримання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні чітко регламентується чинним законодавством, що співвідноситься з міжнародним правом, відображеним у ряді ратифікованих міжнародиних нормативно-правових актів. Виявлено, що проблеми організації життєдіяльності дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, властиві усім країнам. Незважаючи на дещо відмінні шляхи їх реалізації, простежено загальні тенденції і єдині принципи у сфері охорони і захисту прав дітей означених категорій, а саме: гуманізація системи профілактики і попередження правопорушень, перевага охоронно-захисних заходів щодо покарання й примусу; професіоналізація виховної, профілактичної та охоронно-захисної діяльності, введення посад соціальних педагогів, соціальних працівників, практичних психологів з сімейного виховання; створення мережі спеціальних структур, покликаних опомагати родині, школі, дітям; функціонування психологічних служб, консультацій, телефонів довіри, соціальних притулків для дітей, які потрапили в критичну ситуацію; психологізація виховної, профілактичної й охоронно- захисної діяльності, посилення ролі медико-психологічної допомоги і підтримки; корекція поведінки дітей та підлітків, які мають певні відхилення, а також реабілітація дезадаптованих неповнолітніх; надання соціально- правової, психолого-педагогічної допомоги і підтримки родині як головному інституту соціалізації; організація спеціальної роботи з оздоровлення умов сімейного виховання в родинах, що належать до групи соціального ризику.

Ефективність функціонування альтернативних форм опіки над дітьми значною мірою залежить від професіоналізму ПСС, його професійної готовності та компетентності. Процес професійної підготовки майбутнього ПСС визначено як поступове надбання студентом професійно значущих характеристик, оволодіння професійними знаннями, уміннями, навичками, рольовими функціями. Запорукою результативності виконання майбутнім фахівцем своїх професійних обов'язків є його професійна готовність (важлива інтегративна якість і стійка особистісна характеристика, що виявляється у здатності здійснювати ефективну професійну діяльність і є результатом професійної підготовки). Професійну готовність ПСС до роботи в різних формах сімейного виховання складають три, тісно пов'язані між собою компоненти: особистісний, теоретичний та практичний. Схарактеризовано особистісний, знаннєвий і діяльнісний критерії готовності майбутнього ПСС до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми та їх показники, за допомогою яких визначаються репродуктивний (низький), продуктивний (середній) і творчий (високий) рівні сформованості професійної готовності. Важливу роль у з'ясуванні рівнів професійної готовності відводимо професійній компетентності фахівця та його професійним компетенціям.

Другий розділ дисертації «Організація підготовки майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки» містить аналітичні матеріали про педагогічні умови, зміст, форми і методи підготовки соціальних працівників до роботи в різних формах сімейного виховання.

У процесі професійної підготовки працівників соціальної сфери окреслено п'ять етапів: мотиваційний, аналітичний, оптимізаційний, діяльнісний та творчий. Для навчально-методичного забезпечення підготовки соціальних працівників розроблено й апробовано фрагменти навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін «Соціальна педагогіка», «Теорія соціальної роботи», «Соціальний супровід», «Соціальна реабілітація», «Соціальна реабілітація сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах», «Технології соціальної роботи», програму професійно-орієнтованої практики для студентів; доповнено тематику курсових, бакалаврських і магістерських робіт із проблем соціальної/соціально-педагогічної роботи в альтернативних закладах опіки над дітьми, запропоновано «Портфоліо працівника соціальної сфери для роботи в альтернативних формах опіки», що сприятиме активізації їх самостійної роботи, а в підсумку – поглибленню знань, удосконаленню умінь і навичок роботи в альтернативних формах опіки.

Дисертант приходить до висновку, що реалізація програми професійної підготовки працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних закладах державної опіки над дітьми у навчально-педагогічному процесі сприятиме покращенню їх професійної готовності, налагодженню позитивно спрямованого функціонування альтернативних форм державної опіки соціалізації означеної категорії дітей, а розробка навчально-методичного забезпечення професійної підготовки соціальних працівників до роботи в альтернативних закладах державної опіки над дітьми є наукоємним процесом, що вимагає застосування системного підходу.

Зроблено висновок, що посиленню ефективності професійної підготовки таких фахівців сприятиме забезпечення певних педагогічних умов, а саме: правильне визначення мотивів навчання забезпечить подальший розвиток в особистісному та професійному становленні фахівця; наближення професійної підготовки соціальних працівників до практичної діяльності шляхом використання у процесі навчання активних форм, та методів навчання, спеціально спрямованих практик і волонтерської роботи; озброєння майбутніх фахівців потрібними знаннями й практичними навичками, шляхом впровадження активних форм і методів навчання, що забезпечують активізацію мислення, підтримують активність студента протягом навчання, сприяють самостійному творчому виробленню рішень.

Науковець зауважує, що означені умови вимагають комплексної реалізації, оскільки вони взаємопов'язані і не можуть діяти ізольовано. Актуальними шляхами вдосконалення професійної підготовки працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми дисертант вважає вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду функціонування сімейних форм виховання, оптимізацію змісту підготовки майбутнього фахівця через посилення її практичної складової, через використання активних форм і методів навчання, спрямованих на формування у студентів практичних умінь і навичок; залучення до професійної підготовки провідних фахівців центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, об'єднаних територіальних громад, освітніх закладів, інших установ і організацій, які працюють з сімейними формами виховання.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у практику підготовки працівників соціальної сфери Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії Запорізької обласної ради, Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, Волинського національного університету імені Лесі Українки, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Основні положення й висновки дисертаційного дослідження можуть бути використані викладачами закладів вищої освіти у підготовці працівників соціальної сфери до роботи з означеними категоріями дітей і різними формами альтернативного догляду; студентами і магістрантами – під час навчання та виконання курсових, бакалаврських й магістерських робіт; соціальними працівниками і соціальними педагогами – у професійній діяльності.

(За матеріалами наукової частини академії)

КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відповідно до Закону України «Про вищу освіту»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантних посад:

1. Кафедра біології, екології та методик їх навчання:
доцента кафедри – 3

2. Кафедра теорії та методики фізичного виховання
доцента кафедри – 1

3. Кафедра іноземних мов і методик їх навчання
доцента кафедри – 2
старшого викладача – 1

4. Кафедра історії та методики навчання
старшого викладача – 1

5. Кафедра теорії і методики трудового навчання та технологій
професора кафедри – 1
доцента кафедри – 2

6. Кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти
доцента кафедри – 1

7. Кафедра мистецьких дисциплін та методик їх навчання
доцента кафедри – 1

Перелік документів, які подають на ім'я ректора академії: заява, список наукових праць і винаходів; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); письмовий звіт за попередній період про наукову, навчальну, методичну, організаційну роботу.

Претенденти, які не працюють в академії, крім заяви подають: особовий листок з обліку кадрів (засвідчений за попереднім місцем роботи); 2 фотокартки розміром 4×6 см, автобіографію; копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, засвідчені в установленому порядку; копію паспорта громадянина України (стор. 1, 2 і 11); копію трудової книжки, засвідчену кадровою службою за основним місцем роботи із зазначенням дати засвідчення; список наукових праць і винаходів та інші документи, які свідчать про професійні якості претендента.

Термін подання документів на участь у конкурсі – 30 днів від дня опублікування оголошення у пресі (газета «Замок») та офіційному веб-сайті навчального закладу.

Документи подаються у відділ кадрів академії за адресою: вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, 47003.

Телефон для довідок: (03546) 2-19-91, 2-24-15.

В ОБ'ЄКТИВІ – ДЕНЬ НАУКИ

СЛОВО ПРО ПІДРУЧНИКОТВОРЕННЯ

Оригінальну, змістовно цікаву та практично актуальну тему дисертаційного дослідження «Педагогічні основи ілюстрування підручників для початкових шкіл України (друга половина ХХ століття)» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (спеціальність «Загальна педагогіка та історія педагогіки») обрала молодий науковець кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Іванна Погонець. Робота була виконана в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка під науковим керівництвом доктора педагогічних наук, професора кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти цього ж університету Ярослави Кодлюк. Успішний захист дисертаційного дослідження відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради ТПНУ імені Володимира Гнатюка. Нашому науковцю опонували доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної та початкової освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка Тетяна Гавриленко і кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Любов Прокопів.

Дисертантка зазначає, що реформування національного шкільництва в контексті концептуальних засад «Нової української школи» актуалізує проблему вдосконалення змісту освіти, використання сучасних педагогічних технологій, а також модернізації засобів навчання, серед яких важливе місце посідає шкільний підручник. З огляду на те, що в Україні триває процес створення та видання альтернативної навчальної літератури, проблема її ілюстрування набуває особливого значення, оскільки комплекс наочних зображень у підручнику є основою для формування понять; впливає на учня як у пізнавальному, так і в інтелектуальному та емоційному плані; розвиває вміння спостерігати, осмислювати побачене, зіставляти його з прочитаним. Зважаючи на те, що процес конструювання цього виду навчальної літератури тісно пов'язаний із теорією шкільного підручника як концептуальною основою творення навчальної книги, – вивчення досвіду підручникотворення другої половини ХХ століття є важливим у розробці сучасної стратегії ілюстрування підручників для закладів загальної середньої освіти.

Незважаючи на активність і різновекторність наукових пошуків, які стосуються проблеми відбору і використання наочних зображень у шкільних підручниках, багато питань цієї теми залишаються не до кінця розв'язаними. Зокрема, відсутнє теоретичне обґрунтування педагогічних вимог до ілюстрування навчальної літератури для початкової ланки освіти, способів реалізації основних функцій ілюстративного матеріалу в навчальних книгах, адресованих молодшим школярам.

Актуальність дисертаційного дослідження посилюється потребою подолання низки суперечностей, зокрема, між необхідністю використання в освітньому процесі підручників, розроблених та ілюстрованих відповідно до викликів сучасності, та відсутністю належного рівня якості їх ілюстрування в практиці підручникотворення; потребою початкової ланки освіти у високоякісних підручниках та недостатньою розробленістю науково обґрунтованих основ їхнього ілюстрування. Робота виконувалася в контексті проблематики науково-дослідної лабораторії шкільного підручника Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка «Шкільний підручник як модель процесу навчання: історія, теорія, практика» та «Модернізація змісту шкільної освіти в Україні: стан та перспективи розвитку»..

Об'єктом дослідження став процес ілюстрування вітчизняних шкільних підручників, а предметом – теорія і практика ілюстрування навчальних книг для початкових шкіл України другої половини ХХ століття, що й обумовило мету дослідження – розкриття педагогічних основ ілюстрування підручників для початкових шкіл України другої половини ХХ століття задля використання позитивних ідей минулого в системі вітчизняного підручникотворення, а також вілповідні завдання: з'ясувати сутність, функції та видову різноманітність ілюстративного матеріалу як структурного компонента шкільного підручника;розробити модель аналізу ілюстративного матеріалу підручників для початкової школи; виокремити етапи ілюстрування підручників для початкових шкіл України другої половини ХХ століття та визначити тенденції кожного із них; підготувати науково-методичні рекомендації щодо використання ілюстративного матеріалу в підручниках для початкової школи на сучасному етапі розвитку національного шкільництва.

Джерельну базу дослідження склали матеріали відкритих фондів і фондів рідкісної книги Національної бібліотеки ім. В. Вернадського, Львівської національної бібліотеки ім. В. Стефаника, Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. Сухомлинського, Тернопільської обласної наукової бібліотеки, наукової бібліотеки та науково-дослідної лабораторії шкільного підручника Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка, бібліотеки нашої академії.

У процесі історико-педагогічного пошуку використовувалися історична і сучасна науково-педагогічна література; урядові документи, розпорядження та постанови, законодавчі й директивні акти Міністерства народної освіти УРСР та Міністерства освіти України; психолого-педагогічні праці з проблематики теорії шкільного підручника та його ілюстрування; книгознавчі й мистецтвознавчі дослідження з розвитку книжкової графіки; періодичні видання, довідково-бібліографічні видання, шкільні підручники досліджуваного періоду.

Хронологічні межі дослідження охоплюють 1950–2000 роки. Вихідний рубіж – початок 50-х рр. ХХ століття, коли шкільний підручник уперше став об'єктом наукових досліджень, а ілюстративний матеріал визнано невід'ємним компонентом структури навчальної книги. Верхня межа – 2000 рік – характеризується розробкою першого Державного стандарту початкової загальної освіти і розглядається нами як своєрідний рубіж у дослідженні проблеми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше здійснено комплексне дослідження педагогічних основ ілюстрування підручників для початкових шкіл України другої половини ХХ століття, зокрема, виокремлено етапи ілюстрування вітчизняних підручників для початкової школи другої половини ХХ та визначено тенденції кожного із цих етапів; розроблено модель аналізу ілюстративного матеріалу підручників для початкової школи, яка охоплює дидактичний, гігієнічний і художньо-естетичний критерії та відповідні їм показники; уточнено розуміння сутності, функцій, видової різноманітності ілюстративного матеріалу як структурного компонента навчальної книги; поглиблено наукові підходи до аналізу й оцінювання ілюстративного матеріалу підручників для початкової ланки освіти; набули подальшого розвитку вимоги до наочних зображень навчальних книг для молодших школярів.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в реалізації розробленої моделі аналізу ілюстративного матеріалу підручників для початкових шкіл України, виданих у другій половині ХХ століття; підготовці науково-методичних рекомендацій щодо використання наочних зображень у структурі навчальної книги для школи першого ступеня. Рекомендації та запропонована модель можуть бути використані в процесі створення ілюстративного матеріалу для нових навчальних видань, для моніторингу якості оформлення навчальної літератури для підвищення ефективності роботи з візуальним рядом навчальної книги.

Дисертанткою здійснено натурне обстеження 140 підручників для початкових шкіл України, виданих у період другої половини ХХ століття, зібрано та опрацьовано понад 700 одиниць фотоматеріалів, що дають уявлення про ілюстрування книг для молодших школярів досліджуваного періоду.

Основні положення та науково-методичні рекомендації дослідження впроваджено в освітній процес Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка, Бердянського державного педагогічного університету, Центральноукраїнського ДПУ імені Володимира Винниченка та нашої академії.

Апробація результатів дисертаційної роботи здійснена на наукових і науково-практичних конференціях різного рівня. Зокрема, на міжнародних – «Ерделівські читання» (Ужгород, 2014), «IV Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання» (Київ, 2015), «Applied and Fundamental Studies in Eurasia, Africa and America» (South Africa, Cape Town, 2015), «Теорія та практика управління педагогічним процесом» (Одеса, 2015), «Проблеми сучасного підручника» (Київ, 2015, 2016, 2017), «Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія і практика» (Київ, 2020); на Всеукраїнській – «Мистецька освіта як чинник людиностановлення» (Тернопіль, 2013); на регіональних – «Х звітна наукова конференція професорсько-викладацького складу за 2013 рік» (Кременець, 2014) та «Художньо-мистецькі рецепції творчості Ростислава Глувка в контексті розвитку української діаспори ХХ ст.» (Кременець, 2017). Основні результати дослідження висвітлено в 11 наукових працях автора, з яких 4 статті в наукових фахових виданнях України; 1 – у зарубіжному періодичному виданні; 2 статті в інших наукових виданнях; 4 – матеріали наукових конференцій. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (411 позицій), 5 додатків (обсягом 183 сторінки); містить 9 таблиць, 9 рисунків. Загальний обсяг дисертації – 425 сторінок, основний текст викладено на 186 сторінках.

У першому розділі «Теоретичні основи проблеми ілюстрування підручників для початкової школи» розкрито особливості ілюстрування шкільного підручника для початкової школи в історико-педагогічній ретроспективі; з'ясовано роль ілюстративного матеріалу в структурі шкільного підручника та охарактеризовано його основні функції і видову різноманітність; розкрито наукові підходи до аналізу ілюстративного матеріалу підручника; репрезентовано модель аналізу досліджуваного компонента структури підручника, адресованого молодшим школярам. Історіографічний аналіз стану наукової розробленості проблеми ілюстрування підручників для початкової школи засвідчив вплив на її вирішення таких чинників: реформування національного шкільництва, розвиток теорії шкільного підручника та розвиток книжкової графіки.

Дисертантка робить висновок, що ілюстративний матеріал – це комплекс наочних зображень і оформлювальних елементів підручника, які сприяють засвоєнню його змісту, підвищують інтерес до навчальної книги і, відповідно, до процесу навчання, а також впливають на формування світогляду школяра, збагачення його чуттєвого досвіду, естетичне виховання. Зазначене поняття охоплює такі компоненти: саме зображення, словесний супровід, що входить безпосередньо в зображення, посилання в тексті і підписи до ілюстрацій (текстівки).

Науковець вказує на форми зв'язку наочних зображень із текстом та іншими структурними компонентами підручника, виокремлює провідні ілюстрації, рівноправні з текстом, а також ті, що обслуговують текст, і приходить до висновку, що ілюстративний матеріал має забезпечувати реалізацію в підручнику таких функцій: пізнавальної, інформаційної, розвивальної, конкретизації уявлень, систематизаційної, цільової, запам'ятовування і закріплення знань, інтеграції, ергономічної, виховної, мотиваційної, естетичної.

Розроблено модель аналізу ілюстративного матеріалу підручників для учнів початкової школи, у складі якої визначено дидактичний, художньо-естетичний, гігієнічний критерії і їхні показники, а також відповідність віку учнів.

У розділі «Тенденції ілюстрування підручників для початкових шкіл України (друга половина ХХ століття)» подано результати дослідження ілюстративного матеріалу понад 140 підручників для початкової школи, здійсненого на основі дидактичного, гігієнічного та художньо-естетичного критеріїв та відповідних їм показників якості цього компонента навчальної книги; розкрито тенденції ілюстрування навчальних видань другої половини ХХ ст., адресованих молодшим школярам. Виявлено такі позитивні тенденції використання ілюстративного матеріалу в структурі навчальних книг, виданих у 50-х рр. ХХ століття.

Новим етапом у процесі ілюстрування підручників для початкової школи вважаємо період становлення державної незалежності України (4-й етап – 90-ті рр. ХХ століття – національне спрямування ілюстративного матеріалу підручників), який характеризується відродженням вітчизняної книги; модернізацією змісту освіти, створенням підручникового фонду для початкової школи, посиленням функціонального навантаження підручника як важливого засобу навчання, виховання та розвитку школярів, актуалізацією національних художніх традицій, а відтак оновленням змісту та форм ілюстративного матеріалу нових навчальних видань.

Результатом дослідження проблеми стали науково-методичні рекомендації щодо використання ілюстративного матеріалу в підручниках, адресованих молодшим школярам, які базуються на вимогах до дидактичної та естетичної цінності наочного ряду підручника, дотримання санітарно-гігієнічних норм у процесі його створення та поділяються на загальні (вимоги до зв'язку ілюстративного матеріалу з текстом та іншими структурними компонентами підручника) і спеціальні (вимоги, що стосуються відповідності ілюстративного матеріалу віковим особливостям молодших школярів; гігієнічні вимоги до ілюстративного матеріалу підручників для початкової школи; художньо-естетичні; додаткові рекомендації до використання ілюстративного матеріалу). В дисертаційному дослідженні з'ясовано сутність поняття «ілюстративний матеріал підручника». Цей структурний компонент трактується як комплекс наочних зображень і оформлювальних елементів пдручника, що сприяють більш глибокому засвоєнню змісту, підвищують інтерес до навчальної книги і, відповідно, до процесу навчання, а також впливають на формування світогляду школяра, збагачення його чуттєвого досвіду, естетичне виховання. Зазначене поняття охоплює такі компоненти: саме зображення, словесний супровід, що входить безпосередньо в зображення, посилання в тексті і підписи до ілюстрацій.

Основними функціями ілюстративного матеріалу дослідниця вважає пізнавальну, інформаційну, розвивальну, конкретизації уявлень, систематизаційну, цільову, запам'ятовування і закріплення знань, інтеграції, ергономічну, виховну, мотиваційну, естетичну.

В дисертаційному дослідженні виокремлено основні ідеї творчого ілюстрування підручників для шкіл першого ступеня. Дисертантка підкреслює, що здійснений аналіз не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми, тому наголошує на доцільності подальшого вивчення питання ілюстрування підручників для початкової ланки освіти в таких напрямах: особливості ілюстрування навчальних книг для молодших школярів поза визначеними нами хронологічними межами; оновлення підходів до використання ілюстративного матеріалу у структурі підручників нового покоління; аналіз зарубіжного досвіду з проблеми ілюстрування підручників для початкової школи, а також вивчення можливостей сучасних технологій книготворення.

ЙОГО МРІЯ У ТВОРЕННІ МАЙБУТНЬОГО

(до ювілею ректора академії, професора Афанасія ЛОМАКОВИЧА)

Валентина Шпак

Мрії людини збуваються тоді, коли сильне бажання перетворює їх у конкретні дії. Так говорив відомий американський письменник, журналіст, адвокат Наполеон Гілл. І, безперечно, це переконання протягом життя не полишало нашого ювіляра – ректора Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, професора Афанасія Ломаковича, котрий бачив у своїй заповітній мрії мотивацію до невпинного поступу вперед, до її абсолютного здійснення.

Афанасій Миколайович Домакович народився 2 липня 1941 року в молодого подружжя Миколи та Євгенії Ломаковичів у тривожний і складний воєнний час. Про покоління людей, народжених у ті роки, говорять, що вони – діти війни, яка пройшлася важкими військовими чобітьми по їх дитинству, обпалила вибухами й загравами, змусила відчути страх, тривогу, голод.

Дитячому пізнанню світу сприяло читання книг, а захоплення літературою збереглося в нього на все життя. Укожній поїздці він відвідує книжкові магазини, ярмарки, обов'язково привозить додому новинки. А дитячий потяг до мандрів переріс у дорослому віці в практичну площину: Афанасій Миколайович вивчав і продовжує вивчати рідну Україну та зарубіжжя, зблизька знайомиться з історією, архітектурними, культурно-мистецькими та природними пам'ятками, а також відвідує вищі заклади освіти, прагне знайти те цінне, що можна запровадити й у нас, щоб Кременецька вища школа дійсно перетворювалася в європейську і зовнішньо, і своїм наповненням, і змістом та формами освітньої та науково-педагогічної діяльності.

Він здобув освіту в Кременецькій середній школі № 3. 1958 року вступив до Кременецького педагогічного інституту. Саме тут, у стінах освітнього попередника нашої академії, цього гідного храму наук, довелося юному Афанасію Ломаковичу розпочати свій життєвий шлях у педагогіку. Сюди ж судилося повернутися згодом для того, щоб продовжувати роботу зі зміцнення й розвитку навчального закладу, з повернення у стіни древнього міста того духу науки і вищої школи, якими він завжди славився.

Після закінчення аспірантури й успішного захисту дисертації у 1970 році став кандидатом фізико-математичних наук, 1975 року – доцентом, 1990 року – професором. Обіймав посаду викладача кафедри математики Рівненського державного педагогічного інституту, згодом – старшого викладача, доцента цієї ж кафедри. 1972 року перейшов на науково-педагогічну діяльність у Тернопільський педагогічний інститут. Із 1973 року працював завідувачем кафедри математики, деканом факультету, а 1977 року призначений на посаду проректора з наукової роботи. 1989 року обраний на посаду професора кафедри інформатики та методики її викладання.

У Тернопільському педагогічному інституті А.М.Ломакович працював 22 роки, а з 1994-го перейшов до Кременецького обласного комунального педагогічного коледжу імені Тараса Шевченка на посаду ректора. Афанасій Миколайович повернувся до Кременця, міста свого народження та становлення, яке безмежно любить і дбає про його розвиток та розквіт. Він вважав призначення себе ректором саме в Кременець важливою віхою та суттєвим знаком долі: всі свої сили, енергію, розум спрямовував на розвиток коледжу та добився відкриття в рідному місті вищого навчального закладу, бо воно дійсно гідне цього…

На той час педагогічний коледж був сильним навчальним закладом, злагоджено працював, мав свої традиції, постійний склад висококваліфікованих викладачів, більшість з яких вже багато років займалися педагогічною працею. У такий навчальний заклад прийшов Афанасій Ломакович, щоб упевнено вести його вперед по шляху вдосконалення та розвитку, відкривати нові спеціальності.

Відновлення інституту в Кременці було реальною і незаперечною метою в роботі ректора А. Ломаковича, і він цілеспрямовано та наполегливо йшов до неї. Необхідною умовою переходу була якісна зміна педагогічних кадрів: залучення викладачів до наукової діяльності, захист наукових робіт на звання кандидата та доктора наук. І вже через декілька років можна було побачити конкретні і реальні результати.

Таке професійне зростання педагогічних кадрів стало гарною умовою переходу коледжу в новий статус. Окрім того, було багато зроблено для зміцнення матеріальної бази навчального закладу. І завдяки зусиллям усього педагогічного колективу під керівництвом А. Ломаковича 2002 – 2003 навчальний рік ми розпочали в статусі гуманітарно-педагогічного інституту. Із 2002 здійснюється підготовка фахівців (бакалаврів, спеціалістів) із дев'яти спеціальностей. Кременецький гуманітарно-педагогічний інституті м. Тараса Шевченка акредитовано ДАК України за ІІІ рівнем.

ЮВІЛЕЙНЕ

Рубікон серед щедрої ниви,
Між налутих сонцем колось…
Просто бути! І бути щасливим
Від всього, що в житті збулось!

За освіту древнього Кременця,
Що увись розвивалась і вшир,
Хай добро устократ Вам повернеться,
І здоров'я, й душевний мир.

Серце прагне врожаю нового,
Підкріпити вагомий слід.
Серце вдячність звертає до Бога
З висоти своїх зрілих літ.

Хай душі покаянну молитву
Чують Світлі Небес образи,
А Господь щире прагнення жити
На Небесні кладе терези…

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Прикладені зусилля, мудре та далекоглядне керівництво дали бажаний результат. Однак ректор А. Ломакович не зупиняється на досягнутому. Натхненний словами нашого гостя, міністра освіти Василя Кременя про те, що «у Кременці має бути університет», продовжує розвиток та поступ навчального закладу, який восени 2014 року змінив свій статус на гуманітарно-педагогічну академію.

Афанасій Миколайович сам наполегливо, часто всупереч обставинам робить свою справу і в той же час вимагає від інших самовідданої праці задля успішної підготовки майбутніх фахівців.

Активною є позиція ректора в налагодженні міжнародних зв'язків. Завдяки його глибокому зацікавленню та сприянню укладено угоди про співпрацю у сфері науково-дослідницької та науково-педагогічної діяльності з Педагогічним університетом у Кракові, Пултуською гуманітарною академією, Вармінсько-Мазурським університетом, Могильовським державним університетом ім. А. Кулешова, що допомагає знайомитися та переймати досвід зарубіжних колег, разом вивчати спільну історію, проводити чи брати участь у спільних міжнародних конференціях та симпозіумах, видавати змістовні та об'ємні збірники, книги.

В останній десяток років в академії особливо

відчувається взаємне переплетення та взаємопроникнення минулого і теперішнього, традиційного й інноваційного, регіонального та загальноєвропейського. Художні колективи т нашого навчального закладу гідно представляють Кременець та і всю Україну за рубежем.

Афанасій Ломакович не обмежується підвищенням наукового потенціалу закладу, організацією та осучасненням навчально-виховного процесу, вдосконаленням матеріально-технічної бази з використанням новітніх технологій, а й дбає про зовнішній та внутрішній вигляд навчального закладу.

Самовіддана, відповідальна та результативна праця ректора А. Ломаковича – вагомий внесок у розвиток національної освіти та розбудову вищої школи на Кременеччині – неодноразово отримували визнання, високу оцінку та відзначення. Афанасій Миколайович – відмінник народної освіти, нагороджений медаллю А. Макаренка, орденом «Знак пошани», Почесною грамотою Верховної Ради України. З 1989 року – заслужений працівник народної освіти України. Наприкінці 2007 року А. Ломакович став почесним академіком Академії наук вищої школи.

У 2011 році за результатами рейтингово-іміджевого конкурсу серед флагманів освіти, тобто тих, хто йде попереду, веде за собою інших, знайшов своє місце й ЗВО з невеликого волинського міста Кременця. Наш гуманітарно-педагогічний інститут було відзначено Дипломом «За вагомий внесок у розвиток освіти і науки України» із врученням символічної «Кришталевої Сови». У цьому ж році за вагомий внесок у реалізацію Національної доктрини розвитку педагогічної освіти в Україні наш навчальний заклад удостоївся честі потрапити на сторінки «Енциклопедії педагогічної освіти України», де посів своє гідне місце серед більш ніж сотні вищих навчальних закладів.

За потужний вклад у розвиток освіти в Кременці, активність студентів та науково-педагогічних працівників нашого навчального закладу під орудою ректора Афанасія Ломаковича Кременецька міська рада 2015 року прийняла рішення про присвоєння йому звання «Почесний громадянин міста Кременця».

Керівництво, науково-педагогічні працівники доклали значних зусиль, щоб довести, показати на місцевому та всеукраїнському рівні, щонаша альма-матер, яка з 1989 року носить славне ім'я Тараса Шевченка, – гідний заклад, що працює на рівні сучасних вимог, удосконалює свої можливості, базу та діяльність у відповідності із вимогами сьогодення, дбає про молодь, про науково-теоретичну та практичну підготовку її до життя і професійної діяльності, має висококваліфікований

професорсько-викладацький склад, який забезпечує якісну підготовку здобувачів вищої освіти.

А запорукою цього є життя та діяльність ректора академії А.Ломаковича, який віддав Кременецькому освітньому закладу 27 років свого життя. Він ніколи не втрачає відчуття вимог сьогодення, потреби удосконалюватися, йти в ногу з часом і навіть випереджати його, працювати на перспективу, бачити можливості та шляхи розвитку цього чудового зраму наук у Кременці з його багатолітніми освітніми традиціями, які надихають нас на нові звершення, самовіддану працю, спрямовують до постійного вдосконалення й наполегливого поступу вперед.

З нагоди поважного ювілею науково-педагогічні працівники, викладачі фахового коледжу, працівники всіх служб, студентська молодь щиро віншують Вас, шановний Афанасію Миколайовичу! Зичимо Вам успішної праці на благо улюбленої Альма-матер, яка б жила, процвітала і далі залишалася гордістю міста, професорсько-викладацького складу, численних студентів та для тисяч і тисяч її випускників!. Здоров'я Вам міцного на багато-багато років, щастя та радості в професійній діяльності та в особистому житті!

З ВИШИВАНКОЮ У СЕРЦІ

Вікторія КАМІНСЬКА

День вишиванки – це національне свято, що дало свій старт 2014 року, коли вперше провели Всеукраїнський фотоконкурс «Моя родина у вишиванці». Це день, коли всі українці одягають вишиванки й об'єднуються на духовному рівні, бо в кожного з нас вишиванка в серці.

На території Кременецького фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка було проведено флешмоб під назвою «З вишиванкою в серці Україну єднай». Учасниками заходу стали не тільки студенти, а й гості програми.

До організації та проведення свята, окрім креативних студентів, долучилися голова студпрофкому Андрій Заблоцький, звукооператор Олександр Ковень, хореографи-постановники Андріана Москалюк і Валентина Яник та відеооператор Сергій Колісецький. Особливий заряд енергії додала музична перерва для студентів коледжу, де пролунало кілька музичних композиції від солістки Дарії Суржик. День вишиванки – це дивовижне свято, і ми хочемо, щоб воно з кожним роком дедалі ближче єднало нас!

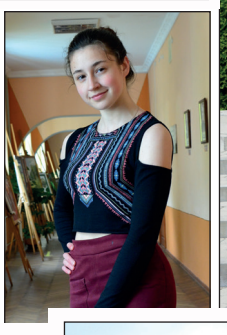

СТУДЕНТСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СЬОГОДЕННЯ

Анастасія ПАЧКОВСЬКА, голова Студентського наукового товариства

Традиції тим і традиції, що вони зберігаються і їх дотримуються, незважаючи на зміни чи ускладнення життєвих умов і обставин. До таких непорушних традицій студентської спільноти нашої академії належать щорічні науково-практичні конференції юних науковців за стабільним напрямом досліджень «Актуальні проблеми сьогодення – очима молоді». Як і в минулі роки, нинішня, вже XVII конференція була приурочена Дню науки в Україні. Проходило студентське наукове дійство в режимі онлайн на платформі ZOOM. З вітальними словами до учасників конференції звернулися доктор педагогічних наук, проректор академії з наукової роботи, професор Валентина Бенера, голова Ради молодих науковців, кандидат філологічних наук, доцент Роман Дубровський і голова Студентського наукового товариства Анастасія Пачковська.

З нагоди Дня науки в Україні ректоратом академії за номінацією «Студент-дослідник року» відзначені кращі юні науковці навчального закладу, які виявили високу публікаційну активність в міжнародних студентських наукових виданнях. Серед них – Софія Баран, Світлана Безека, Яна Гаврилюк, Лілія Молявчик, Іванна Плетюк, аспірант Павло Яловський, лауреат І премії Міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтв і талантів «Я-Супер Зірка», студент 41-М групи Олексій Боднар.

Робота пленарного засідання конференції розпочалася доповіддю майбутнього еколога, другокурсниці Олени Романчук «Особливості екологічного виховання в Національній скаутській організації України «Пласт»», яку вона підготувала під науковим керівництвом кандидата біологічних наук, доцента Ольги Дух. Продовжила розмову юних науковців завтрашній учитель історії, студентка третього курсу Ольга Ониськів темою «Операція «Вісла» через призму спогадів». Свої наукові пошуки вона здійснювала при наставництві доктора історичних наук, професора Ірини Скакальської. Магістрантку Анастасію Михайлюк до цікавої літературознавчої тематики «Поліська сага Володимира Лиса» спрямував кандидат філологічних наук, доцент Роман Дубровський. «Соціально-психологічні особливості суїцидальної поведінки під час карантинних обмежень» досліджувала майбутній соціальний педагог, третьокурсниця Інна Онищук. Її науковим керівником виступив доктор філософії Андрій Заблоцький. Завершила пленарне засідання конференції студентка спеціальності «Музичне мистецтво» Ілона Данилюк, яка оприлюднила доповідь «Фортепіанна творчість Василя Барвінського в контексті розвитку української музичної культури», підготовлену за наукового керівництва кандидата мистецтвознавства, доцента Оксани Легкун.

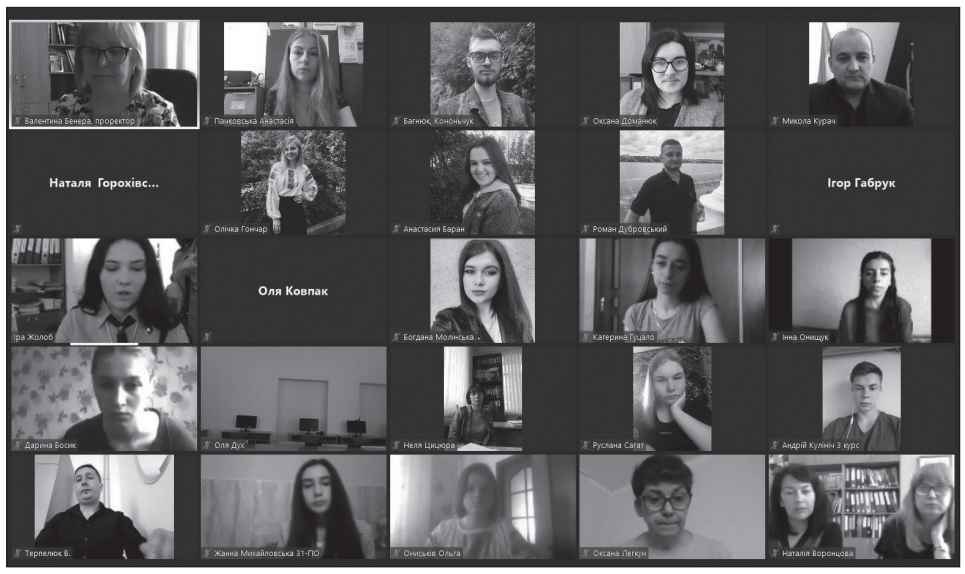

Студійні засідання конференції проходили по дев'яти тематичних напрямках: «Психолого-педагогічні проблеми розвитку освіти в умовах сьогодення», «Актуальні аспекти розвитку дошкільної та початкової освіти», «Автор – твір – читач в об'єктиві літературознавчих студій», «Сучасна українська лінгвістика: стан, проблеми», «Історіознавчі проблеми в контексті вітчизняної культури», «Сучасні тенденції в дослідженні іншомовного дискурсу та лінгводидактики», «Інновації в біологічній та екологічній освіті», «Загальна фізична підготовка та її теоретико-методичні основи», «Історія і розвиток музичного мистецтва».

В першій студії «Психолого-педагогічні проблеми розвитку освіти в умовах сьогодення» працювали студенти і магістранти спеціальностей дошкільної та початкової освіти, соціальної педагогіки, української філології, фізичної культури. Модерували роботу кандидат педагогічних наук, доцент кафедри Наталія Фіголь і магістрантка Марія Гоц. Члени студії заслухали доповіді «Педагог в інноваційному освітньому просторі» (доповідач – Марія Гоц, науковий керівник – доцент кафедри Наталія Фіголь), «Сучасний стан та перспективи розвитку Нової української школи: психологічний аспект» (доповідач – Яна Авдіюк, науковий керівник – доктор філософії Андрій Заблоцький), «Психологічні особливості впливу дистанційного навчання на студентів закладів вищої освіти» (доповідач – Вікторія Хертель, науковий керівник – доктор філософії Андрій Заблоцький), «Особливості структури навчально-методичних комплексів» (доповідач – Юлія Радченко, науковий керівник – доцент кафедри Наталія Яценюк), «Наочність та мультимедійні засоби на уроках української літератури» (доповідач – Олена Дячук, науковий керівник – доцент Олег Василишин), «Соціально-психологічні особливості суїцидальної поведінки під час карантинних обмежень» (доповідач – Інна Онищук, науковий керівник – доктор філософії Андрій Заблоцький), «Педагогічні та психологічні особливості використання практичних методів на уроках трудового навчання в 7 класі» (доповідач – Людмила Плетюк, науковий керівник – доцент кафедри Марія Олексюк),

«Tinkercad як засіб ознайомлення зі світом 3D моделювання» (доповідач – Анастасія Пачковська, науковий керівник – викладач Дмитро Клак).

Студенти і магістранти, які працювали в другій студії, аналізували «Актуальні аспекти розвитку дошкільної та початкової освіти». Модераторами студії виступили кандидат педагогічних наук Оксана Доманюк і магістрантка Анастасія Гейна. Серед доповідачів за цією тематикою домінували представники спеціальностей дошкільної та початкової освіти. Жанна Михайловська (науковий керівник – доцент Ірина Комінярська) оприлюднила тему «Методична компетентність вчителя початкової школи на уроках української мови в 2 класі»; Ілона Мишковська – «Взаємодії закладу дошкільної освіти та батьків у формуванні ціннісних орієнтацій дітей передшкільного віку», Зоряна Герасимюк – «Класифікаційні уміння як складова сенсорно-пізнавальної компетентності дітей старшого дошкільного віку», Юлія Марчук – «Використання блоків Золтана Дьєнеша у формуванні логіко-математичної компетентності дітей старшого дошкільного віку», Оксана Тітар – «Гра як засіб формування базових якостей особистості дітей дошкільного віку», Оксана Горецька – «Народознавча компетентність дошкільника як необхідна складова гармонійної особистості» (науковий керівник згаданих доповідачів – кандидат педагогічних наук Оксана Доманюк); Юлія Томчук (науковий керівник – доцент Тетяна Фасолько) – «Педагогічні умови створення здоров'язберігаючого середовища у закладі дошкільної освіти», Анастасія Гейна (науковий керівник – доцент Людмила Врочинська) – «Теоретико-методичні аспекти організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти»; Соломія Кулінчук (науковий керівник – кандидат педагогічних наук Тетяна Бондаренко) – «Ігрові технології як засіб формування у школярів здоров'язбережувальної компетентності», Наталія Лясківська (науковий керівник – доцент Вікторія Павелко) – «Розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках математики», Ольга Скрипковська (науковий керівник – професор Олександр Безносюк) – «Інноваційні тенденції розвитку сучасної дошкільної освіти».

«Автор – твір – читач в об'єктиві літературознавчих студій» таким був тематичний напрям роботи третьої студії, де модерували доцент Ромиан Дубровський і магістрантка Анастасія Михайлюк. «Художній образ Кременця у творах Галини Гордасевич та Дзвінки Торохтушко» розкрили Ірина Вітичук і Владислава Українець. Їх наукові пошуки спрямовувала доцент Олена Пасічник, яка виступила науковим керівником дослідження Аліни Крисюк («Творчість О.Турянського і В.Бикова: компаративний аспект») та Ірини Савки («Інтертекстуальність у творчості Івана Багряного»). Доцент Роман Дубровський здійснив керівництво дослідженнями Ірини Жолоб («Естетизація смерті в новелі Михайла Коцюбинського «Цвіт яблуні»»), Анастасії Михайлюк («Поліська сага Володимира Лиса»), Ольги Орленко («Особливості прозописьма Сергія Лойка») і Вікторії Зіновкіної та Христини Новосельської («Вивчення елементів комічного на уроках української літератури в 6 класі на прикладі пригодницької повісті Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки»). Під керівництвом доцента Олега Василишина Надія Ярмолюк підготувала доповідь «Знакові постаті літературної Волині», а Руслана Сагат – «Тематичне багатство та проблематика малої прози Івана Франка».

Четверта студія працювала над темою «Сучасна українська лінгвістика: стан, проблеми». Тут функції модераторів виконували доцент Інна Волянюк і студентка другого курсу Анна Шикута. Абсолютна більшість диспутантів студії – студенти спеціальності «Українська мова та література». Діана Обаранчук запропонувала дослідження «Фразеологізми з компонентом *людина* в українській мові», Анна Шикута – «Функціонування звертань у поетичних творах Олександра Олеся», Марія Швайко – «Поетика творів Ірини Жиленко», Маріанна Доберчак – «Комунікативний кодекс педагогічного спілкування». Їх наукові пошуки спрямовувала кандидат філологічних наук, доцент Інна Волянюк. Олена Мороз аналізувала «Вивчення риторики на уроках української мови в 10 класі», Іванна Юхимчук – «Методику вивчення орфограми «Велика буква» на уроках української мови в 2–3 класах», Софія Федчук – «Розвиток усного мовлення учнів на уроках української мови у 9-их класах», Наталія Семенюк – «Типологію уроків української мови», Дарина Голяновська – «Професійну компетентність вчителя української мови і літератури», Наталія Горохівська – «Фольклорну компетентність учителя української мови і літератури у 5 класі». Наукове керівництво цією групою юних науковців здійснювала кандидат філологічних наук, доцент Ірина Комінярська. А під наставництвом кандидата філологічних наук, доцента Олега Василишина наукові розвідки здійснили Іванна Драчук («Інтегрований урок з української літератури») та Віталія Редька («Особливості вивчення літератури в різних вікових групах») .

Учасники п'ятої студії вивчали «Історіознавчі проблеми в контексті вітчизняної культури». Модератори студійного засідання – доктор історичних наук, професор Ірина Скакальська і Консул Студентського історичного клубу академії «Десятий легіон», третьокурсник Назар Багнюк. Закономірно, що в студії працювали виключно студенти-історики. Під науковим керівництвом завідувачки кафедри історії та методики її навчання, професора Ірини Скакальської вони підготували теми «Методика навчання суспільних дисциплін в освітніх закладах Кременця першої третини XIX століття» (автор – Назар Багнюк) і «Операція «Вісла» через призму спогадів» (автор – Ольга Ониськів). Кандидат історичних наук, доцент Володимир Собчук спрямовував роботу студентів при дослідженні конкретної фахової проблематики «Субрегіональна і локальна складові шкільного курсу історії (6 клас)» та «Навчальна література з історії в освітніх закладах міста Кременця (кін. XIX – поч. XX ст.)». Авторами цих науково-методичних розвідок виступили відповідно третьокурсниці Катерина Гуцало та Марія Остапчук. Студентка третього курсу Юлія Хомук під науковим керівництвом кандидата історичних наук Віталія Галішевського вивчала досить неординарну тему «Козацько-селянські рухи XVII століття як засіб сталінської ідеологічної пропаганди у системі середньої освіти». Цікаве краєзнавче дослідження «Кременецька українська гімназія імені Івана Стешенка, її діяльність та роль у формуванні національної свідомості молоді Волині у першій половині XX століття» оприлюднив другокурсник Дмитро Васильків. Його науковими пошуками керувала кандидат педагогічних наук, доцент Любов Кравець.

«Сучасні тенденції в дослідженні іншомовного дискурсу та лінгводидактики» – предмет дискусії учасників шостої студії, де модерували доцент кафедри Наталія Яценюк і магістрантка Олена Очеретенюк. Кандидат філологічних наук Наталія Янусь керувала науковими пошуками трьох юних дослідників: Олени Очеретенюк («Формування англомовної компетентності в учнів на старшому етапі вивчення іноземної мови»), Івана Тисяка («Особливості формування лексичної компетентності учнів за допомогою читання») та Ольги Собчук («Формування англомовної лексичної та граматичної компетентностей з використанням автентичного пісенного матеріалу»). Юлія Ліщук підготувала науково-методичну розвідку «Проєктна робота на уроці німецької мови в старшій школі», а Марія Дубова доповідала про «Сучасні форми роботи на уроці німецької мови в Новій Українській Школі». Їх науковими пошуками керувала доцент кафедри Наталія Яценюк.

СТУДЕНТСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СЬОГОДЕННЯ

Темою дискусій у сьомій студії стали «Інновації в біологічній та екологічній освіті». Модератори студії – кандидат біологічних наук, доцент Ольга Дух і третьокурсниця спеціальності «Біологія» Ірина Копитчак. Члени студії заслухали доповіді майбутніх вчителів біології та фахівців екологічної справи, студентів третіх і четвертих курсів згаданих спеціальностей. Ірина Копитчак запропонувала тему «Методичні особливості уроків біології з екологічним змістом», Анастасія Мазур – «Особистісно-орієнтоване навчання під час уроків біології», їх підготовкою керувала науковець кафедри Антоніна Гура. Під керівництвом кандидата біологічних наук Оксани Гурської студенти підготували три науково-методичних повідомлення: «Роль проєктних технологій в оптимізації навчального процесу з біології» (автор – Іванна Шимко), «Методика використання тестових завдань на уроках біології» (автор – Христина Містерман), «Методичні умови використання генетичних задач як чинник формування практичних навичок школярів» (автор – Ірина Онуфрійчук). Тамара Дукач розробляла тему «Методика застосування засобів наочності під час вивчення біології в базовій школі» (науковий керівник – кандидат історичних наук Ольга Кратко). Під науковим керівництвом доцента Ольги Дух наукові дослідження провели Іванна Морозюк («Інтеграція кліматичних знань в освітній процес шляхом упровадження навчального комплекту «Озонекшн»») і Олена Романчук («Особливості екологічного виховання у Національній скаутській організації України «Пласт»»). Кандидат біологічних наук Людмила Головатюк здійснювала наукове керівництво дослідженням Катерини Трифонюк «Впровадження соціально-адаптуючих технологій в освітній процес закладів загальної середньої освіти як засіб здоров'язбереження школярів».

Майбутні вчителі фізичної культури зупинилися на проблемі «Загальна фізична підготовка та її теоретико-методичні основи». У цій студії функції модераторів виконували доцент кафедри Микола Божик і студентка четвертого курсу спеціальності «Фізична культура» Катерина Трифонюк. Під науковим керівництвом професора Олени Довгань третьокурсник Андрій Кулініч підготував наукове повідомлення на тему «Залежність фізичного розвитку студентів від переважання типу автономної нервової системи». Три науковці-магістранти працювали під керівництвом доцента кафедри Миколи Божика: Андрій Саєнко розробив тему «Розвиток швидкісно-силових якостей волейболістів груп початкової підготовки ДЮСШ», його колега Дмитро Кужель досліджував «Ціннісно-мотиваційні характеристики студентів з формування власного здоров'я», а Тетяна Саєнко працювала над проблемою «Ефективність застосування національних рухливих ігор на уроках фізичної культури у початковій школі». Доцент кафедри Вікторія Легін консультувала магістрантку Марію Головко при вивченні питання «Особливості підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до фізичного розвитку дошкільників», а доцент Володимир Банах працював із тандемом магістрантів-дослідників у складі Івана Антонюка та Володимира Кравця при роботі над темою «Проблеми організації фізичного виховання в закладах середньої освіти».

Завершують «парад» тематичних студій студентської науково-практичної конференції майбутні музикознавці, які об'єднали свої творчі зусилля у дослідженні теми «Історія і розвиток музичного мистецтва». Засідання студії вели модератори доцент Оксана Легкун і магістрантка Юлія Денис. Студентка Ілона Данилюк під керівництвом доцента Оксани Легкун підготувала і на засіданні студії оприлюднила дослідження «Фортепіанна творчість Василя Барвінського в контексті розвитку української музичної культури». Під цим же науковим керівництвом магістрантка Юлія Денис дослідила «Психолого-педагогічні умови розвитку музичних здібностей школярів» і повідомила про результати дослідження учасникам студії. При наставництві кандидата мистецтвознавства Світлани Гуральної студентка нашого коледжу Софія Коваль доповіла студійцям про «Вокально-методичні принципи навчання дітей дошкільного віку». Специфічну тему «Фізіологічні особливості народного голосу» під керівництвом старшого викладача Алли Афанасенко оприлюднила третьокурсниця спеціальності «Музичне мистецтво» Олена Пазюк.

Матеріали XVII студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сьогодення – очима молоді» увійдуть до чергового збірника студентських наукових праць.

КОНКУРС ІМЕНІ М. ВЕРИКІВСЬКОГО У КРЕМЕНЦІ

Мистецтво усіх нас єднає, надихає й окриляє. У цей весняний період у стінах нашої Академії відбувся конкурс вокально-інструментального виконавства імені Михайла Вериківського. Приємно, що у мистецькому заході брали участь конкурсанти з різних областей Західного регіону України, які продемонстрували свої музичні здібності на високому рівні. Учасниками конкурсу стали випускники 9-го та 11-го класу, які у перспективі планують вступати до нашого закладу вищої освіти.

До професійної команди журі увійшли кандидат мистецтвознавства, доцент Оксана Легкун, старший викладач Василь Райчук, викладачі Олена Новик, Ірина та Лев Харамбури, котрі високо оцінили мистецькі таланти конкурсантів і визначили переможців.

Отож, у номінації «Вокальне виконавство» серед одинадцятикласників перше місце посіла Валерія Листопадська (м. Шумськ); у номінації «Інструментальне виконавство» перше місце розділили Анна Цимбалюк (смт. Демидівка) та Микола Сівук (смт. Костопіль), а друге – Катерина Козій (м. Збараж), Таїса Клічук (смт. Козин) та Олександра Прокопчук (смт. Мізоч).

Серед дев'ятикласників І місце у номінації «Вокальне виконавство» розділили Анастасія Логашенко (м. Кременець) та Анастасія Славута (м. Збараж); ІІ місце – в Ілони Богатюк (с. Снігурівка), Інни Воронко (с. Рудка) та Катерини Смик (м. Збараж).

У номінації «Інструментальне виконавство» І місце вибороли Микола Кошіль (бандура), Катерина Смик (фортепіано), Анастасія Славута (скрипка), Олег Кошіль (гітара) зі Збаража, Олег Шупа (труба) з Нового Села; ІІ місце розділили Назарій Гнатів (труба) і Тетяна Сафанюк (фортепіано) з В.Дедеркал, Ірина Мшанецька (акордеон), Віталій Козій (саксофон), Софія Карабанова (гітара), Оксана Вахно (акордеон), бандуристки Світлана Кулинич зі Збаража, та Сніжана Дашкель з Костополя, Турчин Віталій (гітара) з Нового Села та Яна-Марія Храневич (бандура) з Кременця, а ІІІ місце – у Ксенії Шевчук (фортепіано) смт. В. Дедеркали та кременчанина Мирона Пугача (гітара).

Учасників конкурсу та їхніх наставників нагороджено грамотами і подяками від Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Щиро дякуємо конкурсантам, що вони, попри складну нинішню ситуацію, виявили бажання показати свої таланти у конкурсі. Ми будемо раді бачити вас у стінах нашої Академії у статусі студентів!

СВІТ У БАРВАХ НА КОНКУРСІ І.ХВОРОСТЕЦЬКОГО

У Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка відбувся онлайн-конкурс на кращу роботу з образотворчого мистецтва, присвячений творчості славетного кременчанина, художника Івана Хворостецького. Його активними учасниками стали учні 7 – 11 класів загальноосвітніх та мистецьких шкіл, ліцеїв і гімназій. Хочемо відмітити велику кількість талановитих учасників з чотирьох областей України, які представили свої творчі роботи в різних номінаціях і художніх техніках виконання. Всі конкурсанти-переможці отримали сертифікати, грамоти і були запрошені на навчання у КОГПА імені Тараса Шевченка та Кременецький фаховий коледж нашої академії.

Конкурсне журі склали представники кафедри мистецьких дисциплін та методики їх навчання і фахового коледжу.

Після аналізу робіт юних митців 7 – 9 класів було визначено переможців. У номінації «Графіка»: І місце – Оксана Зайдова (Ямпільська школа мистецтв Шепетівського району Хмельницької області); ІІ місце – Юрій Стрій (Володимир-Волинська гімназія імені Олександра Цинкаловського, Волинська область) і Олександр Мулик (НВК «Кременецька ЗОШ І–ІІІ ступенів №5–ДНЗ); ІІІ місце – Вікторія Трачук (Вишнівецька ЗОШ І–ІІІ ступенів Збаразького району).

В номінації «Натюрморт» перше місце у Діани Трачук (КЗ «Радивилівська дитяча школа мистецтв») і Владислава Грициа (Кременецький академічний ліцей імені Уласа Самчука); друге – в Ірини Цісарук (Кременецька ЗОШ І-ІІІ ступенів № 4) і Соломії Буграк (Кременецький академічний ліцей імені Уласа Самчука).

Номінація «Портрет»: І місце виборов Євген Бійчук з Ямпільської школи мистецтв Шепетівського району Хмельницької області, а ІІ – Іванна Слободянюк із Шумського ліцею.

Перше місце у «Тематичній композиції» представлене роботами Єви Левкової (Смизька загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів Рівненської області), Ольги Беленчук (Володимир-Волинська гімназія імені Олександра Цинкаловського, ІІ місце – у Вікторії Романюк (Підлісецька гімназія Кременецького району) та Каріни Філіп'юк (Кременецька ЗОШ І – ІІІ ступенів №5), а третє місце – в Анастасії Грушицької (Шумська ЗОШ І – ІІІ ступенів №1).

Номінація «Пейзаж» принесла перемогу Давидові Лесю (Великодедеркальська ЗОШ) та Володимиру Кімеєву (КЗ «Радивилівська дитяча школа мистецтв») – І місце й Оксані Троян (Великодедеркальська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів) – ІІ місце.

Найкращі ілюстрації до твору виконали Наталія Яківчук (Володимир-Волинська гімназія імені Олександра Цинкаловського), котра була першою, та її колега Антоній Трачук (Кременецька ЗОШ І – ІІІ ступенів №1 імені Галини Гордасевич), який став другим.

Серед одинадцятикласників «Тематична картина» забезпечила перше місце Анні Гилюк із Христівського ліцею Хмельницької області, «Пейзаж» – Марині Поповій з Кременецького професійного ліцею і «Графіка» – учениці Кременецького академічного ліцею ім. У.Самчука Аліні Петручок.

БОРІМОСЯ ЗІ СТРЕСОМ РАЗОМ!

Оксана ДОМАНЮК

Сьогодні практично неможливо зустріти повністю врівноважену людину. Проте постійна напруга згубно впливає на психіку і здоров'я. Стрес проник в нашу повсякденність не тільки як слово, а й як центральне явище сучасного суспільства. Стрес підстерігає людину всюди: на роботі, у навчанні, в громадському транспорті, в магазинах. Навіть вдома не завжди вдається уникнути стресових ситуацій. Боротьба за виживання, необхідність швидко орієнтуватися в стрімко мінливому світі – все це стає стресовими факторами для багатьох людей.

З ініціативи омбудсмена з прав здобувачів освіти Тетяни Новак та керівника Психологічної служби Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Юлії Тимош проведено онлайн-тренінг «Шляхи формування стресостійкості у сучасному мінливому суспільстві".

Основні завдання тренінгу – навчитися керувати своїм стресом, легко змінюючи його рівень; керувати своїм психічним станом, якщо уникнути стресу все-таки не вдалося; не сприймати все «близько до серця», а також підвищити свою стресостійкість, тобто «тримати удар».

Ведуча тренінгу Тетяни Новак розкрила поняття «стрес», «стресостійкість», «синдром емоційного вигорання», дала поради, як з цим боротися та як протистояти стресу. Вона наголосила, що в сучасному суспільстві стрес є однією з головних проблем людини і саме тренінг стресостійкості потрібен усім без винятку, а головне – запропонувала ефективні методи та засоби, за допомогою яких можна стрес ліквідувати.

На тренінгу обговорювали, як саме боротися зі стресовими ситуаціями, як управляти емоціями. Це є великою і регулярною роботою над собою, тому практично неможливо навчитися цьому самостійно.

Учасники семінару-тренінгу поділились своїми історіями, від яких у них виникає стрес та негативні емоції. Були використані різноманітні ігри, хвилинки релаксації та медитації. Тетяна Новак зазначила, що ефективно справлятися з тими змінами, які підносить життя, – значить бути сильнішими й успішнішими. Цьому можна і необхідно вчитися, і саме за допомогою таких тренінгів суспільство навчиться уникати стресів та жити в задоволення. Отже, потрібно творчо боротися з труднощами – і саме тоді «стресові фактори» стануть «рушійними силами», а життя людини з боротьби перетвориться в рух.

Професіоналізм ведучої, її компетентність у даному питанні, невимушена обстановка, де дійсно можна розслабитися, розкритися, цікава методика щодо підвищення стійкості до стресу були тими умовами, які спонукали учасників обов'язково скористаються ними. Бо, на жаль, більшість із нас перебуває в стані постійного стресу. Не знаючи, як із нього вийти, ми все більше заганяємо себе у глухий кут. Тому запропоновані прості вправи, що займають по часу менше хвилини і які можна робити де завгодно (навіть безпосередньо під час неприємної ситуації), дозволяють менше реагувати на стрес і швидше привести себе в норму. Виконуючи вправи, учасники реально відчули, як напруженість м'язів спадає, а від порад ведучої на душі стає світліше і тепліше, хочеться сміятися, жити, творити і мріяти.

ПРОБА ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Іванна КУЧМА

Студенти 41-ПО групи спеціальності «Початкова освіта» Кременецької ОГПА ім.Тараса Шевченка провели підсумкову конференцію з виробничої (педагогічної) практики, яку проходили у початкових класах закладів загальної середньої освіти за місцем проживання. У роботі конференції брали участь викладачі кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти, кандидати педагогічних наук Павелко Вікторія Вікторівна та Приймас Наталія Володимирівна, які протягом проходження нами усіх видів практики надавали корисні та цінні рекомендації, допомагали та підтримували нас.

З вітальним словом до учасників конференції звернувся завідувач відділу практики Трифонюк Василь Миколайович. Він привітав нас із завершенням ще одного педагогічного періоду, завдяки якому ми набули додаткового корисного досвіду.

Студенти-практиканти зробили все можливе, щоб досягти позитивного результату. Насамперед, вчилися застосовувати свої теоретичні знання у практичній діяльності, планувати зміст роботи, розподіляти свій час, складати оригінальні конспекти, виготовляти різноманітний дидактичний матеріал. Проведення уроків та позаурочних форм навчання, індивідуальна навчальна робота з учнями, різноманітна методична та виховна робота стали для нас безцінним досвідом роботи в умовах Нової української школи. Дуже цікавою була організація разом із дітьми різноманітних розважальних заходів у процесі позакласної виховної роботи. Однією з важливих складових практики стала профорієнтаційна робота, під час якої ми знайомили учнів шкіл з нашою альма-матер – Кременецькою гуманітарно-педагогічною академією ім. Тараса Шевченка, та спеціальностями, які вони можуть здобути у цьому закладі освіти.

Найкращі спогади залишаться у нас про вчителів, з якими ми працювали у школі, про дітей, які раділи кожній зустрічі з нами.

Кожен із нас ще більше загорівся бажанням найшвидше розпочати професійну діяльність, самостійно працювати з дітками, віддаючи їм не лише знання, а й свою любов, виховати з них справжніх людей, гідних громадян рідної країни.

У СПІВПРАЦІ НАУКОВЦІВ

Віктор ГОЛУБ,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Науково-педагогічні працівники кафедри теорії та методики фізичного виховання та кафедри теоретико-біологічних основ фізичного виховання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії мені Тараса Шевченка спільно з науковцями кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я Луцького національного технічного

університету провели Міжвузівський науковий семінар «Проблеми фізичного розвитку та рухової підготовки сучасних школярів». Наукове дійство підготував Організаційний комітет, очолюваний кандидатом біологічних наук, доцентом кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я

Луцького національного технічного університету Світланою Мельник і кандидатом наук з фізичного виховання та спорту, завідувачем кафедри теорії та методики фізичного виховання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, доцентом Віктором Голубом. В Оргкомітеті працювали , кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я Луцького національного технічного університету, доцент Володимир Ковальчук, кандидат біологічних наук, завідувач кафедри теоретико-біологчних основ фізичного виховання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, професор Олена Довгань, кандидат біологічних наук, професор кафедри теоретико-біологчних основ фізичного виховання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, професор Віктор Чижик, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, декан факультету фізичного виховання, біології та психології Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, доцент Олександр Бережанський.

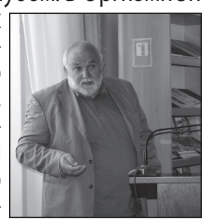

На пленарному засіданні (модератор – професор Віктор Чижик) прозвучали доповіді доцента нашої академії Володимира Прокоповича «Пошук здібних волейболістів за показниками суглобної гнучкості, рухливості і пластичності м'язів верхнього плечового поясу», докторанта кафедри теорії та методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України, доцента Ігоря Бакіко «Адекватність самооцінки фізичного розвитку за показниками фізичної підготовленості хлопців середніх класів», професора кафедри теоретико-біологчних основ фізичного виховання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Віктора Чижика «Чинники профільної диференціації фізичного виховання учнів» і представника кафедри фізичної культури, спорту та здоров'я Луцького національного технічного університету Адріани Петрук «Шляхи корекції негативних психічних та психофізіологічних станів спортсменів».

КУБОК РЕКТОРА

Олександр БЕЗНОСЮК,
кандидат педагогічних наук, професор

«Кубок ректора» Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка з бочче проводиться з 2017 року. Його першим володарем став доцент Білосевич Іван, в 2018 році – професор Безносюк Олександр, в 2019 році – викладач Ястремський Олександр. На жаль, пандемія не дала можливості традиційно в вересні 2020 року провести змагання і медалі чекали переможців аж до травня 2021 року.

18 травня 2021 року на стадіоні КОГПА відбувся «Кубок ректора» Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка з бочче при підтримці профспілки студентів. У змаганнях брали участь більше 20 викладачів та студентів. Попередні переможці не змогли протистояти студентам, але науково-педагогічний

колектив підтримала викладач Кедрач Галина, ставши володарем «Кубка», друге місце – у студента Ткача Назарія, третє місце посіли студенти Борейко Лілія та Савчук Богдан.

ДІЛИМОСЯ ТЕХНОЛОГІЯМИ НАВЧАННЯ

Дарія ГАВРИЛЮК

Підсумкове заняття з освітнього компоненту «Технології виховної роботи» було проведене у формі лекції-панорами. Учасниками його були студенти ІІ курсу всіх спеціальностей нашої академії та гості – представники різних соціальних інституцій Кременеччини. З вітальним словом до присутніх звернулася модератор заходу, кандидат педагогічних наук, доцент Любов Кравець. Їй допомагала модерувати магістр дошкільної освіти Дарія Гаврилюк.

Продовжила лекцію талановитий, освічений, надзвичайно толерантний керівник Кременецького РЦДТ Тетяна Шевчук. Вона розповіла про роботу своєї установи, тепло відгукнулася про працівників та вихованців, їх досягнення в Україні та за її межами.

Надзвичайно креативний практичний психолог, мудрий, досвідчений педагог з інклюзивного навчання, керівник шкільного соціального агенства ОЗ Горинської ЗОШ І-ІІІ ступенів Оксана Тимець поділилася з нами досвідом ролі наставника в підтримці учнівського самоврядування, активізації виховного середовища та формуванні у здобувачів освіти соціально-лідерських якостей.

Анна Глабунг – випускниця спеціальності «Соціальна педагогіка» академії – також на власному досвіді переконала нас, що робота у літніх таборах не тільки креативна, творча, а й дуже відповідальна. Доказом цього була запропонована відео-презентація.

Майбутній психолог, здобувачка вищої освіти спеціальності «Психологія» Яна Авдіюк презентувала повідомлення про засоби і технології психологічного впливу на учнівський колектив.

Ці інтерактивні технології навчання ми використовуємо в освітньому процесі КОГПА ім.Тараса Шевченка.

ДОСВІД ПЕДАГОГІВ – НАМ НА КОРИСТЬ

Надія ПАШКО, Ірина РИЖА

Для першокурсників проводилась інноваційна, інтерактивна лекція-зустріч з педагогіки, темою якої була «Управлінська діяльність закладами загальної середньої освіти». Організатором виступила кандидат педагогічних наук, доцент Любов Михайлівна Кравець. На зустрічі були присутні педагоги – випускники КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Директор ЗОШ №4 Юрій Григорович Козачук розповів про важливість відповідальності на посаді директора, адже своїм прикладом він це доводить. Досвідчений директор, якому подобається його робота, наголосив, що керівна посада стосується не лише конкретної сфери діяльності, але й полягає у контролі життя школи в цілому.

Дмитрук Наталія Іванівна, заступник директора з навчально-виховної роботи Шумської ЗОШ І-ІІІ ст., поділилася досвідом роботи в школі та зазначила, що основне завдання педагога полягає в заохоченні учнів до здобуття високих результатів. Галина Дмитрівна Чорна, заступник директора з навчально-виховної роботи Крижівської ЗОШ І-ІІ ст. додала, що для цього вчителям слід бути креативними та вибудовувати особливий підхід до кожного вихованця.

Заступник директора з навчально-виховної роботи ЗОШ І-ІІІ ст. №2 м. Зборів Галик Степан Деонізійович розказав про свої обов'язки та показав сучасну електронну систему оцінювання знань, умінь та навичок учнів, яка є альтернативою паперовим журналам. Така ідея сподобалася нам, і ми би хотіли діяти за таким принципом у майбутньому.

Здобувачі вищої освіти були приємно вражені професіоналізмом представників учительства регіону і їхнім позитивним ставленням до роботи.

ПРО ТИХ, ЯКІ ЗНАЮТЬ, МОЖУТЬ І ХОЧУТЬ

Галина КРАВЧУК

Добігає свого логічного завершення ще один навчальний рік...

Серед його знакових моментів – продовження традицій активної співпраці з кафедрою педагогіки та психології КОГПА ім. Тараса Шевченка. Цьогоріч – у формі масового «десанту» студентів, які проходили пропедевтичну, діагностично-корекційну та виробничу практику на базі Кременецької гімназії №3.

Була дуже рада вкотре зустрітись зі своїми колегами, представниками вищої школи психологічних та соціальних дисциплін, а також з їх «підопічними» – цілеспрямованими, активними, креативними, такими діловими і яскравими дівчатами та хлопцями з 41-СР, 31-СР, 31-ПС, 21-ПС та 22-ДОс груп!

Не скажу, що було легко, бо не завжди вдавалось дотримуватися навчального плану практики, враховуючи інтенсивність та непередбачуваність роботи практичного психолога/соціального педагога в сучасній школі; чергування очного та дистанційного навчання часто змушувало переносити заплановане, відмовлятися від масових заходів, змінювати формати зустрічей.

Але у підсумку – спільно зі студентами було організовано та проведено велику кількість таких потрібних дітям активностей та корисних для майбутніх фахівців пасивних видів діяльності! Усі форми роботи: консультації, бесіди, діагностичні обстеження, корекційно-розвиткові заняття та тренінги – були насичені цікавими вправами, сучасними методиками, несподіваними інсайтами, корисними висновками та взаємними емоційними враженнями!

Студенти мали можливість спробувати себе в якості і фахівців психологічної служби, і асистентів учителів в інклюзивних класах, і класних керівників, і волонтерів. Думаю, цей досвід обов'язково знадобиться їм у подальшій роботі, стане черговою цеглинкою у фундаменті їх професійної компетентності.

Враховуючи, що процес навчання сьогодні досить демократичний і кожен здобувач вищої освіти сам вирішує, чи потрібна йому практика, як часто її відвідувати та скільки докладати зусиль, мені пощастило працювати зі студентами, які ЗНАЮТЬ, МОЖУТЬ і ХОЧУТЬ!

Активні, легкі на підйом та готові до взаємодії, самостійні, гнучкі в прийнятті рішень, вони охоче йшли на контакт з дітьми, були уважними та відповідальними, використовували кожну можливість для самореалізації.

Бажаю всім студентам успішної екзаменаційної сесії, лише щасливих білетів та розуміючих екзаменаторів! Нехай у вашому житті буде безліч позитивних моментів та можливостей для професійних досягнень! Усім – міцного здоров'я та яскравого на події літа!

ОХ УЖЕ ЦІ КУРСОВІ...

Іуліанія БОЦЮК, Валентина ЛЯСКОВСЬКА

«Просто сядь за машинку і спливи кров'ю», – відповів Ернест Хемінгуей, коли його запитали, як написати неповторний текст. Щоб написати унікальну курсову, спливати кров'ю не обов'язково. Однак у багатьох студентів саме лише слово «курсова» викликає конкретний «мандраж».

Найперше, що лякає та відштовхує студентів, – це суворі вимоги щодо оформлення курсової роботи. Проте до цієї «нав'язаної» структури тексту входить вступ із прописаною до найменших деталей актуальністю, об'єктом і предметом дослідження, і це допомагає нам не загубитися у власному дослідженні, показує, з чого потрібно почати і чим завершити.

Написання наукових робіт – це складний і трудомісткий процес. Але курсова робота є обов'язковою складовою частиною навчального процесу.

Ми розпочали роботу ще у вересні. Спільно з науковим керівником, кандидатом педагогічних наук, доцентом Кравець Любов'ю Михайлівною студенти обирали актуальні та цікаві теми. Оскільки писали перший раз, то, безумовно, було складно, але науковий керівник завжди була на зв'язку, навіть під час карантину.

У процесі написання наукових досліджень студенти додатково писали статті для участі у міжнародних конференціях із тем, які обирали.

Найбільшою проблемою було правильне оформлення літератури, але й з цим ми впоралися. Науковий керівник нас підтримувала впродовж усіх етапів наукового дослідження. Завжди звертала увагу на те, що варто виправити та замінити, щоб робота була водночас цікавою та змістовною.

Захист наших курсових робіт студентів ІІ курсу (21-Н та 21-І груп) відбувся наприкінці травня. Завдяки науковому керівникові Кравець Любові Михайлівні, її терпінню та розумінню, допомозі, мудрим порадам та індивідуальному підходу до кожного студента все відбулось дуже добре. А коли, крім усього, ще й отримуєш високий бал за захист курсової роботи, то вмить забуваєш про всі негаразди і труднощі, які трапляліся під час її виконання. Отож, дружня порада тим, кого це чекає вперше: не все так страшно! Головне – почати вчасно і весь час працювати, щоб результат лише радував!

«ДЕСЯТИЙ ЛЕГІОН»: КАЛЕЙДОСКОП ЗАХОДІВ

Назар БАГНЮК, Юлія КОНОНЬЧУК

«Біографічна вітальня»

Студентський історичний клуб «Десятий легіон» нашої академії не просто продовжує свою роботу, а й здійснює активний пошук нових ефективних і творчих форм вивчення та висвітлення цікавих і яскравих сторінок національної та світової історії. Однією із таких форм стала «Біографічна вітальня», де майбутні вчителі історії здійснюють персоніфікований підхід до різних аспектів суспільного розвитку, висвітлюють відомі, маловідомі та невідомі події, факти і процеси давнього і недавнього минулого. До своєї «Біографічної вітальні» студенти-історики приходять щомісяця і працюють у відповідності до історичного календаря. Платформа зустрічей у «Вітальні» – для нинішнього часу – незмінна: zoom конференція. Цьогорічна «Біографічна вітальня» працювала за загальною тематикою «Весна та історія». Її організаторами й господарями виступали Олена Сорока, Катерина Гуцало, Юлія Кононьчук (вона ж виконувала функції модератора).

До березневої «Вітальні» завітали відомі персоналії національної та світової історії, науки та культури: козацький гетьман Іван Мазепа та український композитор, автор музики до національного гімну «Ще не вмерла Україна» Михайло Вербицький, флорентійський мореплавець, дослідник Нового Світу Америго Веспуччі та геніальний фізик, автор теорії відносності Альберт Ейнштейн. Їх супроводжували та представляли студенти першого курсу Олена Сорока, Наталя Самара, Ольга Ковальчук, Вадим Павлюк.

У квітні цього року другокурсники спеціальності «Історія» Дмитро Васильків, Роман Пришляк, Світлана Чорна, Віталій Вавренчук запросили до «Біографічної вітальні» автора «Вечорів на хуторі біля Диканьки» Миколу Гоголя, знамениту співачку Квітку Цісик, актора світового імені Чарлі Чапліна, класика англійської драматургії Вільяма Шекспіра.

Український гетьман Павло Скоропадський, англійський письменник Артур Конан Дойл, італійський мислитель Нікколо Макіавеллі та український художник Іван Марчук стали гостями «Біографічної вітальні» у травні місяці. Їх присутність забезпечили третьокурсники Катерина Гуцало, Юлія Хомук, Марія Остапчук, Володимир Герасимов.

Відвідувачам «Вітальні» були запропоновані інтелектуальні практичні завдання, що вимагали конкретних знань про видатних персоналій національної історії та культури. Науково-біографічні пошуки юних істориків спрямовували науковці кафедри історії та методики її навчання (завідувач–доктор історичних наук, професор Ірина Скакальська).

Ток-шоу про ток-шоу

Звернулися члени історичного Клубу і до такої популярної форми обговорення актуальних проблем, як політичне ток-шоу. Одне із своїх засідань вони так і назвали: «Політичні ток-шоу: об'єктивна інформація чи свідоме зомбування?». Платформа зустрічі була тепер вже традиційна – Zoom-конференція. Відповідальними організаторами заходу виступили Володимир Герасимов і Дмитро Васильків, а модератором – Назар Багнюк. Учасникам Zoom-конференції була запропонована презентація «Популярні політичні ток-шоу в Україні» та доповіді «Маніпуляція суспільною свідомістю в політичних ток-шоу на телебаченні України» і «Політичні ток-шоу як джерело розповсюдження російської пропаганди під час Гібридної війни в Україні», з якими виступили третьокурсниці спеціальності «Історія» Марія Остапчук і Ольга Ониськів. Цікаві та гострі проблемні питання включав дискусійний кластер: «Як певні політичні сили використовують політичні ток-шоу для збільшення електорату?», «Чи можуть політичні ток-шоу використовуватися як інструмент дестабілізації політичної ситуації в Україні?», «Хто є учасниками ток-шоу?», «Хто з присутніх має досвід участі у ток-шоу місцевого масштабу, всеукраїнського?», «Як змусити під час ток-шоу гостей «зняти» маски?», « Що включає в себе поняття «політичний актор?».

Вечір пам'яті

Група членів історичного Клубу у складі Назара Багнюка, Юлії Кононьчук, Ольги Ониськів працювала над підготовкою тематичного вечора пам'яті «Перемога ціною життя». Функцію модератора доручили Ользі Ониськів. Розпочали вечір пам'яті переглядом відеоролика з музичним супроводом пісні «Степом, степом…». Доповідь «Трагедія України в світовій війні» оприлюднила третьокурсниця Марія Остапчук. Першокурсниця Олена Сорока розповіла про «Кременець в роки Другої світової війни», а студент другого курсу Дмитро Васильків дав цікаву історичну довідку «Христина Хігер. Історія єврейської родини в Україні».

Дискусійний кластер заходу включав проблеми: «Як історики мають ставитись до політиків, які витягують окремі факти з історії війни для доказу своєї точки зору?», «Чи принесла перемога в Другій світовій війні свободу Україні?», «Як гадаєте, яка була доля людей, що залишилися під німецькою окупацією?», «Чому радянські офіцери записували загиблих радянських солдат, як втрати сторони Німеччини?».

Завершився вечір переглядом відеоролика «Спогади учасників Другої Світової» та читанням віршів, присвячених жертвам війни.

Атомна трагедія України: Чорнобиль

Саме такою була тематика чергового засідання студентського історичного клубу «Десятий легіон», приуроченого пам'яті про цю трагічну подію в історії нашої держави. Засідання підготували Ольга Ониськів, Назар Багнюк і Юлія Кононьчук, яка виконувала функції модератора.

Учасники засідання переглянули відеопрезентацію «Чорнобиль в історії України. Пам'ять» та послухали декламування поетичних творів, присвячених героям-чорнобильцям.

Студентка четвертого курсу спеціальності «Історія» Анна Ткачук виступила з лоповіддю «Причини вибуху Чорнобильської АЕС: яка правда відкривалася з кожною річницею трагедії?», а другокурсник цієї ж спеціальності Роман Пришляк звернувся до важливого питання «Реакція СРСР та світу на вибух».

Дискусійний кластер спрямував учасників засідання на вирішення актуальних проблемних питань: «Чому СРСР приховувала від усіх інформацію про вибух?», «Чи можемо стверджувати, що у Чорнобильській трагедії 1986 року та у її фатальних наслідках винна політика Володимира Щербицького?», «Чи погоджуєтесь ви з твердженням, що Чорнобильська катастрофа стала одним із каталізаторів розпаду СРСР?», «Як сьогодні держава підтримує громадян, що постраждали внаслідок вибуху і чи підтримує взагалі?».

Завершилося засідання переглядом відеоролика: «Спогади ліквідаторів».

Краєзнавчі читання

Загальновідома науково-методологічна істина: неможливо знати національну історію без знання історії малої батьківщини. В цьому і полягає значення історичного краєзнавства. Тож краєзнавча проблематика не могла залишитися поза увагою членів студентського історичного Клубу, про що засвідчили проведені ними Краєзнавчі читання, які підготували Ольга Ониськів і Катерина Гуцало.

Як завжди, в умовах Zoom-конференції ефективний творчий заряд для продуктивної роботи її учасників дає перегляд тематичних відеоматеріалів – на цей раз це була презентація на тему «Історія та краєзнавство Кременця».

Тематика презентації була продовжена і поглиблена виступами учасників Читань. Третьокурсниця спеціальності «Українська мова і література» Олена Мороз доповіла про «Походження назв міст та сіл Кременецького району», студентка першого курсу спеціальності «Історія» Олена Сорока підготувала науково-інформаційну довідку «Кременець на сторінках поетичних творів», а другокурсниця цієї ж спеціальності Марія Микосянчик зробила повідомлення про відомого художника-кременчанина «Іван Гарасевич та його творчий внесок у мистецтво України».

Гострими, проблемними і з серйозним практичним навантаженням виявилися питання дискусійного кластера: «Чи важливе знання краєзнавства для вчителя історії?», «Краєзнавство – це наука чи мистецтво?», «Що потрібно змінити у Кременці для більшого розвитку краєзнавства?».

При підготовці заходів члени студентського історичного Клубу «Десятий легіон» працюють під консультативним керівництвом науковців кафедри історії та методики її навчання.

СВЯТО ПОЕЗІЇ В РАЙСЬКОМУ КУТОЧКУ

Валентина КАЩУК

Оскільки особливості нинішньої ситуації накладають певні обмеження на заходи у закритих приміщеннях, то організатори цього дійства вирішили провести його в оточенні живої природи. І якщо невеличка інтрига вже все-таки спрацювала, ми уточнюємо, що серед дивовижної екзотичної і рідної квітучої рослинності Кременецького ботанічного саду відбулась презентація поетичної збірки магістрантки спеціальності «Українська мова і література» КОГПА ім. Тараса Шевченка Анастасії Михайлюк «Римується зі словом щастя».

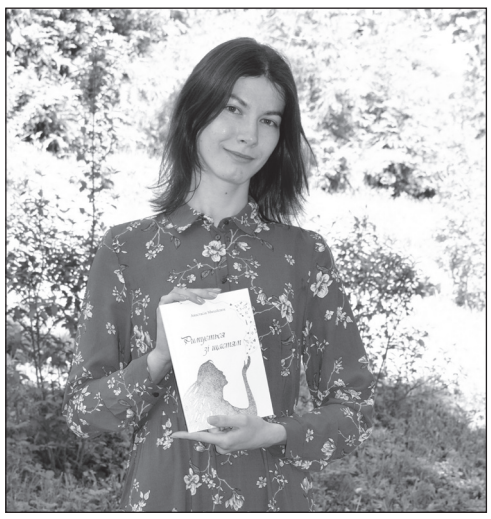

Привітати юну поетку і розділити радість творчого дебюту прийшли її наставники, науковці кафедри української мови і літератури та методик їх навчання, кандидати філологічних наук, доценти Олена Пасічник, Інна Волянюк та Роман Дубровський (завідував кафедри), педагог-організатор Кременецької гімназії №6 Марія Федоринець, вчитель інформатики і математики Кременецької ЗОШ №1 ім.Галини Гордасевич Надія Дискантюк, завідувачка Кременецької центральної бібліотеки для дітей Орина Старух і, звичайно ж, соратники по перу – фахівець сектору екологічної освіти Кременецького ботанічного саду, відома в нашому регіоні поетеса, прозаїк, літературознавець, член Національних спілок письменників та журналістів України Юлія Бондючна й одногрупник винуватиці свята, плідний кременецький поет, член Національної спілки письменників України Павло Старух.

Особливо приємним виявився незвичайний музичний подарунок, прем'єра авторської пісні на слова Насті Михайлюк «Щастя», яку в супроводі гітари виконав студент 41-М групи нашої академії, багаторазовий лауреат всеукраїнських і міжнародних вокальних конкурсів Олексій Боднар.

У проміжках між виступами звучали ніжні, зворушливі, патріотичні та ліричні поезії Насті Михайлюк в авторському виконанні. Здавалося, що до її слів дослухалися дерева та квіти, радіючи у прикрашеній травнем оселі такому чудовому і незвичному святу.

МІРКУЄМО про ЗДОРОВ'Я

Ірина КОПИТЧАК, Соломія КУЛІНЧУК

До Міжнародного дня здоров'я студенти і викладачі кафедри біології, екології та методики їх навчання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка провели круглий стіл «Здоров'я людини та способи його збереження», де обговорили питання про фактори повсякденного негативного впливу на здоров'я (Марія Янків, 31-Б); основні поради щодо збереження психічного здоров'я (Ірина Копитчак, 31-Б); вплив вегетаріанства на стан здоров'я та тривалість життя (Михайло Демідов, 21-Е); вплив кіберспорту на фізичне й психічне здоров'я (Віктор Онищук,21-Е); здоров'язберігаючі технології під час дистанційного навчання (Діана Берлінець, 31-Б); ігрові технології як засіб формування у школярів здоров'язбережувальної компетентності (Соломія Кулінчук, 21-Б); використання креативних технологій з метою формування здоров'язбережувальної компетентності школярів (Анастасія Мазур, 31-Б).

Були організовані дискусії до кожної із тем: «Як боротися зі стресом студентам та школярам?», «Як людині покращити своє психологічне здоров'я?», «Яка норма користування телефоном? Як учневі обмежитись впливом смартфонів у наш час?», «Наскільки часто потрібно робити вправи під час дистанційного навчання?», «Як дистанційне навчання впливає на імунну систему?», «Вегетаріанство – це стиль життя чи дієта?», «Кіберспорт вартий того успіху?».

Протягом 1,5 години було проведено дві фізкультхвилинки, де всі разом розім'яли м'язи шиї та спини із застосуванням дихальної практики та гімнастики для очей.

Учасники заходу багато посміхались. В наш час дуже цінним є те, що приносить не лише нову інформацію, а й хороші емоції, посмішки та радість.

Надіємось, що такі зустрічі стануть традиційними.

ВІДПОВІДАЛЬНО – ДО ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГІЇ

Оксана ГАЛАГАН, кандидат біологічних наук

На початку квітня зі студентами та викладачами КОГПА ім. Тарасса Шевченка поспілкувалася еколекторка Анастасія Мартиненко у дистанційному форматі під час відкритої лекції «Zero Waste у навчальних закладах», яка відбулася в рамках навчального курсу Zero Waste Academy для підтримки нашого проєкту «ЕКОХАБ KREMENETS». До зустрічі долучилися студенти та школярі навчальних закладів Кременця та України. До речі, на платформі Zoom змогли долучитися лише 100 учасників, а решта бажаючих дивилися онлайн-трансляцію події на Facebook.

Спочатку Оксана Галаган представила свого ментора Анастасію Мартиненко. Це відома київська екоактивістка, Zero Waste консультантка та еколекторка, яка є головою громадської організації Zero Waste Society та членкинею правління ГО Zero Waste Alliance Ukr, а також співзасновницею першої в Україні Zero waste компанії.

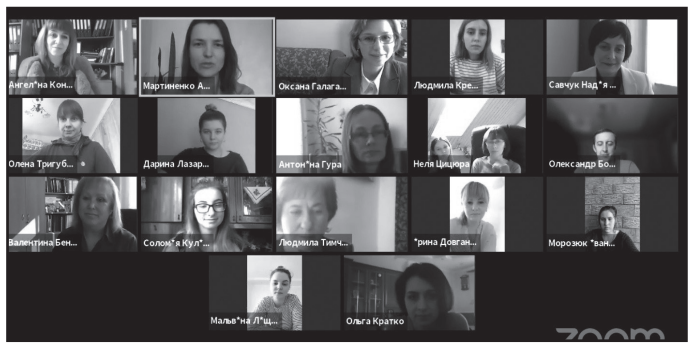

Наша лекторка розповідала про філософію Zero waste і те, що кожен з нас може зробити для того, щоб зменшити свої відходи, адже проблема надмірної кількості відходів, особливо пластикових, зараз стосується кожного. Розглянула сучасні кейси у навчальних закладах, які діють в Україні та за кордоном і які можуть повторити кременецькі студенти та учні у своїх навчальних закладах. Пропонувала перейняти досвід «Кампусів без пластику» та долучитися до світового руху «Скористайся повторно».

Активістка ознайомила присутніх із успішним українським проєктом Компола – компостування відходів у шкільних їдальнях та інші види активності. Особливо зацікавив усіх проєкт «Батарейки, здавайтеся!», тому що школи і наш заклад уже давно збирають батарейки, але не можуть їх здати на переробку, адже для цього необхідні кошти і спеціальний транспорт. Після лекції вона відповідала на запитання учасників у чаті та в коментарях Фейсбуку.

Кандидат біологічних наук, доцент Оксана Галаган розповіла, що Регіональний еколого-просвітницький центр «ЕКОХАБ KREMENETS» на базі КОГПА ім. Тараса Шевченка створено з просвітницькою та навчальною метою. Хаб (з англ. hub «центр», або «вузол» якоїсь мережі) у нашому випадку – це центр спільноти екосвідомих людей, здатних до дій на краще.

Серед завдань центру – ознайомлення із філософією «Zero Waste» або «Нуль відходів»; формування екологічних звичок серед молоді шляхом впровадження вибіркового курсу «Екологічний стиль життя», на який запрошуємо усіх студентів нашого ЗВО, а також рекомендуємо включити цей або схожий за змістом курс в інших закладах вищої освіти України; продовження роздільного збору ТПВ та батарейок; створення бібліотеки сучасних ековидань; виставка екотоварів, дружніх до довкілля як альтернатива одноразовим речам; проведення просвітницьких кампаній та екологічних акцій тощо.

Одним із основних завдань проєкту є підготовка навчально-методичної посібника «Екологічні календарі». З цим проєктом Оксана Галаган пройшла у четвірку фіналістів. Екологічні календарі будуть включати три пам'ятні дати і одну екологічну акцію на кожен місяць. Їх можна використати для оформлення кабінетів біології у школах, ЗВО. Це сторінка формату А4, де подана інформація про день в календарі, пов'язаний із екологією. У шкільних класах є стенди із прозорими кишеньками для змінної інформації, тому вважаю, що такий календар був би доречним у кожному класі, а не лише кабінеті біології. Інформацію календарів можна було б використовувати для підготовки виховних годин, проведення позакласних занять. Інформація може бути використана для популяризації екологічного руху. Ідеально було б видрукувати екокалендарі на екопапері, який виробляє Зміївська паперова фабрика із тетрапаку.

На закінчення вона запросила усіх до спільноти екохабу на Facebook, запропонувала усім проводити власні екоініціативи, висловила надію на плідну співпрацю і подякувала студентам, викладачам та керівництву академії за підтримку даного проєкту.

НЕТРАДИЦІЙНО та ЦІКАВО

Неля ЦИЦЮРА, кандидат біологічних наук

Викладачі кафедри біології, екології та методик їх навчання, студенти 31-Б, 31-Е, 21-Е групи, загалом екологи та біологи нашої академії в умовах карантинного навчання практикують проведення різнопланових заходів. Темою нинішнього Zoom-заходу стало відзначення Дня птахів – щорічного квітневого просвітницького свята природничого напрямку. Його модератором і доповідачем виступила студентка 31-Б групи Дарина Босик.

Традиційно проведення таких заходів студенти КОГПА ім.Тараса Шевченка організовують «очно», запрошуючи учнів шкіл, студентів і викладачів академії. Проте вже другий рік поспіль COVID-19 змінює плани всього світу: загонить людей у соцмережі інтернету та по домівках. Навчальна платформа Zoom стала основною для зустрічей з учнями шкіл, студентами усіх закладів. Тож не стала винятком і ця подія.

Анонсований за три дні до початку заходу просвітницький онлайн-івент «День птахів» зібрав «на старті» у рамках навчальної практики близько тридцяти осіб. Модератор Дарина Босик розповіла про походження свята, про особливості життя птахів, їх харчування та ареали гніздування, зимівлі, розмноження. Цікаві факти про диких гусей, лелек, лебедів, ластівок, чорних стрижів, сірих чапель, шпаків та ще з десяток пернатих сусідів викликали інтерес учасників події. Наприклад, не всі знають, що птахи з великими крилами можуть піднятись на висоту дев'ять кілометрів, а всім відома зозуля, яку ми чуємо – це самець, бо самка видає звук, схожий на регіт. Птахи мають свій біогодинник, інстинкти та на генетичному рівні засвоюють і здобувають звички свого виду. Розповіді підкріплювались відеорепортажами та фотографіями.

Модератор подавала інформацію цікаво і доступно, а згодом ставила запитання по озвученому матеріалу. Врешті онлайн-зустріч переросла у цікаве спілкування, бо кожен з учасників зі свого досвіду та знань розповів історії чи факти про відомих йому птахів.

Онлайн-подія пройшла вдало, а модератор та учасники поглибили свої знання про клас птахів – теплокровних яйцекладних вищих хребетних тварин, а також налагодили комунікації та виконали поставлені завдання.

ДО ПРИРОДИ – З ЛЮБОВ'Ю І ТВОРЧІСТЮ

Ольга ДУХ, кандидат біологічних наук

Для майбутніх учителів біології та здоров'я людини й екології викладачі кафедри біології, екології та методик їх навчання КОГПА ім. Тараса Шевченка провели практично-пізнавальний захід, приурочений Дню любові до дерев. До програми заходу увійшли квест «Світ дерев», тематичний фотоконкурс та практична частина – висаджування деревних рослин.

Учасники змагалися п'ятьма командами на чолі з капітанами Ігорем Габруком, Оленою Романчук, Вікою Мачулянською, Діаною Берлінець, Віктором Онищуком. Вони із задоволенням та цікавістю «подорожували» визначеними маршрутами, виконували захоплюючі дендрологічні завдання, а на завершення заходу висадили спіреї біля пам'тника Тадеушу Чацькому. Кожен з учасників отримав оригінальний приз – насіннєвий подарунок із завданнями висіяти насіння вдома.

Юні природолюби зробили одностайний висновок, що було цікаво, пізнавально і весело. І за все висловили вдячність організаторам Нелі Цицюрі, Анастасії Мазур, Ользі Дух, Олені Тригубі, Мальвіні Ліщинович, Олені Кірсановій та своїм колегам-учасникам.

ЛІРИЧНА НОСТАЛЬГІЯ ЮВІЛЕЮ ПЕДАГОГА

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Здавалося б, це було зовсім недавно: в аудиторію зайшла молода красива жінка з розкішним темно-каштановим волоссям і сяючим поглядом. Першими її словами після вітання з нами було не знайомство, а читання уривка з дивовижної поезії Олександра Підсухи «Мова»:

Ой яка чудова українська мова!
Де береться все це, звідкіля і як?
Є в ній ліс-лісок-лісочок, пуща, гай, діброва,
Бір, перелісок, чорноліс. Є іще байрак.

І така ж розкішна і гнучка, як мрія:
Можна «звідкіля» і «звідки», можна і «звідкіль».
Є у ній хурделиця, віхола, завія,
Завірюха, хуртовина, хуга, заметіль.

І ми, студенти-першокурсники відділу «Дошкільне виховання» Кременецького педагогічного училища, сиділи як заворожені, не сміючи порушити цю благодатну тишу під допитливо-проникливим поглядом педагога.

Так розпочала свою першу пару Ольга Петрівна Макаренко – викладач методики розвитку мови дітей дошкільного віку. Після знайомства ми практично всі провели відповідну паралель і зрозуміли, що нас навчатиме людина, прізвище якої, мабуть, не зовсім випадкове…

Так проходив рік за роком. Ольга Макаренко проводила яскраві і неповторні за формою заняття і від нас, як від майбутніх вихователів дитячих дошкільних закладів, вимагала того ж самого. Незважаючи на те, що її мала батьківщина була на той час переважно російськомовною, з допомогою старших колег-наставників молодий педагог швидко освоїла українську, яка з її уст звучала так, що її просто не можна було не любити.

Разом із тим О.П.Макаренко ретельно проводила наукові пошуки – і саме вона стала першим кандидатом педагогічних наук у нашому навчальному закладі та й загалом на Кременеччині.

Щедро віддаючи теоретичні знання своїм вихованцям, науковець у цей час плідно розширювала межі власної наукової, методичної та практичної діяльності, брала участь у багатьох наукових форумах і, як наслідок, отримувала заслужені нагороди.

Цьогоріч, із висоти своєї чергової ювілейної вершини, Ольга Макаренко із затаєним ліричним сумом і неприхованою ностальгією ділиться з нами роздумами про власний життєвий шлях в опоетизованому автобіографічному етюді.

ІЗ ВИСОТИ ПРОЖИТИХ ЛІТ…

Ольга МАКАРЕНКО

У мальовничому селі Нетайлово, що на Донеччині, яке тягнеться поміж високих гір і красою заполоняє душу кожного, у селянській сім'ї народилося дівча, ім'я якому дали Ольга. Батьки працювали у колгоспі.

Село дуже гарне, невеличке, проте ошатне. Воно знаходилося в улоговині. Як в казці: річка, гори і мальовничі хати. Звичайно, вони дуже часто горіли, бо були вкриті соломою. Але все село збігалося на допомогу. І якщо оселю не врятували, то будували всі разом нову. Дивишся – і через місяць вже красується новенька хата, яку зачасту зводили на новому місці.

Гори приносили дітям велику радість. Взимку можна було спускатися на «козлі», а дехто мав і санчата. Спускалися, ну прямо-таки на покриту льодом річку. Летиш і дух захоплює, бо ж намагалися спускатися з найвищої точки. Було всього… Навесні на горах зоріли своєю красою воронці, а протягом усього літа духмянів чебрець, настояний на сонці, хвилями котилася від подиху вітру біла ковила, де-не-де яскравіли квіти.

Чепурненький двір зі споришем, лободою, квітами, колодязем майже посеред двору та садом – як і в усіх: зі сливами, тереном, абрикосами, яблуками, вишнями. І город, де росла смачна картопля, буряк, морква, перець – все, що треба до борщу. Таке, як і в більшості сіл. А ось кріп! Він був духмяний-духмяний. Дихаєш і не можеш вдихнути всього того, чим напоїло його сонце, чим нагодував його вітер.

А ще «Слобода». Так називали дорогу. Біжиш по ній босоніж з порепаними п'ятами, а за тобою пилюка стовпом, бо земля пухка-пухка.

Посеред села стояла ошатна школа. Але навчатися в ній прийшлося лише 7 років: до 8 класу за сімейними обставинами перейшла на навчання до Марійської школи-інтернату, яку закінчила в 1964 році.

Восьмирічна школа. Запам'яталася найбільше перша вчителька Одинець Варвара Петрівна, яка дуже сильно «товкла» пальцем в лоба, якщо я не так писала, та Васько Ксенія Юхимівна, котра іноді її заміняла, – злиток добра, вміння кожен урок зробити казкою.

Школа-інтернат чомусь зараз більше асоціюється з негативним соціумом. Для мене ж це був куточок раю, серед зеленого парку, квітів, юрби друзів. То нічого, що ходили бідно одягнені (пальта, взуття давали не нові, а ношені-переношені, зі старших дітей). І головним було під час роздачі одягу отримати новіше і менш заплямлене пальто, шаровари (спортивні брюки) і т. п. Але все це було в порівнянні з іншим ніщо.

Бо тут і хор, і спортивні секції, і танцювальні. І кругом треба встигнути. Бо дуже щільний час був після самопідготовки. Отож на всілякі пустощі його бракувало. Та ще була з восьмого по одинадцятий клас незмінним секретарем комсомольської організації школи.

До інституту зразу не поступила: не пройшла за конкурсом. Тож пішла працювати старшою піонервожатою до Марійської СШ (1964 – 1965 роки). Робота була цікавою: конкурси, змагання, турпоходи; виступи на радіо, телебаченні. Але знову за сімейними обставинами прийшлося перейти на роботу до Карлівського дитячого тубсанаторію вихователем (1965 – 1968 роки).

Вчитися в інституті (1968 – 1972) було важко: сім'я, дитина мала. Хоч і була своя кімната в гуртожитку, але мріялося жити разом з друзями. І ще одне навантаження – посада декана факультету на громадських засадах. Все це було буденним.

А ось гурток «Вишиванка», який я вела, було щось! Ідея його створення виникла спонтанно. У нашій російськомовній групі була дівчина з Хмельниччини, яка ну ніяк не могла оволодіти іншою мовою. І ми з вуст в уста, по-доброму спілкуючись, передавали її слова, що для нас були незвичними: зашпорталася, шкарпетки, осередок з яблука, мешти. А ще, правда, було троє дівчат з Полтавщини, які теж говорили українською і українською ж проводили політінформації. Але найпотужнішим стимулом була Емма! І ми вирішили уже десь на 3 курсі організувати вищезгаданий гурток. Вхід на засідання – українська паремія. Говорити під час засідання – лише українською. Промовив російське слово – «фантик». Відробляй! Хто вірш українською прочитає, хто анекдот, а хто й пісню заспіває. Головним для мене було те, що ми співали українських пісень, з яких найбільше всім нам подобалася «Вишиванка». Я не знаю, пам'ятають чи ні мої однокурсники ці засіданням, а в мене вони проросли паростками любові до української народної пісні. Вони і Емма, яка нас навчила її. Були й інші пісні, та ця запам'яталася

чомусь найбільше.

Проте все це ніщо з тим пісенним раєм, в який я потрапила, приїхавши за направленням в 1972 році до Кременецького педагогічного училища, яке пізніше стало коледжем, а потім – інститутом. Чому я назвала перші дні мого становлення як педагога пісенним раєм? Бо я цілий вересень зі студентами їздила на сільськогосподарські роботи. І по дорозі до поля, і назад вони співали. Всядуться-впихнуться в автобус 60 чоловік, пожартують – і вже полинула пісня. А ще студенти мене вчили української мови. Як? Просто не помічали «русизмів» під час проведення мною уроку. А Сергій Улянович Королюк на кожне моє «здрастє» відповідав з притиском «добрий день».

Колеги сприйняли мене такою як є. Своєю компетентністю, виваженістю вела мене в педагогічний світі дирекція, що була серед нас і в будні, і в свята. А які були вечори відпочинку! І всі разом: учні, викладачі, дирекція, але обов'язковою з присутністю директора та завуча. Було весело!

Своєю толерантністю змушували себе поважати старші колеги, і ми у них багато чому (якщо не всьому) навчилися, бо переймали від них все, навіть порух голови. Ось і постають вони в моїй уяві, такі молоді та гарні: Суд-Злочевська О.І., Андрійчук М.М., Гаврилюк М.Ю. І, звичайно ж, поруч завжди були мої наставники Катерина Єрусалимець і Алла Калініброцька: перша – життєвий, друга – науковий.

Мій ріст як педагога? Вже в 1981 році з'явилися перші наукові праці в журналі «Дошкільне виховання» та «Початкова школа», яких сьогодні понад п'ятдесят.

У вересні 1998 року захистила дисертаційне дослідження на тему «Моделювання навчально-виховного процесу з народознавства у закладах освіти України». В липні 2008 р. отримала вчене звання доцента кафедри педагогіки.

Ось, здається, і все. Прожито багато, а зроблено мало…

ПІСЛЯСЛОВО

Чи ж насправді можна вважати, що зроблено так мало? Навряд. Насичена наукова, навчально-методична, організаційна та виховна діяльність продовжувалась. Як наслідок, було здійснено розробку навчальних та робочих програм за кредитно-трансферною системою для студентів денної форми навчання з навчальних дисциплін «Соціальна педагогіка», «Етнопедагогіка», «Основи педагогічної майстерності», «Методика проведення занять з народознавства». Опубліковано 34 наукових та навчально-методичних праці, серед яких – навчальні посібники «Стежками минувшини» (з Грифом МОН України), «Степові лицарі», «Українознавство в дошкільному закладі», навчально-методичний посібник «Барвінковий край», навчальна програма «Дитяча література і виразне читання» (з Грифом МОН України), посібники «Якби у мене песик був», «В народі кажуть», методичні рекомендації до вивчення курсу «Соціальна педагогіка», наукові статті у збірниках конференцій та семінарів, упорядкування художніх видань «Бабусина хата» і «Курочка ряба» (чотирма мовами), «У світі художнього слова» та багато інших.

Окрім цього, О.П.Макаренко готувала відгуки на автореферати кандидатських дисертацій і на магістерську роботу, здійснювала рецензування посібників та виступала офіційним опонентом, читала лекційні курси з «Основ педагогічної майстерності», «Етнопедагогіки», «Соціальної педагогіки», «Методики проведення занять з народознавства», брала участь у розробці інтерактивних комплексів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін кафедри, у підготовці та виданні навчально-методичних посібників для студентів, створенні та вдосконаленні тестових засобів контролю згідно вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, проводила відкриті виховні години.

Іншими словами, навчальна, наукова, методична і виховна робота О.Макаренко, як різні види невтомної творчої діяльності педагога, науковця, організатора, вихователя майбутніх фахівців сфери освіти, принесли їй почесні звання «Відмінник народної освіти» і «Ветеран праці», а також були відмічені «Медаллю на честь 200-ої річниці заснування Тадеушем Чацьким та Гуго Коллонтаєм Волинської гімназії у Кременці», Почесними грамотами Міністерства освіти УРСР та України, Українського республіканського комітету профспілок працівників освіти, вищої школи та наукових закладів тощо.

Проте найважливіше і найбільш вагоме досягнення – це тисячі випускників нашої альма-матер, які зарекомендували себе як гідні послідовники свого Учителя.

Ми щиро зичимо ювілярці здоров'я, світлої радості, душевного спокою та Господньої опіки.

МУЗИКА – РОВЕСНИЦЯ ВІЧНОСТІ

(за матеріалами авторського навчального посібника «Сучасна українська музика»)

Світлана ГУРАЛЬНА,
кандидат мистецтвознавства

(Закінчення. Початок у попередньому номері)

у посібнику детально розповідається про творчість сучасних музичних талантів нашого краю. Українська співачка та ведуча Зоряна Вовк (ZorNica) із села Джурин, що на Чортківщині, проживала в Бучачі, закінчила Бучацьку музичну школу (клас бандури), отримала ступінь магістра мистецтв в Інституті мистецтв Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка. Свою концертну діяльність розпочала в часи студентства, була учасницею багатьох конкурсів як сольна виконавиця (бандура, вокал), у складі камерного хору та ансамблю бандуристів «Барви». У 2008 році стала переможницею телепроекту «Караоке на майдані». Працює у тернопільському Палаці культури «Березіль» ім. Леся Курбаса на посаді завідувачки відділом культмасової роботи та художньої самодіяльності. Від 2010 – солістка Тернопільського муніципального духового оркестру «Оркестра волі». Разом із цим колективом у 2011 році провела свій перший сольний концерт у Тернополі. У його складі концертує всією Україною. За час роботи у «Березілі» розпочала свою активну творчу працю у якості співачки, виконавиці власних пісень, акторки, ведучої загальноміських заходів, сценариста та режисера-постановника.

Зоряна Вовк – член правління Тернопільського обласного осередку творчої спілки «Асоціація діячів естрадного мистецтва України». Активно співпрацює із поетесою Лесею Любарською, піснярем-бардом Олександром Смиком. Перша пісня — «Соломія» (сл. Л.Любарської, муз. О.Смика), з якою брала участь у телепроєкті на Першому національному телеканалі «Рекорд української пісні». Разом із громадською діячкою, поетесою Лесею Любарською дала життя також пісням «Карпатський легінь» (сл. Л.Любарської, муз. Ю.Футуйми), «Закохалась» (сл. Л.Любарської, муз. С.Родька) та «В полоні ночі» (сл. Л.Любарської, муз. С.Родька). Випустила власний аудіо-альбом духовної пісні «Дякую, Боже» (сл. Л.Любарської, муз. З.Вовк та С.Степаніва).

Була солісткою кантрі-гурту «Ternopil rednex» (керівник – Йорг Харнак). За час роботи у колективі активно концертувала в багатьох містах України, як в Тернополі, так і по Західній Україні, опрацювала великий репертуар американської англомовної музики та українських каверів. Заснувала дівочий секстет «Intrada», який випустив два кліпи, записав ряд пісень. Гурт став переможцем у телепроекті «Фольк-мюзік» із українською народною піснею «Згадай же, мій милий», а також був лауреатом фестивалю Тернопільсько-Зборівської Архиєпархії УГКЦ «Різдво у серці» та Мистецького фестивалю «Співоче поле. Тернопіль», концертував із ТМДО «Оркестра волі».

За участю Зоряни Вовк створене тріо «Елегія», яке активно концертує у Тернополі та по регіону, стало лауреатом Міжнародного міжконфесійного фестивалю-конкурсу духовної пісні «Я там, де є благословіння». Автор ідеї, ведуча і керівник арт-проекту «НЕформат» для студентської молоді Тернопільського національного економічного університету. Вона – ведуча телевізійного новорічного вогника на місцевому телеканалі ТТБ, член журі багатьох фестивалів-конкурсів міста Тернопіль. Разом із артистом розмовного жанру Тарасом Мірошниченком створили дует ведучих, у складі якого провели фестивалі та концерти у Житомирі, Києві, Тернополі та інших містах України. Спільно із медіа-лабораторією «Medialab» ПК «Березіль» (кер. - Оксана Ратушняк) та тернопільською письменницею Іриною Мацко озвучила ряд казок для незрячих дітей.

За роки творчої діяльності Зоряна Вовк стала лауреатом багатьох всеукраїнських і міжнародних фестивалів та конкурсів: Всеукраїнський благодійний фестиваль дитячої та юнацької творчості «Звичайне диво» (І премія, м.Київ, 2004р.), учасниця рекорду української пісні (Перший національний канал, 2011), XXXIII Всеукраїнський фестиваль сучасної української пісні «Пісенний вернісаж-2017» (лауреат, м.Київ), Міжнародний фестиваль мистецтв ім.В.Шинкарука «Пісенний спас-2018» (І премія – у номінації «Конферансьє», ІІ місце у номінації «Виконавець естрадної пісні», м.Житомир) та інші.

У 2017 році вона створила новий сучасний вокальний сольний проект в стилі pop, soul, latina під назвою ZorNica. В рамках цього проекту випустила ряд сучасних хітів. Першою авторською піснею стала «А ти пиши» (сл. і муз. З.Вовк), яка увійшла у ТОП-100 українських пісень 2017 року. Згодом випустила авторський сингл «На краю», який презентувала на «UA: суспільне мовлення» та «Ух радіо», а також на Івано-Франківському телеканалі в програмі «7 поверх». Проект ZorNica набув популярності серед слухачів. Пісні ротуються на радіохвилях Львова, Тернополя, Києва, Чернівців, Івано-Франківська та Польщі. Активно дає інтерв'ю на радіо та телебаченні. Солістка ансамблю «Черемшина з України», з яким активно концертує по Україні, Франції та Польщі. Колектив дає численні благодійні концерти на підтримку дитячих будинків в Тернопільській області.

У 2019 році Зоряна Вовк запрошена на Відкритий фестиваль-конкурс імені Назарія Яремчука «Пісня буде поміж нас» у м. Вижниці у якості члена журі та почесного гостя фестивалю. Стала лауреатом фестивалю мистецтв у складі ансамблю пісні і танцю «Черемшина з України» у Польщі, фестивалю військово-патріотичної козацької пісні «Молотківський лелека». З 2019 року – солістка естрадно-джазового колективу «FineCityBand»). Незмінна ведуча та співачка на всіх культурно-масових заходах міста й області протягом багатьох років. Її пісні – в ротації на київській, львівській, чернівецькій і тернопільській радіохвилях. Нагороджена численними грамотами та подяками Тернопільського обласної та міської рад, нагрудним знаком Українського козацтва, стипендією Президента України для молодих митців у сфері музичного, театрального, образотворчого, хореографічного, естрадно-циркового мистецтва та кіномистецтва. Пише нові вірші, пісні для тріо «Елегія» та проекту ZorNica, активно концертує та створює нові проекти.

З 2013 року в Тернополі діє вокально-інструментальний гурт «Bugs & Bunny». Його творче становлення привело до формування постійного складу колективу та усталеності стильово-жанрового репертуару. Гурт заслуговує оголошення поіменного його складу: Мар'яна Гордій (M1ss MC) – вокал, речитатив, Назар Каспрук – гітара, бек-вокал, Любомир Крушельницький – скрипка, Валерій Ільків – гітара, Назар Юник – клавішні, Валерій Чаплінський – бас-гітара, Антон Нечипір – кахон і ударні. Колектив поставив собі мету створити зовсім новий матеріал із елементами шоу-програми та поєднання різних музичних стилів. На даний час гурт працює у двох напрямках – поп-рок (електроінструменти) й акустик поп (акустичні інструменти).

Гурт «Bugs & Bunny» ламає всі стереотипи акустичної музики, роблячи її не тільки лірико-романтичною, але і нестримною та драйвовою. Ритми гурту уже підкорили не один всеукраїнський фестиваль: зокрема, такі як «Файне місто», «Woodstock», «Respublica», «Гайда фест». Він має суттєві нагороди у сфері сучасної української музики: фіналіст проектів «Koza music battle – 2014» та «Червона рута – 2016, 2017, 2018, 2019»; друге місце на фестивалі «Червона Рута»–2019 у номінації «Акустична музика»; друга премія на фестивалі «Галицька дефіляда – 2015» та на фестивалі кіно та пісні «Миколайчук фест – 2016». Разом із «Moon records» видали дебютний альбом «Музика в плеєрі» та презентували кліп на однойменну пісню. Зіграв більше 700 концертів пабних, фестивальних та сольних по всій Україні. Їх пісні транслюють на усіх радіостанціях України.

В гурті «Тріода» зацікавлює вже саме тлумачення його назви: від слів «три», що вказує на тріо учасників, а «ода» перекладається із грецької мови як «пісня». Колектив, що діє з 2010 року, став супер-фіналістом музичного теле-шоу «Х-фактор» – 4. До гурту входять вокалісти Андрій Гамбаль, Володимир Рибак і Павло Червінський, а також інструменталісти Андрій Романюк (адміністратор, звукооператор), Володимир Оленський (гітара), Володимир Качур (контрабас), Назар Видиш (гітара), Олег Петришин (барабан).

Гурт «Тріода» був створений під час навчання хлопців з різних районів області у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнаюткa. Хоча склад учасників змінювався, проте стиль виконання зберігався: поп-музика на основі народнопісенного репертуару.

2013 рік був найбільш плідним: гурт пройшов до супер-фіналу у шоу «Х-фактор» – 4. Після цього – зустрічі з фанами, тривалі репетиції. Вже 3 липня 2014 року відбувся перший сольний концерт гурту в київському клубі «Indigo», на якому виконавці презентували пісні «Історія» та «Твій світ». А 14 жовтня 2014 року «Тріода» дала концерт у Львівському національному драматичному театрі імені Марії Заньковецької.

У 2015 році гурт здійснив концертний тур по США. За декілька тижнів його концертну програму «Різдвяний зорепад» відвідали мешканці міст Чикаго, Нью-Йорк, Детройт, Клівленд, Нью-Джерсі, Випені, Йонкерс, Лонг-Айленд, Стемфорд. Тоді ж «Тріода» виступала на Українському музичному фестивалі (штат Огайо, США). Гурт брав участь у благодійних концертах на підтримку української армії та постраждалих від воєнних дій; співав у духовних закладах, давав концерти на Сході України, в зоні АТО, у Римі, на зустрічі української молоді з усіх куточків Італії. Гурт став володарем Президенського кубка на Міжнародному фестивалі «Доля».

4 серпня 2016 р. «Тріода» разом з Володимиром Оленським (гітара) презентувала першу відеоробоуту «Коли тебе нема», автором якої є Дмитро Бабак (переможець «Х-фактор» – 5). На Різдво 2017 року хлопці виступали в Італії, а наприкінці 2018 року «Тріода» презентувала Різдвяну відеоказку «На Різдво додому», створену виключно на основі колядок, щедрівок і новорічних пісень.

Колектив виступав у концертах Ніни Матвієнко, гурту DZIDZIO, разом зі Світланою Весною, братами Дмитром і Назарієм Яремчуками та Володимиром Окілко. Також брав участь у «Лізі Сміху» на телеканалі «1+1» разом з VIP Тернопіль. Сьогодні «Тріода» виступає по всій Україні (Тернопіль, Харків, Одеса, Коломия, Львів) та за кордоном (США, Німеччина, Іспанія, Чехія).

Тернопільщина – це славний край України, в якому плідно працюють музиканти в усіх жанрах. Попри географічну ізольованість від великих центрів культивування музичного мистецтва, має свою родзинку. Наші композитори і виконавці по-особливому відчувають сучасні реалії, реагують на запити суспільства, втілюючи при цьому високі морально-етичні почуття та духовність. Їх репертуар містить елементи ліричності, чуттєвості, динамічності та драйвовості. Високе мистецтво, що поєднує академізм та легку музику, постійно розвивається, втілює різні стилі й способи подачі музичного матеріалу.

Творче молодіжне середовище обласного центру сприяє активному професійному зростанню музикантів, їх ширшій комунікації, обміну досвідом на численних фестивалях та конкурсах.

Державна політика України, як республіки, що перебувала у складі СРСР до 1991 року, була спрямована на пропаганду тогочасних комуністичних образів та «ідеалів», формування відповідного способу життя людей і характеру їх духовної культури, що відповідали б радянським канонам. Першочергово влада намагалася підняти рівень базової народної освіти, зокрема і музичної. Масові форми музичної освіти реалізовувалися у створених перших в Україні Народних консерваторіях (Київ, Харків), Робітничій консерваторії у Києві (1928) та інших закладах. Майже у всіх куточках країни, навіть у великих селах, існували самодіяльні та професійні хори, камерні ансамблі та духові оркестри. Провідними жанрами була вокально-хорова, вокально-симфонічна, оперна та інструментальна музика. Однією з особливостей творів композиторів радянського періоду є одночасне використання всіх інструментів оркестру.

Проте після 1932 року діяльність провладних вождів на чолі із Й. Сталіним та партійна музична критика створила систему заборон на новаторські пошуки композиторів, естетично уніфікуючи творчі платформи та негативно оцінюючи музику багатьох митців. Виключно камерно-інструменальні жанри стали зоною апробації нових творчих експериментів композиторів, а хорова музика була підлаштована під примітивний шаблон масового мистецтва. У мистецтві продовжує панувати національно-романтичний стиль із привнесенням новизни та невизначеності.

Починаючи з періоду «хрущовської відлиги» та впродовж діяльності П. Шелеста (1963-1972) відродилася українська наука, було частково реабілітовано чимало визначних діячів національної музичної культури, налагодилася система спеціальної музичної освіти, зародився широкий суспільний рух дисидентства. У творчості композиторів переважала хорова та камерно-інструментальна музика, музично-театральний жанр.

Коли посаду першого секретаря ЦК КПУ зайняв В. Щербицький (1972-1989), великого розмаху набули репресії проти діячів української культури, здійснювалася політика русифікації. У цей час надмірна інформаційна насиченість, мозаїчність музичних реалій не узгоджувалися з інтелектуальними можливостями споживачів музичного продукту, тому поширювалися масові стандарти у сприйнятті музичної цілісності. Провідними стали кон'юктурні композиції, написані для задоволення ідеологічних потреб партії чи з розрахунком на отримання певних винагород і привілеїв.

Після 1987 року (каталізатором стала трагедія на Чорнобильській АЕС) активізувалася діяльність різноманітних культурних клубів, виникли фестивалі, нові організації композиторів, музиканти-виконавці масово гастролювали за кордоном, українська музика набула рис сучасної європейської. Митці у своїй творчості намагалися поєднати жанри «академічної» та «легкої» музики, що зумовило появу нових течій авангардного стильового напрямку, «електронної музики», розважальної музики, «фонової».

Із здобуттям незалежності в Україні відбулися суттєві трансформації в політичній, правовій, економічній сферах життя суспільства. Україна перебувала в ситуації культурної нестабільності і переходу до нових форм життєзабезпечення. Рухливість базових компонентів соціальної дійсності привела до активного пошуку орієнтирів, що гарантують духовне і матеріальне благополуччя людини. Зовнішні фактори істотно впливали на внутрішні потреби особистості, переосмислення навколишнього культурного простору та свого положення у ньому.

Тривалий час перебуваючи у становищі культурної периферії Європи, Україна поступово змістила культурні пріоритети у бік англо-американського ареалу європейського культурного регіону. Привнесення двох ліберальних цінностей – свободи особистості та свободи вибору – призвело до культурної стагнації, з'являється множинність сенсів та їх інтерпретації.

Саме тому визначальними ознаками української музики в умовах глобалізаційних процесів початку XXI століття є її індустріалізація, нівеляція усталених цінностей у звуковому просторі, виникнення нових практик, порушення ієрархії жанрів та цілісності тріади «композитор – виконавець – слухач». Музика цього періоду характеризується співіснуванням різних інтонаційних практик, традиційного й сучасного фольклору, синтезу академічної, народної та популярної музики, які тісно взаємодіють, утворюють міксти та гібриди.

Слід зазначити, що у теперішній соціокультурній ситуації, породженій епідемією коронавірусу, музичне мистецтво переживає кризові часи, як і у всій культурі. Проте, навіть в умовах карантину сучасні митці мобільно пристосовуються і запроваджують домашні онлайн-концерти. Враховуючи індустріалізацію, науковий прогрес та інші позитивні якості розвитку країни, необхідно й надалі сприяти вдосконаленню діяльності музичних навчальних закладів, організації концертів та фестивалів в Україні, які б продовжували стверджувати та піднімати ідеали високого мистецтва, стимулювати колективну та індивідуальну творчість, забезпечуючи при цьому розквіт загальнонаціональної культури.

І БІЛЬ, І ПАМ'ЯТЬ, І ЛЮБОВ...

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Василь Скоропляс і Володимир Дзюма… Цей тандем яскравих творчих особистостей і кожен з них зокрема були невід'ємною складовою високої культури нашої академії, міста Кременця, регіону і навіть України. Вони щоразу дарували свою працю і своє натхненне мистецтво глядачам. Кожне урочисте і святкове дійство проходило з їхньою безпосередньою участю. І ніхто навіть уявити не міг, що раптом, з невеличким проміжком у часі, вони обидва підуть від нас назавжди, незважаючи на невимовний біль рідних, колег, друзів і знайомих. Бо, як і все й усі в цьому світі, вони підпорядковані Єдиному Великому Божому Задуму. І як би це боляче не звучало, та ми змушені просто прийняти цей біль – і продовжувати жити.

Вечір вшанування пам'яті Василя Скоропляса та Володимира Дзюми під назвою «Нетлінна дружба мелодії та рими» у залі Тадеуша Чацького нашої академії відкрив оркестр народних інструментів фахового коледжу під керуванням Надії Найчук символічним інструментальним твором Валерія Яскевича «Пам'ять». І вперше за багато років захід був підготовлений іншим сценаристом-постановником. У його ролі виступив ведучий Кременецького РБК і нашої програми Ігор Ленчук, який прочитав зворушливу поетичну «Присвяту» нашим митцям.

Зі словом про Володимира Дзюму та Василя Скоропляса до присутніх звернулася начальник відділу культури, молоді та спорту Кременецької райдержадміністрації Лариса Антонюк. Вона назвала їх друзями, братами по роботі і по духу, яким, на превеликий жаль, не судилося здійснити своїх великих мрій. Володимир Дзюма хотів відвідати родину в Китаї, а Василь Скоропляс – підготувати виставу «Пєтровна» улюбленого автора, кременчанки Дзвінки Торохтушко.

Наш випускник, актор Чернівецького академічного обласного театру ляльок із безмежною вдячністю і невимовним болем повідав про свого наставника, «свого мистецького хресного батька» В.Скоропляса, який горів працею, «вчив молодь вміти робити все», а головне – «творити добро і не просити нічого взамін», і про В.Дзюму, котрий завжди бачив хвилювання, підтримував і вселяв спокій у душу перед відповідальними виступами.

Місцевий громадський діяч Валерій Левченко продовжив спогади про своїх колег, про їхнє мистецьке сходження і політичні перешкоди до визнання таланту у минулому. Їх особливим талантом було побачити і розвинути у людині дар Божий.

Авторське поетичне послання наставникові В.Скороплясу прочитав магістрант нашої академії, член НСП України Павло Старух. А між виступами презентувалися фотоспогади про митців, архівне відео гумористичних куплетів у виконанні нашого тандему, лунали пісні у виконанні Ангеліни Сімори (В.Сосюра, А Кос-Анатольський «До юності»), ансамблю викладачів під керуванням Алли Афанасенко (П.Гай-Нижник, С.Заверуха «Скажино, гаю»), дуету заслуженого артиста України Миколи Швидківа й Ілони Данилюк (Г.Гейне, М.Лисенко «Коли розлучаються двоє»), народного хору (керівник Ольги Пуцик) із солістом Миколою Швидківим (Т.Шевченко, музика народна «За байраком байрак»), Олексія Боднара (О.Винник «Мої батьки»).

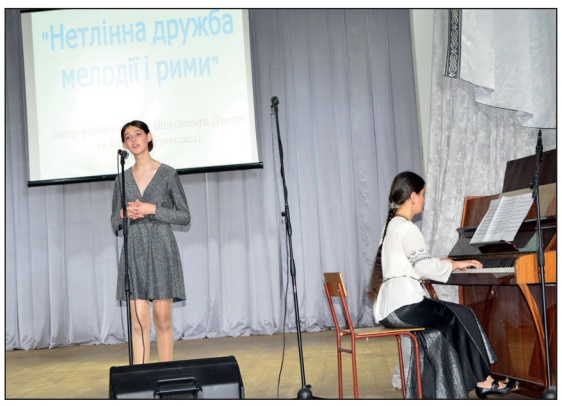

Завершили вечір інструментальні твори «Мелодія» М.Скорика та «Балада» П.Станека, які виконав симфонічний оркестр під орудою Володимира Козачка.

Звісно, що незамінних людей немає. Просто таких, як вони, більш ніколи не буде. Молімося за їхні душі, бережімо світлу пам'ять про них, любімо і продовжуймо те щире і справжнє мистецтво, яке вони залишили нам і наступним поколінням.

ВИСОКА МІСІЯ ПРИЧЕТНОСТІ

Ніна БАГНЮК

Відлуння голосу його творчої і неспокійної душі Василя Скоропляса – культорганізатора, режисера студентського експериментального театру «Пілігрим», талановитого наставника молоді і просто чудової людини – ніяк не стихає: воно тремтить у тривожно-стишеній пам'яті стін історичного корпусу, де багато років поспіль під його вимогливим керівництвом, за його сценаріями вершилися театральні й урочисті дійства, лунали музика і сміх, проводились репетиції і мистецькі зустрічі з цікавими особистостями.

Надзвичайно сумно і нестерпно боляче усвідомлювати той жорстокий факт, що людина, сповнена оптимізму і грандіозних творчих планів, сповна віддаючи всі свої знання і безмежну любов до натхненної праці, до молоді, до світу і до життя, стійко долаючи неймовірні труднощі, накладені неспокійним сьогоденням, раптом промовила останнє слово, зробила свій останній крок і подих і відійшла у невідому Вічність.

Не віриться, що більше ніколи не буде улюблених занять «Пілігриму» зі смачними бутербродами, приготовленими дружиною та завжди розділеними на всіх акторів, в яких останнім часом зміцнилися дружні стосунки з відомою письменницею і поеткою, кременчанкою Дзвінкою Торохтушко.

Безперечно, стали болісними спогадами такі веселі, запальні, щирі, з авторською родзинкою вітання колегам із днем народження чи з будь-якої іншої нагоди. Тому що він був небайдужий до всього, чим жила наша альма-матер і місто Кременець, який удостоїв митця заслуженим званням «Почесного громадянина». Бо Василь Скоропляс належав до тієї когорти людей-епох, яких, на жаль, лишилося дуже мало і котрі свою високу громадянсько-мистецьку місію несуть із професіоналізмом, добротою, любов'ю. І тому глибшою має бути шана, світлішою наша спільна пам'ять і вічно актуальною місія причетності.

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ В. В. СКОРОПЛЯСА

Роман ДУБРОВСЬКИЙ

Вистава – то священне слово,
То є малесеньке життя.
Талант завжди іде від Бога.
Талант не знає забуття.
Митець відходить за куліси.
До неба оплески летять.
Сім'я, актори та актриси,
Схиливши голови, мовчать.
Стоїть в жалобі тиха сцена.
Не чутно галасу і гри.
Життя прекрасне та шалене.
Ти ж, режисере, йдеш куди?
Господь також любитель сцени,
Господь наснажує митців.
Лети до Бога, режисере,
А ми молитву шлем тобі.

ПАМ'ЯТІ МАЕСТРО

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Його ждали ще творчі бої.
Ще не всі були зіграні ролі…
Та в сценарій життя свої
Корективи внесла його доля.
Раптом осиротів «Пілігрим»,
Світ ідей, неозвучені твори.
І акторам мелодія гри
Все звучатиме вічним мінором.
Спрагла праці душа митця
Світлим спомином в місто повернеться.
Ну а нині – ридають серця.
Плаче небо дощем над Кременцем.
Він ще знайде своїх глядачів,
Йому гратимуть весен оркестри.
У піснях журавлиних ключів
Прилітайте до нас, наш маестро…

ПАМ'ЯТІ В.СКОРОПЛЯСА

Павло СТАРУХ

І за межами гри зупиняється час,
Та не буде вже другої дії.
Будьте певні, що пам'ять про Вас –
Ні один буревій не розвіє.
Небо знову забрало, небо кинуло клич,
Щоб маестро запалював зорі.
Він плекав, щоб з маленьких облич
Виростали великі актори.

У ВДЯЧНІЙ ПАМ'ЯТІ

Галина КЕДРИЧ

Якось дуже часто ми втрачаємо своїх колег. Цей біль не встигає стихнути. а нам не лишається нічого іншого, як звикати до нього, жити і миритися з ним, як із невідємною частиною нашого сьогодення.

На 81-му році життя, після тривалої хвороби відійшов у вічність кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання нашої академії Володимир Папуша.Він народився 1 липня 1940 р. в м. Барабінську Новосибірської області. Випускник факультету фізичного виховання Кременецького державного педагогічного інституту., де вже на II курсі працював тренером з гімнастики. Після закінчення факультету отримав спеціальність учителя фізичної культури, анатомії і фізіології людини, працював асистентом кафедри теорії і методики фізичного виховання, активно займався науковою діяльністю з проблем удосконалення змісту і форм фізичного виховання школярів, а також методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін у ВНЗ фізичного виховання і спорту.

Упродовж 1969 – 2009 рр. працював доцентом кафедри теоретичних основ і методики фізичного виховання в Тернопільському національному педагогічному університеті. Кандидат у майстри спорту зі спортивної гімнастики. У 1987 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Методика подготовки младших школьников к самостоятельным занятиям физическими упражнениями». У 1988р. отримав науковий ступінь кандидата педагогічних наук, а через три роки йому було присвоєно вчене звання доцента кафедри теоретичних основ фізичного виховання. За плідну наукову працю у 1986 р. був нагороджений медаллю «Ветеран праці» та у 1987 р. – значком «Відмінник народної освіти».

З 2009 р. повернувся на той час уже в Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут імені Тараса Шевченка, де обіймав посаду доцента кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання і до останніх днів свого життя передавав цінні знання здобувачам вищої освіти в академії. Викладав теорію і методику фізичного виховання, теорію і методику викладання спортивно-педагогічних дисциплін, був керівником курсових, дипломних, магістерських робіт. Дуже любив свою роботу, був відповідальний, працьовитий, доброзичливий, очолював студентське наукове товариство, а пізніше – проблемну групу на факультеті фізичного виховання, біології та психології. У науковому доробку В.Г.Папуші – багато наукових книг та публікацій.

Та хіба тільки в цьому полягає міра памяті про того, хто відійшов у вічність? Звичайно. що головним є той факт, як прожила людина свій вік. що залишила по собі, окрім результатів своєї наукової діяльності. У Володимира Папуші залишилися два сини – науковець-психолог і актор театру. Та ще однією заслугою його є безмежна вдячність студентів, яким він віддавав всі свої знання, батьківську любові глибину доброї душі.

Світла пам'ять про педагога і науковця назавжди залишиться у серцях близьких і рідних людей, друзів, колег і вихованців.

ЗАГРАТОВАНА МОЛОДІСТЬ:

«ТЮРЕМНІ» СТОРІНКИ ЖИТТЯ В. СТУСА ТА Г. ГОРДАСЕВИЧ

Роман ДУБРОВСЬКИЙ,
кандидат філологічних наук

У час, коли Україна змушена зі зброєю відстоювати національні інтереси на Донбасі, куди направлені значні потуги інформаційної, культурної пропаганди країни-агресора, варто згадати про людей-світочів, котрі сприяли відродженню національної свідомості та самобутності в нелегкий для нашої країни час. Так, Галина Гордасевич потрапила в Донецьк (Сталіно) в 1955 році, куди приїхала невдовзі після звільнення із в'язниці. Письменниця провела за ґратами понад два з половиною роки за «складання націоналістичних віршів та антирадянську агітацію серед студентів» (ст. 54-10 КК УРСР). Прикметно, що в 1972 році Київський обласний суд засудив Василя Стуса до 5 років позбавлення волі і 3 років заслання за аналогічним звинуваченням – за «антирадянську агітацію і пропаганду». Тобто за 17 років навіть при частковій зміні політичної еліти радянська тоталітарна машина фактично не тільки не змінила своєї антигуманної сутності, але й не поміняла правової бази та формулювань звинувачень за так звані політичні злочини.

Кожен письменник так чи інакше формується як літератор під впливом певного середовища. Особливо це стосується митців, котрі є представниками літературних студій, угрупувань. Таким творчим центром на Донеччині було літоб'єднання «Обрій» при газеті «Комсомолец Донбасса», яким свого часу керував Йосип Курлат. Творчість «обріївців» суттєво оживила літературне життя на Донбасі. Вони внесли в літературу нові образи, теми, мотиви, надали поезії філософського звучання, зробили її інтелектуально насиченою і водночас глибокою та ніжною. Це різко контрастувало зі стагнацією попереднього десятиліття. Один із членів об'єднання Василь Захарченко згодом згадував: «Це був гарний час надій, час майже вільного дихання після XXII партз'їзду, де було остаточно «розвінчано» культ Сталіна та його соратників і сказано багато гіркої правди про страшні беззаконня, які чинилися з волі партії «службою безпеки» над своїм народом. Саме на гребені цього озонного часу й виник наш "Обрій"».

У спогадах про своє членство в «Обрії» Галина Гордасевич відзначала, що до нього входили літератори, різні за національністю, що писали як російською, так і українською мовами. До російськомовного крила, зокрема, належали Лев Беринський, Марк Вейцман, Катерина Лавренєва (перші двоє також навчалися в Літературному інституті імені М. Горького). Майк Вейцман був членом Спілки письменників СРСР. Україномовне крило представляли Василь Стус, Володимир Міщенко, Василь Захарченко, Олег Орач, Анатолій Лазаренко, Петро Бондарчук, Василь Голобородько. Усіх цих літераторів єднав потяг до творчості та бажання доносити своє слово до людей, активна громадянська позиція, яку в КДБ розцінювали як прояв націоналізму та антидержавні настрої, про що говорять виклики членів об'єднання для надання свідчень та обшуки у їх помешканнях, котрі відбувалися невдовзі – у другій половині 60-х років. Літературознавець Юлія Москвич влучно підкреслює: «Участь у донецькому творчому об'єднанні категорично спростовувала будь-які звинувачення в національному індиферентизмі. Адже представники літстудії формувалися в атмосфері культурного прориву 60-х років з його відродженням українського слова, любов'ю й пошаною до рідної землі».

Василь Стус вступив до аспірантури Інституту літератури АН УРСР у Києві 1963 року, коли в «Обрій» прийшла Галина Гордасевич. Але, приїжджаючи додому, ніколи не втрачав нагоди зустрітися зі студійцями. А в час свого вчителювання у Горлівці поет спеціально приїздив на студійні засідання. Сергій Каленюк у книзі «Сєвєродонецьк літературний. Літературознавчі розвідки» наводить думки сина поетеси Богдана Гордасевича, котрий знаходить чимало спільного між своєю матір'ю та видатним поетом: «… І Василь Стус, і Галина Гордасевич розпочинали свою дорогу в українську літературу з одного літературного об'єднання «Обрій» у Донецьку, яким керував тоді письменник Йосип Курлат. Важливою є ще одна така деталь, що Галина Гордасевич прийшла в літоб'єднання саме того 1963 року, коли Василь Стус уже переїхав до Києва, де вступив до аспірантури. Тобто вони не мали ні особистих, ні творчих контактів, які могли б спричинити тематичне запозичення, а отже напрошується висновок, що то в самому літоб'єднанні «Обрій» водилась якась «муха», яка боляче кусала молодих літераторів і заражала їх бацилою геніальності чи бодай таланту».

Подібність шляхів формування творчого таланту обох поетів в умовах тоталітарного режиму поступово переростає в подібність доль, скалічених тюрмами. Проте і в умовах перебування «за межею» Василь Стус та Галина Гордасевич не тільки не піддаються «виховному» впливові пенітенціарних закладів, але й утверджуються у своїх поглядах та обраних життєвих імперативах, про що влучно писав Василь Семенович у вірші «Автопортрет зі свічкою»: «Тримай над головою свічку, / допоки стомиться рука – / ціле життя. Замало – нічку». Так, одним із засобів боротьби з несправедливістю тюремних охоронців та адміністрації вони у них ставало голодування. Про відмову від їжі Василя Стуса дізнаємося з інтерв'ю-спогаду Левка Лук'яненка: «– І Стус об'явив голодовку. Це двадцять восьмого, здається, було. – Це голодовка суха, без води? – Ні. Смертельна – це не те, що суха. А значить, доки не буде скасована ця постанова». До таких же методів вдавалася і Галина Гордасевич, про що дізнаємося з її автобіографічної повісті (за визначенням авторки – роману) «Соло для дівочого голосу»: «Зрештою, я й не прошуся, я просто-таки рвуся в той карцер, щоб це додало нових барв до мого образу патріотки-мучениці. Я жалкую тільки про те, що мені дали всього три дні, отож, немає ніякого сенсу оголошувати голодовку, як я собі планувала <…>. От і маю другий строк – п'ять днів. О, це вже краще, це вже можна оголошувати голодівку!».

Аналізуючи стагнацію правової системи тоталітарної держави в 1950-х та 1970-х роках попереднього століття, яка, власне, створювала сприятливі умови для знищення української інтелігенції, варто звернути увагу на персоналії, котрі в цій системі працювали. Так, Іван Світличний писав про те, що його «головний» слідчий був людиною виваженою та спокійною, а от з іншими йому не пощастило, як не пощастило і Василеві Стусу. Галина Гордасевич також описує різних людей, які несли службу в «лагері»: «А одному «діжурному» я дала назву. Це був молодий (старих серед працівників тюрми чомусь взагалі не було), дуже худий, дуже блідий і дуже злий чоловік. Якщо Печінка просто стежив за виконанням правил, але розмовляв досить нормальною мовою, то цей сичав, як змія <…> Ну, що ж, але в нас була нагорода – Коханий. Це, звичайно, також кличка, а прозвали його так, бо він був дуже вродливий і дуже добрий. Я просто не знаю, як могла така людина піти працювати в тюрму і як його там тримали. Він завжди усміхався, до всіх звертався на «ви» і дуже рідко робив зауваження». До речі, на «ви» звертались до «політичних» ув'язнених і у в'язниці, де перебував Василь Стус, однак засобами ламання їх свідомості були приховування листів від рідних, розміщення в камерах психологічно несумісних людей. Щодо інших людей у системі, зокрема тих, чиїм формальним обов'язком був захист прав і свобод людей, звинувачених у «політичних» злочинах, – їх адвокатів, то знову ж таки можна простежити суголосність ситуації, в якій опинилися обидва літератори. Так, як відомо, Василь Стус відмовлявся від адвоката Віктора Медведчука. Євген Сверстюк зазначав: «Коли Стус зустрівся з призначеним йому адвокатом, то відразу відчув, що Медведчук є людиною комсомольського агресивного типу, що він його не захищає, не хоче його розуміти і, власне, не цікавиться його справою. І Василь Стус відмовився від цього адвоката». Не відреагував він і на заяву свого підзахисного щодо застосування до нього фізичних тортур. Також адвокат самовільно визнав його провину (Стус будь-яку провину заперечував!), фактично посприяв ненаданню підсудному останнього слова. Про такого ж «правозахисника» писала й Галина Гордасевич в «Соло для дівочого голосу»: «І ще запам'яталося мені, як мій адвокат, – такий собі літній єврей, – мене захищав. Власне, не як він мене захищав, а остання фраза його виступу. Звучала вона так: «Я просил бы, граждане судьи, учитывая ее возраст, назначить ей, по возможности, меньшую меру наказания». Геніальна фраза, чи не так? Ще суд не виніс свого вироку, а адвокат уже визнає, що його підзахисна винна, і просить лише про «меньшую меру наказания». Та й то «по возможности». А коли такої «возможности» нема, то що ж вдієш!» Фактично, сама ситуація на суді також дуже близька до ситуації в суді над Василем Стусом: «І от вже судді пішли «порадитись» (беру це слово в лапки, бо ж ніякої ради не було, все було відомо наперед); і от вже читається вирок. Далебі, якби я була кінорежисером, то так би шикарно зняла цей епізод. Стоять за столом троє цілком дорослих і серйозних людей і один урочисто проголошує: «Именем Союза Советских Социалистических Республик...». І стоять молоді хлопці зі зброєю в руках. І стоїть межи ними таке зелене дівча і кидає грайливі погляди на свого слідчого. А той слідчий – як він себе при тому почував? Чи розумів усю абсурдальність цієї ситуації? Не знаю і вже ніколи не дізнаюсь. Зрештою, це не найголовніше. Найголовніше, щоб усе це не повторилось з іншими дівчатами. Вирок дочитано до кінця, і я нарешті повертаюся до суду і вважаю за необхідне щось сказати. «Спасибо», – говорю я. – Вы поняли? – спантеличено перепитує суддя. – Вам десять лет дали. –Поняла, поняла, – безтурботно кажу я, – благодарю вас». Суддя геть ніяковіє, бурмоче: «Ну, благодарить нас не за что», – і швидко втікає. А я, гордо звівши голову, іду межи двома рядами конвойних в маленьке темне приміщення, де маю чекати, поки за мною приїде "воронок"».

Жорстокість тоталітарного режиму описана обома поетами у віршах. Використано різні стилістичні прийоми, різні образи, проте відчувається розуміння авторами кривавої сутності системи, покликаної нищити людей та її переосмислення крізь призму аксіології гуманізму, про що Василь Стус написав рядки:

Вже цілий місяць обживаю хату,
Що ж, мабуть, навикати вже пора.
Стілець і ліжко, вільних три квадрати,
в віконці ґрати, у кутку – пара…
І щохвилини в вічко зазирає
іскрадлива, як кицька, сатана,
мов дірочку під серцем назначає…
Напевне, приписали до майна
тюремного уже й тебе самого –
всі сни твої, всі мрії, всі думки,
завівши до реєстру потайного
і зачинивши на міцні замки.

Увагу зосереджено на тюремному інтер'єрі, який різко контрастує з обладнанням будь-якої кімнати на волі. Поет показує в'язня як частину тюремної обстановки, натякаючи на знеособлення особистості в умовах в'язнично-таборового побуту. Як зазначали ті, хто знав Василя Стуса в період його перебування в тюрмі, для його гідності умови ув'язнення були неприйнятними, він завжди зберігав гордість та почуття власного достоїнства. Так, Михайло Горинь згадував: «Ви знаєте, це був такий гордий орел, абсолютно не пристосований до тюремного життя. А тюрма була місцем, де можна було гнити і ламати людські характери. Один, другий, третій раз у карцері. На четвертий раз людина вже думає, чи варто йти. А на п'ятий раз вже старається уникати конфлікту. Василь не знав, що значить пристосовуватись до тих умов. Василь був такої думки, що якщо постійно не йти «на прю», то він щось втрачає як поет. А він дуже такого боявся. Я говорю це не як мою догадку, а по суті повторюю його слова: «Якщо я покорюся, я пропаду як поет». Він постійно йшов на двобій. Він постійно хотів, аби його душа пружинила тим сатрапським умовам, в яких він знаходився». Фраза Василя Стуса насправді суголосна з поетичним рядком Галини Гордасевич «найстрашніша із зрад – це себе зрадити».

Галина Гордасевич десь неприховано, а десь завуальовано (навіть фольклоризовано) характеризує тюремні реалії та їх творців – від наглядачів до верхівки кремлівської влади. Так, образ ліричної героїні трансформується в народно казковий образ птиці (жар-птиці), котру тримають у клітці (алюзія на утримання письменниці в тюрмі):

Сказали птиці: літати доволі!
На десять років позбавили волі.
Досить з вітром в піжмурки грати!
Кинули птицю за мури, за грати!
А як їй літалось, а як їй любилось...
Ах, як її серце у розпачі билось!

В іншому вірші поетеса ставить питання про суть культу особи і його нищівну роль в її долі та долі тисяч українців:

Для мене «культ» – не абстрактне поняття,
Не історія, стара, як легенда.
Для мене «культ», коли хочете знати,
Це молодість, за гратами проведена.
Це не розмова, коли робити нічого,
Не запізнілі жалі та зітхання,
Це – мої вірші на столі у слідчого
Про першу весну і про перше кохання.
Липи розквітлі вливаються в вікна.
Вальс із парку кличе до танцю.
А я ось зараз признатись повинна...
А в чому ж я, власне, повинна признатися?

Тож можна узагальнити, що доля Василя Стуса, як і доля Галини Гордасевич, була понівечена жорстокістю тоталітарного режиму, в якому переслідувалося будь-яке інакодумства. Тим не менше, вони своєю творчістю та діяльністю на зросійщеному Донбасі показали приклад того, що українська культура загалом та якісна література зокрема завдяки таланту її творців здатна завойовувати серця навіть у найбільш несприятливих умовах. А незламний характер, вміння слідувати визначеним життєвим та мистецьким пріоритетам можуть бути найкращим прикладом для наслідування.

№ 7-12 **ЗАМОК** 30 червня 2021 р.

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2021-2022 навчальний рік

Ступінь бакалавра на основі повної загальної середньої освіти (11 кл.) за спеціальностями:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Англійська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Німецька мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Польська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта

01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта
05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
10 Природничі науки 101 Екологія

Ступінь бакалавра на базі молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста із споріднених та інших спеціальностей:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Англійська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Німецька мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Польська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта

01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта
05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
10 Природничі науки 101 Екологія

Ступінь магістра на основі ступення бакалавра або ОКР спеціаліста за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Англійська мова і література)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Німецька мова і література)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Третій (освітньо-науковий) рівень на основі ступеня магістра або ОКР спеціаліста на спеціальність:

011 Освітні, педагогічні науки

Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2021-2022 навчальний рік

На основі базової загальної середньої освіти (9 кл.) за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

Телефони для довідок:
(03546) 2-35-05, 0971432190
(03546) 2-24-89, 0680522534
(03546) 2-19-91, 067968 8872

Адреса академії:
47003 Вул. Ліцейна,1
м. Кременець, Тернопільської обл.
www. kogpi.edu.te.ua
e-mail: vstup.kogpa@gmail.com

До заяви, поданої в паперовій формі на ім'я ректора, необхідно додати:

- *копії документа державного зразка про раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень, на основі якого здійснюється вступ, та додатка до нього;*
- *копію сертифіката, сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання;*
- *копію документа, що посвідчує особу;*
- *копію військово-облікового документа (для військовозобов'язаних);*
- *копії документів, що підтверджують право вступників на участь у конкурсі за результатами вступних іспитів, зарахування за співбесідою, зарахування за квотами (за наявності);*
- *медична довідка за формою 086/о (для вступу до фахового коледжу на спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура);*
- *чотири кольорові фотокартки розміром 3х4 см, папка на зав'язках і 4 конверти.*

"Замок" - газета КОГПА ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво **ТР №422-22Р**, 05.12. 2006 р.
Індекс **96492**
Засновник і видавець: трудовий колектив КОГПА ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
IBAN:UA 638201720314251001201039187
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор, відповідальний секретар
Ніна БАГНЮК

Художньо-технічний редактор, дизайнер
Валентина КАЩУК
Фотохудожник
Петро ДАНИЛЮК

Видруковано у друкарні "Від і до" м.Чернівці, вул. Заводська, 37в
Наклад 1000 прим.

Наша адреса: 47003, вул. Ліцейна, 1, м.Кременець, Тернопільська обл.